

II 197991
+

MLADOSTOVI

Glasilo Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije

Izhaja po potrebi

Slavnostna številka ob desetletnici društva

Februar 1971

Št. 8 - 10

K R O N I K A

markantnih dogodkov v prvih desetih letih društvenega dela

- 16.12.60 Ustanovni občni zbor v dvorani Društva slovenskih književnikov. 40 udeležencev, med njimi 3 predstavniki enakega društva iz Zagreba in 2 iz Beograda. Društvo prevajalcev Slovenije sta zastopala predsednik in tajnik. Sprejeta so bila pravila. Ustanovnih članov je bilo 21, od teh 18 iz Ljubljane, 2 iz Kranja in 1 iz Maribora. Brez našega - tretjega - društva ni bilo mogoče ustanoviti Zveze. V upravni odbor je bilo izvoljenih 11 članov (predsednik Zdenko KNEZ, podpredsednik dr. Franjo SMERDU, tajnika Viktor JESENİK in Narcis DEMBSKIJ, blagajničarka Katja OGRIN).
- 18/19.2. 1961 Ustanovni občni zbor Zveze strokovnih prevajalcev Jugoslavije v Zagrebu. Predložili smo resolucijo o uvedbi socialnega zavarovanja za strokovne prevajalce po preferenčnih pogojih, kakor jih uživajo umetniki, ki jo občni zbor soglasno sprejme. Predsednik Marijan NOVAK, Zagreb, organizacijski tajnik Fricko POPOV, Beograd.
- 2.6.61 Članski sestanek v dvorani DSK. 39 udeležencev. Poročila o delu društva, o Institute of Linguists v Londonu in posvetovanje o organizaciji prevajalnega servisa. Diskusija o prevajanju filmskih besedil, poklicni etiki in pripravah za kongres FIT v Dubrovniku leta 1963.
- 6.12.61 Članski sestanek v dvorani DSK. 36 udeležencev. Poročilo o delu društva in referati: o elektronskem prevajanju, razvoju orientalistike, londonskem simpoziju "Lingvist v industriji" in povzetek člankov in poročil v glasilu nizozemskega prevajalskega društva

PO 1114/1971

"Van taal tot taal" v letih 1960 in 1961. Sestanek je nato obravnaval osnutek enotnih obrazcev pogodbe in računa za prevod, diskusija pa je obravnavala vprašanje, kako pospešujejo razvoj in usposabljanje strokovnih prevajalcev drugod, nato pa se je ukvarjal s kodeksom poklicne etike. Interesenti so si pred sestankom ogledali film Razvoj jezika - zgodovinski razvoj angleščine.

- 17.4.62 1.redni občni zbor v dvorani DSK. 38 udeležencev. Dnevni red je bil razdeljen na pregled strokovnega prevajanja v svetu in organizacijske zadeve društva. Društvo ima 39 članov. Občni zbor je sklenil spremeniti pravila, ki predvidevajo častno članstvo in članstvo tujih državljanov. Novi upravni odbor ima 14 članov.
- 16.5.62 Na predlog dr. Janka Goliasa sklene upravni odbor, da začne izdajati društveni bilten "MOSTOVI".
- 12.1.63 se je uspešno končalo posredovanje društva pri NOLITU, ki ni hotel izplačati dvema članoma del zaslužnega honorarja: NOLIT je nakažal vso sporno razliko din 119.910,—
- 3.63 Izšla je 1.števila MOSTOV.
- 6.63 Izšla je 2.števila MOSTOV.
- 26.6.63 2.redni občni zbor v dvorani Zveze združenj borcev NOV. Tu so se pokazala nasprotja
- zaradi mešanja društvenih in poslovnih zadev in zaradi slabih prevodov, oboje v zvezi z NOLITOM,
 - zaradi uporabe društvenih sredstev,
 - zaradi usposobljenosti za tajniško funkcijo,
 - zaradi uporabe načel poklicne etike.
- Na občnem zboru so uredili člani vsa nasprotja in izvolili nov upravni odbor, v katerem ni niti enega dosedanjega odbornika, le uredniški odbor MOSTOV je ostal nespremenjen. Novi predsednik je Karel LEVIČNIK, podpredsednik prof.dr.ing. Viktor KERSNIČ, tajnika ing.Branko VAJDA in Zdravko MARKOŠEK, blagajnik ing. Ivo KRIVČENKO. Upravni odbor ima 8 članov.
- 30.8.do IV. kongres FIT v Dubrovniku, ki je sprejel kodeks poklicne etike
- 6.9.63 in priporočil izdajanje imenikov, ki naj pregledno prikažejo prevajalce po krajih, strokah in jezikih. Končni cilj je strniti te imenike v skupen mednarodni imenik.
- 11.63 Izšla je 3.števila MOSTOV
- 15.11.63 Izredni občni zbor v dvorani ZZB NOV. Navzočih 19 članov. Zbor je sklenil korenito spremeniti pravila: vse delo za društvo je prostovoljno in nehonorirano, mešetarji s prevodi ne morejo biti člani

društva, najemanje prevajalcev in prekupčevanje s prevodi ("managerstvo") je vzrok za izključitev. Uveljavijo se načela poklicne etike. S tem je spor v društvu končan.

6.64 Izšla je 4.števila MOSTOV.

26.6.64 3.redni občni zbor v dvorani ZZB NOV. 32 udeležencev. Na dnevnem redu so bila izključno organizacijska vprašanja. Diskusija se je zlasti ukvarjala s potrebo po kontroli nad vsem tistim, kar tiskajo naše tiskarne v tujih jezikih, saj je tod obilo plevla med žitom. Občni zbor je izvolil za predsednika Karla LEVIČNIKA; upravni odbor ima še 8 članov.

20.5.65 4.redni občni zbor v dvorani ZZB NOV. 34 udeležencev. Navzoč je bil predsednik FIT Zlatko GORJAN, ki je imel spodbuden govor, poudarjajoč pomembno vlogo strokovnih prevajalcev. Predsednik LEVIČNIK in 8 članov upravnega odbora.

8.65 Izšla je 5.števila MOSTOV.

30.6.66 5.redni občni zbor v dvorani ZZB NOV. 23 udeležencev. Med gosti je bil predsednik FIT Zlatko GORJAN. Težišče razprav je bilo na družbeni kontroli nad kakovostjo prevodov v tuje jezike, ki jih tiskajo naše tiskarne. Predsednik in upravni odbor sta bila izvoljena brez znatnih sprememb.

25.3.68 Umrli je predsednik Karel LEVIČNIK.

12.68 Izšla je 6.števila MOSTOV.

28.12.68 6.redni občni zbor v dvorani hotela SLON za 2 poslovni leti (1966 in 1967). 26 udeležencev. Društvo se je preimenovalo v Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije. Za predsednika je bil izvoljen Viktor JESENİK; izvoljeni so bili še 4 člani upravnega odbora. Tak manjši in prožnejši odbor bo lažje sproti urejal vsa vprašanja. Volitve društvenih organov bodo po novih pravilih vsaki 2 leti.

22.1.69 Upravni odbor sprejme predlog dr. Janka Goliasa glede programa dela za leto 1969, ki obsega med drugim sestanke jezikovnih krožkov.

6.3.69 Francoski študijski večer s 25 udeleženci.

27.3.69 Angleški študijski večer s 66 udeleženci.

15.4.69 Nemški študijski večer s 55 udeleženci.

12.6.70 7.redni občni zbor v dvorani hotela SLON. 24 udeležencev. Dr. Jan-ko GOLIAS je predaval o temi Prevajalčeve misli o jeziku in zbudil splošno zanimanje. Občni zbor je sklenil, da morajo delegati na

občnem zboru Zveze vztrajati pri skupnem osnutku zveznih pravil, ki sta ga izdelali društvi Hrvatske in Slovenije. Izvoljenih je več komisij (za proslavo desetletnice, za socialno zavarovanje članov in za kontrolo kakovosti prevodov), ki so prevzele določene delovne programe.

7.70 Izšla je 7.številk MOSTOV.

PREGLED SUBVENCIJ IZ SKLADA ZA POSPEŠEVANJE KULTURNIH DEJAVNOSTI

1961	100.000	
1962	100.000	
1963	50.000	
1964	250.000	
1965	<u>150.000</u>	od dodeljenih 300.000; polovico so črtali
	650.000	
1966	1.850	
1967	2.000	
1968	2.000	
1969	2.000	
1970	<u>1.530</u> ;	odobrenih je bilo še 8.000 za ekonomsko terminologijo, dela
	9.380	pa nismo mogli izvesti. Predlagani virman so nam zavrnil in
		ves znesek je bil dodeljen drugim prosilcem.

SEJE DRUŠTVENIH ORGANOV

Upravni odbor je imel v vseh 10 letih 36 sej.

Nadzorni odbor je imel sejo vsakokrat tik pred občnimi zbori.

Razsodišče ni imelo sestankov, ker ni bilo sporov, ki bi sodili v njegovo pristojnost.

UMRLI ČLANI

Jan. 1962 Ing.Mirko VUGA, rojen 22.7.1892, inženir pri Litostroju.

Dr.Mirko PRETNAR, rojen 1898 v Kranju, doktor filozofije ljubljanske univerze 1922, imetnik diplome Institut International des hautes études internationales na pravni fakulteti Sorbonne 1925, pesnik (zbirka pesmi "V pristanu", 1926) in prevajalec iz francoščine (Prosper Mérimée: Verne duše v vicah, 1922) in ruščine (Potemkin: Zgodovina diplomacije, I.zvezek, 1947), poliglot, bel-esprit in komercialist. Pred kazino ga je na zebri poveljal avtobus, ki mu niso delovale zavore.

Prof.dr.ing. Drago MATANOVIČ, rojen 11.11.1903 na Dunaju, terminolog na področju elektrotehnike, avtor strokovnih knjig, učbenikov in poljudnoznanstvenih knjig, avtor in prevajalec strokovnih člankov in patentnih opisov.

Spoml.65 Prof.dr. Karl ZELENIK, rojen 5.11.1892 pri Sv.Bolfenku pri Ptuj, doktor filozofije, filolog, stalni sodni tolmač od leta 1928, nazadnje profesor filozofske fakultete v Skopju, prevajalec medicinskih, zemljepisnih, arheoloških in drugih besedil v francoščino, italijanščino in nemščino.

17.9.1965 Dr.Fortunat MIKULETIČ, rojen 26.7.1888 v Trstu, odvetnik, prevajalec pravnih besedil zlasti v italijanščino, prevajalec Uradnega lista za koprski okraj v italijanščino, pravni terminolog in dopisnik akademije della Crusca v Firencah.

Vladimir NAGLIČ, rojen 17.3.1896 v Ljubljani, pomorski oficir in terminolog za pomorstvo ("Pomorska slovenščina", Mladinska knjiga, 1961), prevajalec za razne stroke in ploden leposlovni prevajalec. V MOSTOVIH št.5 (avgust 1965) je objavljen njegov odlični glosar: "Nekaj rib in drugih užitnih živali Jadranskega morja" v 7 jezikih. Umrli za posledicami poškodb, ki mu jih je prizadel motoriziran divjak.

25.3.1968 Karel LEVIČNIK, rojen 28.1.1900, pomorski oficir, ki se je izšolal v Greenwich Naval College, generalpodpolkovnik, ploden prevajalec ameriške artilerijske literature v srbohrvaščino in raznih drugih, zlasti pomorskih besedil v angleščino in nemščino, je brž po upokojitvi in preselitvi v Ljubljano vstopil v naše društvo (14.3.1962). Predsednik našega društva je bil od 26.6.1963 do smrti, torej domala pet let, predsednik Zveze pa je bil od 1.12.1963 do 24.6.1967, torej dve funkcijski dobi. Z brezprimerne avtoriteto je v društvu in Zvezi hitro naredil red in vodil obe organizaciji s trdno roko. Je najmarkantnejša osebnost v zadnjih 10 letih jugoslovanskega znanstvenega in tehničnega prevajanja in si je za nas pridobil nepozabne zasluge.

Anton ZOBEC, rojen 8.10.1892 v Splitu, ploden prevajalec v nemščino in v srbohrvaščino in časnikar, je pri nas zlasti znan po svojih prizadevanjih za boljše prevode v nemščino.

Konec ju- Jože ZUPANČIČ, rojen 1.3.1894 v Zavrtačah pri Višnji gori, nepo-
lija 1969 pisno ploden leposlovni prevajalec in časnikar, je bil do zadnjega diha bojevnik za lepoto in čistost slovenščine. Materin jezik je ljubil z otroško nežnostjo. Naše društvo mu je bilo zelo pri srcu: od vsega začetka do smrti je delal zanj kot član upravnega odbora in sourednik MOSTOV.

Vladimir JEZOVŠEK, rojen 22.7.1892 v Celju, notar in sodnik, je bil od leta 1930 sodni tolmač za nemščino. Živel je v Murski Soboti.

Januar 70 Karel GAJŠEK, rojen 17.10.1898 v Slovenskih Konjicah, je bil temeljit poznavalec nemščine in pravne terminologije v obeh jezikih, nič manj pa ekonomsko-poslovne. Bil je naš poverjenik za Slovensko Primorje, dajal nam je ocene glede znanja nemščine tamkajšnjih kandidatov za stalne sodne tolmače in bil z nami vselej v najožjem stiku. Delal je kot šef pravne službe pri "Intereuropi" v Kopru - kot simpatičen svetovljan in odličen pravnik je bil kakor rojen za takšen položaj.

DVE JAVNI FUNKCIJI NAŠEGA DRUŠTVA

Brž ko smo ustanovili svoje društvo, nas je Jugoslovanska avtorska agencija vprašala, ali bi bili voljni prevzeti cenzuro nad avtorskimi prevodi in zavrniti tiste, ki ne ustrezajo kriterijem avtorskega dela. Upravni odbor je na svoji 3. seji z dne 26.4.1961 sklenil, da se ne spušča v presojo tega vprašanja, ki je po tedanjem (in prav tako po sedanjem) zakonu o avtorski pravici dokaj nejasno. Z navedeno agencijo smo večkrat izmenjavali misli o tem, katera dela z našega področja so avtorska dela in katera niso. V MOSTOVIH št.1 (marca 1963) smo priobčili članek o tem in postavili svoje kriterije v duhu zakona, ne pa po njegovi črki. Dne 17.2.1964 nas je agencija spričo neke davčne revizije v Mariboru vnovič povabila k sodelovanju na način, kakršen je bil že uveden z društvom likovnikov oblikovalcev in z društvom iznajditeljev. Predsednik LEVIČNIK je po posvetu s člani upravnega odbora dne 4.marca 1964 podpisal ustrezno pogodbo. Odtlej pregleduje pooblaščenec društva račune za prevode z našega področja in v dvomljivih primerih pregleda tudi prevod.

Pravilnik o stalnih sodnih tolmačih z dne 27.12.1967, objavljen v Uradnem listu SRS št. 1/68, predvideva v členu 5, da lahko republiški sekretar za pravosodje in občo upravo pred postavitvijo stalnega sodnega tolmača vpraša naše društvo za mnenje o kandidatomem jezikovnem znanju. Doslej je sekretariat imenoval 14 stalnih sodnih tolmačev potem, ko je dobil od nas pozitivno mnenje. V 2 primerih smo predlagali izbris že poprej postavljenih stalnih sodnih tolmačev zaradi nezadostnega jezikovnega znanja, v več primerih pa se kandidat ni zglasil pri našem eksaminatorju - pač zato, ker je računal s tem, da pred njim ne bo mogel skriti svojega neznanja.

ŠE TRI ZAŽELENE JAVNE FUNKCIJE

Naš upravni odbor je že na svoji seji z dne 21.3.1962 ugotovil potrebo ustanoviti organ, ki bi nadziral jezik in subsidiarno vsebino in estetski videz tiskovin, sestavljenih v tujih jezikih in nato prevedenih v Sloveni-

ji. Poslej je bil o tem govor domala na vseh občnih zborih društva. Naša akcija ni uspela, ker so se na odločilnih mestih našli pravniki birokrati in formalisti, ki so naš veto razlagali kot preventivno cenzuro, ki je pri nas ni. Pri nas se je za takšno funkcijo udomačil žargonski izraz "filter", ki seveda ni preventivna cenzura, marveč zaščita pred razsipanjem milijon-skih zneskov in smešenjem naše dežele pred tujci, ki se mnogim - zlasti tu-rističnim - publikacijam rogajo ali pa se nad njimi zgražajo. Preventivna cenzura se lahko nanaša le na politično ali moralno nezaželeno publikacije, varovanje našega ugleda v tujini, ki o njem toliko beremo, pa je nekaj po-vsem drugega. Za slabimi prevodi se teoretično govorjeno lahko skriva le

- neznanje: naročnik ne ve, kje dobi zanesljiv prevod, goden za tisk; po 10 letih obstoja našega društva ta izgovor pač ne more več držati;
- nepotizem: naročnik ima kakega miljenčka moškega ali ženskega spola, ki mu naroči prevod; koliko škode s tem prizadene svoji delovni organizaciji in ugledu naše dežele, pa mu ni mar;
- korupcija: naročnik dobi od šušmarja del honorarja, ki je - po naravi stvari - višji od honorarja za dober prevod.

Če kdo ve še za četrto možnost, naj jo razodene.

V republiški komisiji za socialno zavarovanje umetnikov pri svetu za kultu-ro in prosveto SRS nimamo svojega predstavnika, pa si ga želimo. V Beogradu in v Zagrebu so priznali ducatom znanstvenih in tehničnih prevajalcev, ki niso prevedli niti ene vrstice leposlovnega besedila niti enega verza, sta-tus umetnika in s tem pravico na pokojnino po preferenčnih pogojih, le Slo-venija je glede tega zaostala republika. Če so umetniki pisci in prevajalci kriminalk, stripov in pornografije, pa vrh tega še fotografi, zakaj ne bi bil umetnik tisti, ki prevede razpravo prof.dr. Jovana HADŽIJA o turbelarij-ski teoriji knidarijev v ameriško angleščino v slogu ameriških znanstvenih knjig s tega področja?

Prav tako smo brez svojega predstavnika v komisiji pri skladu SRS za pospe-ševanje kulturnih dejavnosti pod okriljem republiškega sekretariata za pro-sveto in kulturo, ki dodeljuje sredstva iz davka na avtorske honorarje - ki vanj zelo obilno prispevamo - po nam neznanih kriterijih vsem mogočim dru-štvom, tudi takim, ki vanj sploh ne prispevajo, mi pa smo pri subvencijah iz tega vira čisto na repu - tam nekje, kjer je Društvo za varstvo živali. Naj kdo pove, kje je še kako društvo, ki razpošilja svoj tehni strokovni bilten brezplačno na približno 500 naslovov, kjer delajo člani za društvo in pišejo za svoj organ gratis, kjer člani zastonj dajejo streho društvu, administraciji in knjižnici. Ne bo povedal, ker ga ni. Le mi smo takšno društvo, in menda prav zato smo tam, kjer režejo društvom kruh, čisto na repu. Če smo potrebni, hočemo primerno subvencijo, če pa nismo potrebni, bomo manj delali in več počivali, kakor to delajo drugi z velikimi subven-cijami. Predstavnika v komisiji pa hočemo vsekakor imeti.

Št. 1 (marec 1963)

- Dva članka pozdravljata izid prve številke takratnega "Glasila Društva strokovnih prevajalcev Slovenije": "SREČNO POT!" in "ZAKAJ MOSTOVI?"

V prvem članku smo med drugim obljubili prinašati organizacijske novice in strokovne prispevke. V drugem članku smo prikazali novi bilten kot pismo kolegov v odboru vsem članom društva; zato naj bo delo za "Mostove" brezplačno in naj bodo "Mostovi" brez naročnine.

- "Kateri prevodi so avtorska dela?" je prva pripomba k zak. o avtorski pravici. S stališča društva je avtorsko delo vsak prevod, ki ni stereotipen, šablonski. Poleg tega zastopa društvo načelo, da je prevod neavtorskega dela lahko avtorsko delo in narobe.
- "Naša anketa o pisavi lastnih imen" je dala več odgovorov, iz katerih ta članek povzema pravila za pisavo rojstnih imen, priimkov in krajevnih imen.
- "Dohodnina od avtorskih prevodov znaša (1963) neto 12,75%."
- "Seznam stalnih sodnih tolmačev v Sloveniji"
- "Kongres Fédér.Internat. des Traducteurs (F.I.T.) v Dubrovniku": govori o pripravah na ta kongres, ki je bil v Dubrovniku 31.avgusta - 8.septembra 1963.
- "Temeljna listina prevajalcev" vsebuje osnovne misli o bližajočem se sprejemu tega mednarodnega kodeksa poklicne etike prevajalcev.
- "Sploh nič ali tako, kakor se spodobi" razpravlja o nezaščitenem položaju prevajalcev nasproti založbam.
- "Zvrsti strok.prevodov" je povzetek nizozemskega poročila o 3 zvrsteh strokovnega prevoda: zelo zvestem, prirejenem in dopolnjenem, svobodnem prevodu.

"Ali naj res velja načelo izključnega prevajanja v materin jezik?" Nizozemski člankar zanikuje to vprašanje, ki je tudi pri nas ponekod predmet debate.
- "Človek ali stroj?" Odgovor se glasi, da bo verjetno še dolgo prevajalec cenejši kakor stroj, da pa so za učinkovito prevajanje 4 pogoji: 1.selekcija kandidatov, 2.pravilno usposabljanje, 3.zavarovanje poklica, 4. zavarovanje pripomočkov.

Št. 2 (junij 1963)

- Vabilo na 2.redni občni zbor 26.jun.1963
- "Osnutek slovenskega predloga za KODEKS POKLICNE ETIKE STROKOVNEGA PREVAJALCA" je po naročilu upravnega odbora sestavil dr.Janko Golias v 7 točkah.

Upravni odbor je osnutek sprejel 10.nov.1961, društvo pa 6.dec.1961. V letu 1962 je F.I.T. objavila "Gradivo za listino prevajalca", ki je vsebovalo nekaj točk slovenskega osnutka iz novembra 1961, čeprav neodvisno od njega. - "Drugi osnutek mednarodne listine" (to je beograjski osnutek, redigiran na dunajskem sestanku F.I.T. v juliju 1962) je naveden v zgoščenem slovenskem prevodu na str.4 "Mostov" št.2, tam smo tudi objavili pripombe glede nekaterih slabosti vsebine in jezika "drugega osnutka".

- Poročilo "O reorganizaciji društva" predlaga pred obnim zborom dopolnitev pravil, preosnovo po krajevnem merilu, ureditev t.im. servisa, strokovno nadzorstvo ("filter") prevodov. Med predlaganimi dodatki k pravilom so najvažnejši: nezdružljivost članstva v upravnem odboru s plačanim organiziranjem prevajanja za tujo ustanovo; tudi član-neodbornik naj bi o morebitni taki svoji plačani funkciji obvestil upravni odbor; "podprevajanje", se pravi oddajanje prevajalskega dela drugemu prevajalcu, je sploh nezaželeno. Glede servisa (prevajalne službe) je odbor prejel dolgovezen osnutek "poslovnika" o nekakšnem kompliciranem, dragem aparatu za tako posredovalno službo. Zato tudi do takega servisa ni prišlo.
- "Prevajalni servis" je naslov naslednjega članka, ki te misli razlaga.
- "Socialno zavarovanje strokovnih prevajalcev" je nujno potrebno.
- "Zlatko Gorjan o Kongresu F.I.T. v Dubrovniku".
- "Honorarji sodnih tolmačev in strokovnih prevajalcev".
- "Kolkovanje za overitev prevodov"
- "Ali sme sodni tolmač overiti listino o sebi samem?"
Odgovor je, da "ne sme".
- "Specializacija v tehničnem in znanstvenem prevajanju".
 - Recenzije in revije -
- "Britanska in ameriška angleščina"
- Medjezične zgodbe
- Terminološko gradivo: 14 naših rib in 12 lovnih ptic v 6 jezikih.

Št. 3 (november 1963)

- "Pomenek o novih pravilih"
- "Častni kodeks nizozemskega društva prevajalcev"
- "Sedanja in predlagana nova pravila društva" z obrazložitvami sprememb (15 strani)
- "Paberk s 4.Kongresa F.I.T. v Dubrovniku 30.avg. - 7.sept.1963" (8 strani)
- "Številčne označbe in nazivi strok v nizozemskem prevajalskem registru"

- "Poročilo z rednega občnega zbora" vsebuje tudi podatke o uspehu društva pri pritisku na beograjsko založbo "Nolit", da je končno izplačala 118.910 din dolga iz terjatev dveh članov za opravljene prevode.

Terminološko gradivo: 15 naših dreves in grmov v 6 jezikih

Št. 4 (junij 1964)

- Vabilo na 3. občni zbor 26. junija 1964
- "Prevajalčeva listina" je prevod besedila mednarodne "Prevajalčeve listine" iz leta 1963
- "Najvažnejši sklepi 2.občnega zbora 1.dec.1963"
- "Izid volitev v organe Zveze"
- "Pravila Društva strokovnih prevajalcev Slovenije"
- "Managerstvo in prevajanje" izraža zadovoljstvo, da je končno odpravljeno (ali vsaj zelo oteženo) zloglasno podprevajanje.
- "Naš register - vabilo k prijavi" prosi za prijavo podatkov za prihodnji register strokovnih prevajalcev.
- "Izračunanje davka na avtorske honorarje"
- "Honorarji tolmačev in strokovnih prevajalcev"
- "Obdavčenje sodnih tolmačev"
- "Društvena knjižnica"
- "Nekaj gradiva k povezovalnemu nemškemu slangu"
- "Nekaj angleške terminologije o proizvodnji polsti (filca)"
- Medjezične zgodbe

Št. 5 (avgust 1965)

- "Delo društva v luči letošnjega občnega zbora"
- "Nove knjige društva"
- "K patologiji prevoda" je daljši članek o vrstah prevajalskih hib in napak s številnimi primeri iz prakse (str. 5-16)
- "Lingvistika in uporaba metode elektronskih naprav"
- "Prevajalski honorarji"
- Medjezična zgodba
- O dokumentacijski službi
- Prevajanje imen slovenskih pokrajin
- "Interlingua" - sporazumevanje s pomočjo skupne evropejščine

- "Izjava vodilne slovenske založbe o uzancah pri obračunavanju avtorskih honorarjev"
- "Nekaj rib in drugih užitnih živali Jadrana v 7 jezikih"
- "Osnutek slovenskih uzanc pri pogodbi o znanstvenem prevodu"
- "Informacije za stalne sodne tolmače"
- "Stalni sodni tolmači v Sloveniji"

Št. 6 (december 1968)

- Vabilo na 7. redni občni zbor
- "Predsedniku Levičniku v spomin"
- "Kronika dejavnosti znanstvenih in tehničnih prevajalcev v Jugoslaviji 1965-1968"
- "Smernice glede prevajalskih honorarjev"
- Nove knjige v društveni knjižnici
- "Naročnik, prevajalec in njuna odgovornost"
- "Programirani pouk v jezikovnem laboratoriju"
- "Celó izvozniki naj bodo prevajalci"
- "Ambalaža, embalaža, pa še to in ono"
- "Poročilo o ciklusu 4 predavanj v Društvu knjiž. prevajalcev o temi: KAJ MORA, KAJ SME, ČESA NE SME LEKTOR?"
- "Mednarodne kratice za označbo jezikov"
- "Sto naših zdravilnih in dišavnih rastlin v 12 jezikih"
- "Jezikovni drobiž: "I'm afraid" in "I see!", drobci o avstrijski nemščini; angleški dvopolni glagoli; below v. under; English Reference Marks; pomoli in obala; tonaža; pike in vejice pri številkah in merah; "historic" v. "historical".
"Trinajst cvetk iz sodobne slovenske časnikarščine"
- "Zdraviliški prospekt Slovenije" (recenzija nemške izdaje)
- "Cvetice in koprive"
- Medjezične zgodbe

Št. 7 "Glasila znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije" (junij 1970)

- "Naše slovarske tegobe" daljši članek predvsem o pravorečju SP in SSKJ, I s številnimi primeri tujk in tujih imen iz angleščine, francoščine in drugih jezikov.
- "Remarques sur la traduction technique comparée à la traduction littéraire"

- "Poudarek in besedni red v angleških povednih stavkih"
- "Projekt KONTRASTNA ANALIZA SRBOHRVAŠČINE IN ANGLEŠČINE"
- "Novi stil našega dela"
- "Francoski študijski večer 6.marca 1969" (poročilo)
- "Angleški študijski večer 27.marca 1969" (poročilo)
- "The Translator's Praise of the One-Man Company"
- "Nekaj paberkov, koristnih za prevajanje v angleščino in iz nje"
- "Nekaj pogostih prevajalskih napak med slovenščino in angleščino"
- "Trije turistični prospekti" (jezikovna recenzija):
 - Slike iz Slovenije, 1969, Turistična zveza Slovenije
 - "Ljubljana", 1970, Ljubljanska turistična zveza
 - "Idrija", občinska turistična zveza Idrija 1969
- "Informacije o honorarjih"
- "Nemško-slovenski glosar s področja oblačilne industrije"
- "Iz naše žurnalščine"
- "Glasnik Udruženja stručnih prevodilaca Srbije"
- Nove knjige v društveni knjižnici

OB DESETLETNICI DRUŠTVA ZNANSTVENIH IN TEHNIČNIH PREVAJALCEV SR SLOVENIJE

Ob desetletnici Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije čestitam Društvu k njegovemu uspešnemu in koristnemu delu. Istočasno pozdravljam iniciativo Društva, da priredi v l. 1971 delovne sestanke prevajalcev za angleščino, nemščino in francoščino ter s tem obnovi strokovna srečanja, ki jih je Društvo že l. 1969 zelo koristno organiziralo.

"Mostovi", organ društva, so postali koristna revija, ki vsakokrat prinaša zanimiv strokovni material, ki ga morejo prevajalci s pridom uporabljati pri svojem delu, pa tudi važne informacije o finančnih in pravnih določilih prevajalskega dela. Vsekakor je treba to revijo podpirati, saj krije pomembno strokovno področje, ki bi bilo sicer brez pravega glasila. Zelo koristen je bil tudi imenik članov Društva strokovnih prevajalcev Slovenije ter seznam stalnih sodnih tolmačev v Sloveniji, ki ga je Društvo objavilo l.1969. Društvo povezuje slovenske prevajalce, ki skrbijo za prevode naših del s področja znanosti, pa tudi publikacije iz sfere turizma ter gospodarstva v tuje jezike, kot tudi za prevode sličnih tujih del v slovenščino. Pri tem leži na vseh članih Društva, kot tudi na Društvu samem velika odgovornost, kajti zavedati se moramo, da lahko le s kvalitetno prevedenimi teksti primerno uveljavljamo našo znanost, gospodarstvo in turizem v inozemstvu, medtem ko nam slabi prevodi lahko povzročijo veliko škodo. Delo Društva

je tudi tesno povezano z zelo odgovorno dejavnostjo sodnih tolmačev. Končno moramo še ugotoviti, da se marsikateri strokovni prevajalec bavi tudi s prevajanjem leposlovnih del iz in v slovenščino, in s tem prispeva k seznanjanju drugih z našimi kulturnimi dosežki in razvojem.

Težišče dela strokovnih prevajalcev pri nas je danes nedvomno na prevodih v angleščino in nemščino. Zaradi tega je Oddelek za germanske jezike in književnosti zelo zainteresiran na delu Društva. Mnogi člani oddelka sami delajo kot znanstveni in strokovni prevajalci, vsi pa sodelujejo pri vzgoji mlade generacije slovenskih germanistov in anglistov, ki bo sposobna prevzeti tudi odgovorne naloge strokovnega prevajanja. Čeprav je pouk na Oddelku prilagojen predvsem potrebam vzgoje bodočih pedagoških delavcev na srednjih šolah in osemletkah, je vendarle temeljito poznavanje angleškega oziroma nemškega jezika, ki ga zahtevamo od naših diplomantov garancija, da bodo tisti anglisti oziroma germanisti, ki bi se odločili za prevajalski poklic, v redu opravljali takšno delo. Zato imamo pri našem učnem programu precej ur namenjenih tudi vajam v prevajanju.

Delo Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije je za nas bistveno pomembno, saj skrbi s svojim delom tudi za položaj tistih mladih kadrov, ki bi se odločili za prevajalski poklic. Nujno je treba povečati priliv mladih kadrov v področje dela, ki ga krijejo strokovni prevajalci. To pa bo mogoče primerno doseči le tedaj, ko bo popolnoma urejen položaj strokovnih prevajalcev v naši družbi, zlasti ko bo urejeno vprašanje pokojnine. Zaradi tega toplo podpiramo prizadevanje Društva, da skrbi za materialni položaj in ugled strokovnih prevajalcev v Sloveniji. Le z aktivnim delovanjem Društva in vseh njegovih članov lahko upamo, da bodo dosigli strokovni prevajalci vse tiste socialne in druge pravice, ki jim gredo, in le na ta način lahko upamo, da bodo slovenska znanstvena in druga dela predstavljena v inozemstvu v kvalitetnih prevodih.

Dr. Janez Stanonik
predstojnik Oddelka za germanske
jezike in književnosti pri
Filozofski fakulteti v Ljubljani

Der österreichische Dolmetscherverband "Universitas" übermittelt dem Verein der wissenschaftlichen und Fachübersetzer Sloweniens zur Feier seines zehnjährigen Bestandes herzliche Glückwünsche. Wir hoffen, dass es Ihnen auch in den kommenden Jahren möglich sein wird, Ihre so fruchtbringende Tätigkeit weiterzuführen und - vor allem auch durch Ihre anregende Zeitschrift "Mostovi" - als Sprachmittler zur allgemeinen Vermittlerfunktion Ihres Landes am Kreuzungspunkt wesentlicher Kraftlinien der europäischen Kultur beizutragen.

Der Sekretär:
Erich Simak

NAŠE SLOVARSKÉ TEGOBE

II

ŠE O NAŠIH SLOVARSKIH TEGOBAH

V prejšnji številki Mostov (št. 7, junij 1970) je izšel članek "Naše slovarske tegobe", ki ga je napisal J. G. Vidi se, da je bil članek napisan kot kritika Slovenskega pravopisa 1962 (SP) in da so podatki iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) le tu in tam, najbrž kasneje, pritegnjeni v članek. Čeprav v članku ni direktno napaden SSKJ, saj velja kritika J. G. celotni naši leksikografiji, našemu jezikoslovju in sploh večini naše jezikovne prakse, se nam vseeno zdi potrebno odgovoriti, kajti načela, ki jih avtor zagovarja, so prav nasprotna od načel, ki so izpeljana v slovarju. SSKJ je namreč še dalj od kritikovih načel kot pa SP, čeprav on tega ni poudaril, in to zavestno, kajti načela, ki jih zagovarja J. G., se nam zdijo nesprejemljiva. Tu mislimo na njegove pravopisne in pravorečne pripombe, čemur je posvečen članek, ne pa toliko na semantične in druge, čeprav so tudi te večinoma sporne.

J. G. je našel v SP tri tipe: 1. izvirna pisava s fonetično transkripcijo, 2. izvirna pisava brez transkripcije, s katero se izgovarjava ujema (in je tedaj "domač izgovor" kolikor toliko pravilen) ali pa se ne ujema (potem je domač izgovor nepravilen), in 3. kolikor toliko primerna fonetična pisava. V tem J. G. ne najde "nobenega spoznavnega sistema" in merilo za razvrstitev v te tri tipe je po njegovem nedoumljivo.

J. G. sicer priznava, da moderna pravopisno-pravorečna načela pri mednarodnih tujkah vелеvajo, naj vsak jezik tujke in tuja imena prilagodi svojim možnostim in navadam. Vendar hoče obdržati besedo v originalni obliki pravzaprav do skrajnih možnosti. Praktično gre seveda celo preko teh možnosti, ker zahteva tudi tuje glasove (npr. ü) in tuje naglase v pozicijah, kjer jih slovenščina nima (npr. kratek naglas v nezadnjem zlogu). Razen tega zahteva pri vseh sprejetih besedah absolutno enake principe prilagajanja slovenščini.

J. G. se ne zaveda, da vpliva pri vključevanju tujke v drug jezikovni sistem nešteto stvari, in ne samo to, če je besedo v drugem jeziku mogoče izgovoriti. Gre tudi za naslonitve na podobne oblikoslovne, naglasne in besedotvorne tipe, celo za naslonitve na podobne besede itd. Če imamo npr. barón, kako naj za baronet (plemič za stopnjo nižji od barona) zahtevamo izgovor bèronit (večina tujk ima naglas na -et, zlasti pa prim. še razmerja balon - balonet, kamion - kamionet ipd.). Dalje se J. G. ne zaveda, da je jezik sprejemal tujke v različnih obdobjih. In v vsakem obdobju so tujke sprejete po jezikovnih zakonih in navadah tistega časa ter iz tistih jezikov, s katerimi so bili v tistem obdobju stiki. J. G. tudi ne prizna nobene posredniške vloge. Zgodovinska resnica je, da smo tujke sprejemali

v prejšnjih časih največ preko nemščine, pa čeprav meni J. G., da "kot nedavni državljani Napoleonove Ilirije res ne potrebujemo pruskega posredništva". V novejšem času pa pride k nam marsikatera tujka preko srbohrvaščine. Zato so včasih po nemškem izgovoru (in pisavi) blufirali, zdaj pa po srbohrvaškem blefirajo, medtem ko se "pravilni" blafirati ne rabi. Slovar pri tej besedi nič ne povečuje zmede, ampak samo prikazuje dejansko stanje. Glavni kriterij za registriranje besede v slovarju je, kako se glasi beseda pri nas in ne kako v izvirnem jeziku. Slovar ne more navajati stvari, ki jih ni. Ko je bila beseda sprejeta, je postala last našega jezika in zato tudi ni prav nič važno, če so jo v jeziku, od koder je sprejeta, spremenili ali opustili. Če Nemci več ne izgovarjajo detajl in emajl, nas to nič ne zanima. Saj tudi v besedi škoda Nemci več ne izgovarjajo šk, pa zato mi ne bomo začeli govoriti šada. Slovenščina je vendar samostojen jezik s svojimi besedami, zato si lahko tudi sprejeto tujko privoščimo v taki obliki, ki je "nikjer na svetu ni". Celo semantično ni potrebno, da se prevzeta tujka v slovenščini povsem pokriva s pomenom v tujih jezikih, kaj šele v izgovoru in pisavi. Že iz tega je jasno, da pri sprejemanju tujk ne moremo pričakovati nobene absolutne doslednosti. Niti sinhrone, kaj šele diahrono. Od drugih dejavnikov, ki še vplivajo na sprejemanje, bi bilo treba zlasti poudariti, da je važno, ali smo tujko sprejeli po pisani besedi ali po govorjeni. Važno pri tem je tudi, kateri stroki beseda pripada. Glasbeni termini se navadno bolj držijo v izvirni obliki kot npr. prehrambeni. Lastna imena se znatno manj prilagajajo slovenščini kot občna. Zelo znana krajevna imena pa imamo tudi podomačena. Tako imamo Rim, Pariz itd., a zaradi velikega števila naših izseljencev nam je tudi Chicago postal zelo domač in to v obliki čikago. Če J. G. trdi, da je čikago narobe, potem je lahko narobe tudi Pariz in zakaj bi za London ne zahtevali länden.

J. G. pravi, da bodo nepravilni izgovor tistega, ki po SP in SSKJ (to je po slovensko) izgovarja tujke, tujci slabo razumeli in bo v mednarodnih ustnih stikih akustično oviran. Toda tistega, ki po slovensko izgovarja tujke, tujci, če slovenščine ne znajo, sploh ne bodo razumeli, ker on pač govori slovensko. Kdor pa govori v tujem jeziku in se je naučil tega jezika, se bo pač naučil pravilnega izgovora še za tistih nekaj besed, ki si jih je slovenščina izposodila od tam in jih toliko predrugačila, da so izgubile izvirno obliko. Nihče se tudi ne bo učil pravil angleške izgovarjave pri slovenski tujki biftek, kot misli J. G.; za to bo pač moral vzeti v roke angleški učbenik.

Vsa teorija J. G. temelji pravzaprav na našem kompleksu majhnosti. Zanj je važno le to, da nas bodo razumeli tujci in da se pred tujci ne bomo osmešili. Amerikance pa ni prav nič sram, da francoski enjambement izgovarjajo indžemant ali da imajo za ruski sputnik izgovorno dubleto sputnik in spatnik. Ali ni tudi to "primitivni način: beri po tujem pravopisu"? Pri nas naj bo budžet nepravilno. J. G. zahteva budget z angleškim (badžet) ali francoskim (büdžé) izgovorom. Če je beseda angleška, zakaj potem Francoza ni sram govoriti v njej ü, ko bi vendar s svojimi "govorili" lahko izgovoril a? Pri Francozih se je beseda lahko udomačila - in v tej obliki jo dovoli J. G. tudi nam - pri nas se pa ne bi smela?

Po J. G. se je treba potruditi, da bo naša javnost postopoma vse barbarizme izločila. Za velikansko večino od tistih "nekaj", ki jih navaja, je jasno, da bi bilo poskušati kaj takega nesmiselno. Toda tudi če bi bilo popravljanje upravičeno, ne vemo, kje naj bi se ustavili. Ali naj popravimo le tiste, ki jih je po J. G. sprejel "kak tekstilni vajenec ali komi" ali "kak skladiščnik" oz. smo jih "slišali iz ust kakega nemškega inštalaterja", ali pa naj popravljamo tudi tiste, ki so jih sprejeli že prej še manj šolani pastirji in kmetje? In pri katerem jeziku naj se ustavimo? Pri angleščini, francoščini ali latinščini ali grščini ali gremo še nazaj? Ali je prvi navedeni "značilni spodrsrlaj" SP in SSKJ arzen res tujka iz angleščine?

Vseh posameznih primerov, ki jih obravnava J. G., se tu ni potrebno dotikati, saj gre v bistvu za načelno vprašanje. Do njegove rešitve v obravnavanem članku pa je mogoče zavzeti le odklonilno stališče.

Poudariti pa je vendarle treba še to, da slovar pri manj znanih tujkah, ki nimajo podomačene oblike, sicer podaja slovenski izgovor, da pa dopušča, če imamo besedo za citatno, tudi izgovor po fonetiki jezika, iz katerega je sprejeta (paragraf 177). Vrata za tuj izgovor so torej precej široko odprta in prav verjetno je, da bo zaradi sedanjega precejšnjega znanja angleščine pri marsikateri angleški tujki, ki se še piše po angleško, malo poslovenjeni angleški izgovor izpodrinil sedaj udomačenega "napačnega". Toda to je stvar jezikovnega razvoja, ki ga bo slovar registriral, kadar in če bo do njega prišlo. Nesmiselno pa bi ga bilo forsirati, ker bi to bilo prej v škodo kot v korist slovenščini, saj tujka postane naša šele, ko se v vsem in čimbolj prilagodi slovenščini. S tem nikakor nočemo trditi, da jezikoslovci nimajo nobenega vpliva na jezik. Vpliv je možen in celo koristen pri sprejemanju novih tujk, ko se prvič pojavljajo. Takrat jezikoslovec lahko pove svoje mnenje, kaj je glede na slovenski jezikovni sistem boljše, kaj se bolj prilega našemu jezikovnemu čutu. Tudi pri omahovanju med različnimi variantami (pisnimi, izgovornimi, leksikalnimi, sintaktičnimi itd.) lahko jezikoslovec, kadar je njegov poseg upravičen, pomaga eni ali drugi do zmage. Vsako poseganje v ustaljene stvari, zlasti če ne nasprotujejo duhu slovenščine, pa bi bilo samo vprašanje zmede in beganje brez koristi in učinka.

Pripomb iz članka J. G., ki so po njegovem namenjene dopolnitvam in popravkom SP in SSKJ in od katerih pričakuje, da bodo koristile kasnejšim izdajam in vsaj drugim zvezkom SSKJ, seveda pri naslednjih knjigah SSKJ ne bo mogoče upoštevati, kajti bistvo slovarja je, da podaja jezik, kakršen je, kakršnega po besedah J. G. "tolče poldrugi milijon Slovencev" (po njegovem seveda večkrat napačno), ne pa, kakršen naj bi po raznih teorijah posameznikov bil. Saj je jasno, da ni mogoče v slovar postaviti jam namesto džem, jury namesto žirija, puenta namesto poanta in celo duša namesto tuš. Škoda pa bi bilo, če bi obravnavani članek z načeli, ki so v njem razložena, vnašal zmedo v vrste naših strokovnih prevajalcev.

Popravek

V "MOSTOVIH" 7. str. 4 spodaj, se je pri abecedni razvrstitvi primerov "nekaj tujk" iz tehničnih vzrokov prikradla napaka: prvi navedeni primer ("arzés") ne sodi med "tujke iz angleščine", ampak seveda na stran 7 med "tujke iz drugih jezikov", pred "Hansa". Zahvaljujemo se pravorečni komisiji za opozoritev.

Vsebina tega gesla ("arzés") pa ostane nespremenjena.

SLOVENSKA AKADEMIJA
ZNANOSTI IN UMETNOSTI
LJUBLJANA
Novi trg 3 - poštni predal 323-VI
Inštitut za slovenski jezik
Št.: 22-119/70
Datum: 14.9.1970

Uredništvo M o s t o v
Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije
L J U B L J A N A

V Vašem glasilu Mostovi št.7, junij 1970, je izšel članek Naše slovarske tegobe. Ker sloni ta obravnava nekaterih važnih jezikovnih vprašanj na nazorih, s katerimi se ne moremo strinjati, smo napisali odgovor na ta članek.

Prosimo, da nam čimprej sporočite, ali lahko objavite ta članek v naslednji številki Vašega glasila in kdaj bi to približno bilo. V primeru, da naš odgovor pri Vas ne bi mogel kmalu iziti, bomo pač morali poiskati drugo pot.

Tajnik Inštituta za slovenski jezik:
Stane Suhadolnik l.r.

M.P.

SLOVENSKA AKADEMIJA
ZNANOSTI IN UMETNOSTI
INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK
LJUBLJANA

Društvo
znanstvenih in tehničnih
prevajalcev Slovenije
Gospodsvetska cesta 1/I desno
Ljubljana

Vaš dopis št. 22-119/70
z dne 14.9.1970

1.10.1970

Inštitut za slovenski jezik
Pravorečna komisija SSKJ
Slovenska Akademija znanosti in umetnosti
Novi trg 3
L J U B L J A N A

Zahvaljujemo se Vam za Vaš zanimivi prispevek "Še o naših slovarskih tegobah", namenjen našemu glasilu "MOSTOVI", ki ste nam ga poslali s svojim rubriciranim dopisom.

Za zdaj se ne bi spustili v obravnavo Vaših stališč gledé članka "Naše slovarske tegobe" v "MOSTOVIH" št. 7, lahko pa že danes pomirimo Vašo bojazen, da bi nemara ta članek "z načeli, ki so v njem razložena, vnašal zmedo v vrste naših strokovnih prevajalcev". Članek namreč ni plod kakega individualnega odkritja ali stališča, marveč se v njem zrcalijo izkustva marsikaterga javnega govornika, tolmača in prevajalca z našim pravorečjem in ne le izkustva tistih 70 članov našega društva. Ta izkustva - deloma nevšečna - že več let sedimentirajo in so tudi pogosto prišla do izraza, ne le v članku "Ambalaža, embalaža, pa še to in ono" na str. 15 do 17 "MOSTOV" št. 6, ampak tudi v mnogih prispevkih k diskusiji v "DELU" (v kulturni prilogi in v pismih bralcev), zdaj npr. spet 24. septembra 1970 na str. 11, Jezikovna tribuna: "O startu in cilju", v referatih in diskusijah v obeh slovenskih prevajalskih organizacijah, zlasti pa na študijskih in drugih sestankih našega društva.

Vse to kajpa dokazuje, da je slovensko pravorečje tujk in tujih imen še zelo problematično in hkrati tudi, da se zaradi načel, obravnavanih v našem glasilu in na naših sestankih, nikakor ni bati, da bi zmedla prevajalce, tolmače in druge javno pišoče in govoreče ljudi, saj so z našimi pravorečnimi težavami kar dobro seznanjeni in željni odpomoči. Menimo, da so naši članki in referati kvečjemu izraz, ne pa vzrok teh težav.

V tem duhu in po načelu Audiatur et altera pars bodo MOSTOVI priobčili Vaš sestavek v naslednji številki, ki naj bi po našem načrtu izšla še letos, lahko pa pride tudi v zamudo zaradi tega, ker bomo morda morali avtorjem prispevkov podaljšati roke, če ne bo predvidenega dotoka sredstev, če bomo morali čakati na papir ali tisk ipd. Prizadevali si bomo, da izdamo svoje glasilo kar se da hitro.

Pozdravljamo Vas z izrazom iskrenega spoštovanja.

Zdenko KNEZ l.r.
tajnik

M.P.

Društvo znanstvenih
in tehničnih prevajalcev
Slovenije
Ljubljana

Priloga:
MOSTOVI št.6

III

NAŠE STALIŠČE

Najprej bi ugotovili, da kritična vsebina članka "Naše slovarske tegobe" v "Mostovih" št.7 ne velja (dopis PK = pravorečne komisije SSKJ, str.14) "našemu jezikoslovju in sploh večini naše jezikovne prakse", ampak zgolj neznatnemu delu teh pravopisnih in pravorečnih pravil, ki so deloma hudo sporna in zato še niso prodrle v splošno prakso. Naše pripombe so namenjene metodi, ki nastale barbarizme v pravorečju nekaterih tujk sankcionira kot "udomačene" (čeprav so le po naši mlačnosti dospele v sodobno slovenščino), češ da imajo "staž". Količkaj šolani Slovenci pa res ne morejo oblik, kakor so "poanta, angažmá(-aja), embalaža, sviter" i.pod., uporabljati samo zato, ker jih je po naključju v še ne davni preteklosti izustil kak nešolan človek, nato pa smo jih, po nepazljivosti sprejeli v razne slovarje in so potemtakem po goli disciplini zdrknile v "široko potrošnjo". To še daleč ne pomeni splošno rabo; imamo podlago za domnevo, da ta raba niti večinska ni, in uporabniki teh barbarizmov po kulturni stopnji svoje govorice res niso vzori.

V svojem članku smo v trudu, da bi odkrili v SP nekakšen razumljiv znanstveni sistem, kakršnega smo pač morali domnevati v pravorečju tujk, ugotovili tri tipe:

1. Tujke v izvirni pisavi s pripisano transkripcijo, npr. "Jersey /džêrsi/". Ta standardni tip bi bil splošno zaželen, kjer koli se izreka loči od pisa.
2. Tujke v sami izvirni pisavi, kar je seveda nevarno, če se izgovarjava močno loči od nje, npr. "bluf /bláf/". Kako naj vsak uporabnik ve za standardno izgovarjavo, če ni zraven transkripcije? Lahko sicer tudi postavimo načelo "beri, kakor pišeš" in ga dosledno izpeljemo, ampak tega ne počnemo; pač pa pri nekaterih tujkah dodajamo izgovarjavo, pri drugih ne. Ta nemarnost se danes prikriva z izgovorom, da je pač "ljudstvo" odločilo, da npr. govori "bluf". Seveda govorijo mnogi tako, ker jih nihče ni učil boljše izgovarjave, govorili bi tudi "jersej", če se jih SP ne bi bil usmilil z dodatkom /dzêrsi/. Odločitev "ali s transkripcijo ali brez nje" pa je bila izključno pri učenih leksikografih. V takšnih okoliščinah barske izgovarjave ne bi smeli argumentirati s "stažem" in z njeno "udomačenostjo".

3. Tretji tip je drugi ekstrem, namreč tujka v sami transkripciji, npr. "džém", "džíp", "tík". To bi še šlo; bolje bi bilo dodati še izvirno pisavo.

Toda čemu slovesno sprejeti tujko v slovensko občestvo in uporabniku slovarja kratiti oznako tiste izgovarjave, ki velja bolj ali manj v vsem kulturnem svetu, kjer to tujko govoré kot lastno ali tujo besedo? Mar še nismo dovolj izolirani, da se moramo še umetno ločiti v izgovarjavi mednarodnih modernih tehničnih in drugih tujk?

Zdi se, da je naše "uradno" pravorečje vse preveč vdano optičnemu jeziku tiskane besede, in to v današnji dobi, ko se mednarodna tujka vse hitreje širi in nas vsako leto zasujejo plazovi novih tujk! Hkrati pa se slušni jezik (jezik-govorica, ne jezik-književnost) ne glede na tujke povsod intenzivno krepi, to je: jezik šole, RTV, odra, sodišča, skupščine, tolmačenja itn.

Iz obeh vzrokov nam pravorečje tujk in tujih imen utegne kmalu povzročiti dosti hujše tegobe še mnogo pred izidom knjig SSKJ II, III itn., če se ne bomo odločili za bolj življenjsko pravorečje.

Zakaj ima npr. "fair" /fêr/" transkripcijo, "púk" (pravilno "puk /pàk/") pa ne, tega še nihče ni razodel, in samo vljudnost nam brani grešno misel, da niti PK tega ne ve. Vemo samo to, da Slovenci v praksi govorijo verjetno 50 : 50 bluf : bláf (ali vsaj blêf) in da teh drugih 50 % stoji kvalitno višje.

Prevajalci in tolmači se nenehno vprašujemo, zakaj se pri nas nismo od vsega začetka držali preprostega, varnega načela, zapisati tujke po tipu 1, se pravi v izvirni pisavi z dodatno transkripcijo, prilagojeno slovenski fonetiki (ki nikjer ne bi povzročila resnih težav - glej odlični članek Jos. Paternosta "From English to Slovene", University of Pennsylvania 1970, po katerem se slovenske črke lahko dobro uporabljajo za transkripcijo angleških tujk, z edino izjemo zvenečega in nezvenečega th; kar pa po našem mnenju ni odločilno). Zakaj torej nismo dosledni v tej temeljni točki? Ne vemo boljše razlage, kot da tedaj, ko so nastajali slovenski slovarji, še ni bilo dovolj tujk, da bi se takratni naši leksikografi resno zamislili nad tem problemom, in tudi ni bilo dovolj ljudi med njimi, ki bi govorili - ne le brali - tuje jezike; slovenski kulturni krog je bil tedaj precej daleč od širnega sveta.

"Budžet" je bolj komplicirana zadeva, kot jo predstavlja PK; o tem morda prihodnjič več.

Glede "enjambement /anžambmá/" smo v 1. članku zgolj pribili, da SSKJ tej besedi pripiše transkripcijo, "embalaži" pa ne. PK odgovarja, da Američani izgovarjajo celó "indžement", toda saj nismo napadli transkripcije SSKJ pri tem geslu, nasprotno, postavili smo jo kot vzorec nasproti spačku "embalaži" in vprašali: zakaj enkrat em, enkrat am? Po drugi vojni rojeni lapsus neznanega skladiščnika (slava mu!) smo pri priči spoštljivo registrirali; niti prej niti kasneje nismo s slovarjem pripomogli do kulturne izgovarjave te -

sicer nepotrebne - tujke, dokler ni doslužila "skrajšanega staža" in danes ta lapsus branimo pred remeduro! Toda noben količkaj šolan človek vendar ne bo prostovoljno govoril: embalaža in empír, zraven pa angažirati, /angró/, ansambel, anketa, antanta, /anžambmá/.

V naši muki z oksitoni na franc.nazal nam, žal, PK ni dala nič tolažbe. Tu še strašijo spački: abonmá, amandmá, angažmá in - na srečo sila redki - anžambmá; za asortimá je SSKJ prinesel še dve varianti, gl. spodaj. Srbski in hrvatski pravopis ima v teh primerih -án; radi govorimo o zbliževanju pravopisov kjer koli je mogoče ...

Na drugi strani so tu: bonviván in -ánt /án/ (!), ekrán, fondán in -ánt /án/, galán, gurmán, paraván, pendant /pandán, pendánt/ (!), virmán, volán, in kot pripravnik-stažist: ljubki "prelevmán". - Spoštljivo predlagamo: bonvivá-aja, ekrá-aja itn. Prav?

Družina oksitonih nazalov pa še obsega:

bazén, doajén, kretén, refrén; fond, kartón, pontón, salón, talón; morda še katero besedo. V duhu "abonmana" predlagamo tudi še: bazé-aja, fô-ja, itd.

PRIPOMBA. Med vsemi navedenimi primeri ni nobene pastirske ali kmečke sposojenke (dopis PK, str. 16).

Dopis PK, str.15, pravi: "Glavni kriterij za registriranje besede v slovarju je, kako se glasi beseda pri nas in ne kako v izvirnem jeziku". Dobro, a kdo ve, "kako se glasi pri nas"? Poskusno štetje ni odločilno; tudi ne zajema zadostnega števila šolanih govoric. Kvalitete govornikov pa nikakor ni zavreči, kajti če se bomo ravnali po golem štetju (če bi ga sploh imeli), bomo prav kmalu dobili registrirane (in sankcionirane) izgovarjave kot "chaudeau /šató/; pommes frites /pomfrí/; roulade /rulá/" itn. itn., glej "Mostovi" 6, str.16. Zagotavljamo pravorečni komisiji, da so navedeni in zelo številni drugi barbarizmi že povsem udomačeni - razen pri francosko govorečih Slovencih - in imajo tudi staž, se pravi vse pogoje za slovesni sprejem v pravorečje SP ali SSKJ. In ne samo to. Še mnogo bolj razširjeni so barbarizmi sintakse in semantike ("koristil je dopust; Tone je starejši v odnosu na Štefko; posredovali so nam tri stole" itn. itn.). Po predavanju dr.Toporišiča v Društvu knjiž. prevajalcev 25.nov.70 se je v diskusiji oglasil tudi neki leposlovni prevajalec in med drugim izrekel zadovoljstvo, da je "zdaj novi slovar SKJ dovolil več svobode, in bo morda v enem izmed naslednjih zvezkov tudi dovolil, recimo, 'koristiti pravico' i pod." Tako torej! Nekritično naštevane raznih variant ("registriranje") v SSKJ že danes eruditi razlagajo kot "svobodo" za oblike, ki vendar še splošno veljajo kot solecizmi; kako bo to šele med pol- in ne-eruditi! Mar ne čutimo, da je to uvod v razprodajo slovenščine ne le v manj nevarnem fundusu tujk, temveč v sami substanci?

Primerjava "škoda" in nemškega "Schaden" v dopisu PK, str.2, je nestrokovna. "Škoda" je zelo stara izposojenka in ne spada sem. Naši primeri so namreč menda vsi mlade (večinoma tehnične) tujke, in nimajo prav nobene zveze s starovisokonemškimi i.pod. oblikami.

Če bi zmagalo načelo absolutne nedoslednosti pri izgovarjavi tujk, potem naj bi se naše "pravorečje" najbolje omejilo na patroljiranje po Sloveniji z magnetofonskimi ekipami, brez slehernega vrednotenja. V uvodu take publikacije bi seveda moralo biti jasno zapisano, da nikakor ni namenjena jezikovni praksi in da ne svetuje ničesar, češ da je zgolj poskus muzealne zbirke.

Po dopisu PK, str. 15, 2. odst., ne škodi, če Slovenec napačno izgovarja tujke, češ, če govori slovenščino, ga tako ali tako ne bodo razumeli, če pa govori tisti tuji jezik, bo že znal pravilno izgovarjati. Toda znano je, da človek, čeprav ne zna tujega jezika, rabi tujke posebno tedaj, ko želi vsaj nekaj povedati, ker misli, da se bo vsaj s pomočjo mednarodne tujke lahko sporazumeval: v letalu pač klical "stevardeso" ali če bo v tujem hotelu vprašal za "tušo" (po SP), ga bodo težko razumeli; in če bo v tujem mestu kupoval "sviter", ga zanesljivo ne bodo razumeli. To pa še ni tako hudo kakor miselnost, po kateri (dopis PK, str. 2) je "slovenščina vendar samostojen jezik s svojimi besedami, zato si lahko tudi sprejeto tujko privoščimo v taki obliki, ki je 'nikjer na svetu ni'." Prav. Zdaj si torej lahko privoščimo ne le "sviter" in "gabardén", ampak še "svoter" in "gabardón", zakaj pa ne? S primerno propagando in blagim pritiskom bomo kmalu uspešno vpeljali tudi takšne oblike, in po primernem "stažu" bodo sprejete v SP, mar ne?

Ne, prijatelji. Tujke so bolj ali manj potrebne (prevajalci in tolmači jih sicer ne marajo, ker so vedno kočljive); a njihova raba je pletenje niti med jezikoma, ne pa zidanje novih pregrad.

PK (str. 16 zg.) pravi, da so nekatere tujke sprejeli že pastirji in kmetje. Ta argument ne sodi v razpravo o pravorečju modernih tujk, kajti "emblaža, tuš, poanta, žiro, trenêr, empir, sviter" itn. niso niti pastirske niti kmečke sposojenke.

Prostor nam ne dopušča obravnave vseh pravorečnih stališč PK. Kulturna slovenščina - govornjena in deloma že tudi tiskana - se teh stališč ne drži povsod; hkrati sprejema oblike in sintakso, ki povsem nasprotujejo široko razloženim (večinoma točnim) stališčem naših jezikoslovcev. To stanje pa ni najbolj zdravo, in pravorečje naših tujk je le delček naših običajnih jezikovnih tegob.

Po mnenju mnogih prevajalcev in tolmačev je glavno zlo v nihanju med deklarativno in regulativno smerjo. Mnogi Slovenci, ki so zrasli v striktni disciplini, danes z upanjem odpirajo novi zvezek SSKJ in tam berejo npr. "asortiment, -ênta tudi asortimája tudi asortimána" in si seveda mislijo "prav, zdaj pa imam res dosti izbire." Mar je to naloga in cilj tega slovarja? Ali naj se zdaj razdelimo v 3 frakcije in čakamo da bo čas ("staž") odločil?

"Džem": Nismo predlagali "jam", ampak samo vprašali, zakaj ne pišemo še "džez" ter si prihranimo izvirno obliko pri obeh besedah: džem, džez. Pri "jury" PK spet pravi, da je izvirna oblika nemogoča. Le zakaj bi bil "jazz" primeren, "jury" pa ne? Zlo je v tem, da nenehno omahujemo, ali naj bi pisali samo izvirno ali samo fonetsko pisavo ali obe hkrati.

PK se zgraža, da smo predlagali "celó duša" (ali "duš") namesto spačka "tuš"; preprosto zato, ker govorijo Nemci "Dusche", Italijani "doccia", Francozi in Angleži "douche", Rusi "duš". Nam pa je tisti neznani klepar (slava mu!) zapustil tevtonski "tuš"; beseda je nemara tudi že preplula "staž" in srečno prijadrala v SP.

Na prevajalskem večeru (25.XI.70) smo slišali nekaj zelo pozitivnega. Ko je namreč prof. Suhadolnik navedel svoje pripombe k predavanju, je dodal (če se pravilno spominjamo), da je potrebno te in druge razlike stališč v širšem krogu prediskutirati, skratka, "se pomeniti". Znanstveni prevajalci in tolmači pozdravljamo to zamisel v prepričanju, da bi taki odkriti pomenki lahko samo koristili vsem udeležencem, predvsem pa tako potrebni in zaslužni dejavnosti slovenskih leksikografov.

MEDJEZIČNA ZGODBA

Tolmač v zadregi

Naslednji dogodek se je primeril med pogajanjem naše in italijanske delegacije, ki je zasedala izmenoma v Novi in stari Gorici junija in julija 1957. Šlo je za obnovitev zapadle pogodbe za oddajo vode Goriških vodovodov za staro Gorico. Pri dogodku sem bila navzoča kot tajnica in tolmačica naše delegacije.

oooOooo

Seje gospodarskih delegacij naše države in sosednje Italije za obnovitev zapadle pogodbe gledé oddaje vode Goriških vodovodov za staro Gorico, ki so potekale v letu 1957, so bile resne. Neka dne pa se člani obeh delegacij le niso mogli zdržati smeha. Zgodilo se je namreč, da tolmač italijanske delegacije ni mogel najti prave italijanske besede za našo "trajno", ko je šef naše delegacije zavrnil italijanski predlog, da bi sklenili trajno, namesto petletne pogodbe. - Seja je bila v prostorih prefekture v stari Gorici. Bilo je vroče in okna so bila široko odprta. Ko je tolmač stokal in iskal primerno besedo, je v bližnjem zvoničku odbila dvanajsta in zazvonilo je. - In to mu je pomagalo iz zadrege. Ves srečen se je oddahnil in stavek prevedel v italijanščino nekako takole: "Jugoslovanska delegacija zavrača predlog, da bi pogodbo podpisala - in secula seculorum."

Nada BRAJNIK-SARTORI

OSVRT NA DVA VELIKA LINGVISTIČKA DELA

(J. Jurančič: Srpskohrvatsko-slovenački rečnik i S. Škerlj: Slovenačko-srpskohrvatski rečnik)

Decenije čekanja na ozbiljnije radove sa područja upoznavanja ova dva jezika ostvareno je zahvaljujući visokoj kulturi, ogromnim naporima i žrtvama dvojice istaknutih slovenačkih lingvističkih radnika J. Jurančiča i S. Škerlja. I potpuno je prirodno što su ovi njihovi radovi izazvali veliko interesovanje i dočekani sa velikim zadovoljstvom u krugu kulturnih i javnih radnika, a i širokih čitalačkih masa.

Rad na ovakvim delima je ogroman i tegoban, traži ne samo odlično poznavanje jezika, odnosno jezika koje tretira, već i visoku kulturu, savršeno osećanje za meru, za raspored gradiva, za njegovo uobličenje. Osnovu svakako čini fond reči pravopisa jednog jezika s kojim počinje rečnik i fond tehničkih i naučnih izraza (termina) uvedenih i stalno uvođenih u dati jezik. Ovo drugo je veoma važno za naučno-tehničke radnike i prevodioce njihovih dela, korisnike rečnika. Skupiti taj ogromni materijal, srediti, izvući iz njega najvažnije i uneti u delo koje ne sme biti po materijalnoj težini veliko, a ni oskudno najpotrebnijim, najtraženijim, naročito novim izrazima i terminima svakodnevno susretanim u nauci i tehnici, iziskuje puno zalaganje ekipe naučnih radnika sa područja ove delatnosti.

Čitajući ova dva dela, služeći se s njima u svakodnevnom radu kod prevodjenja naučnih, tehničkih i književnih dela mogu reći da su potpuno uspela, da su na svoj način bolje ili slabije obradila pojedine oblasti i grane nauke i da bi oba autora, po mojem dubokom uverenju, zasluživali najveće priznanje i nagradu koju može dati jedna zajednica za kulturno-prosvetna dostignuća odredjenog vremena.

U osvrtu na ova dva dela zadržaću se uglavnom na njihovim nedostacima na polju naučne i tehničke terminologije i to ne u cilju kritike kao takve, već u cilju da ovi i budući radovi iz pera praktičara pomognu autorima da nova izdanja svojih dela dopune i usavrše takođe u ovoj oblasti. Učiniću to po redosledu objavljivanja pomenuta dva dela (rečnika).

oooOooo

Janko JURANČIČ: SRPSKOHVRVATSKO-SLOVENAČKI REČNIK, izdanje 1955

Opšta ocena koju smo dali u uvodnom delu ovog sastava važi i za Jurančičev rečnik s napomenom, da je na štetu živog jezika, na štetu naučnih i tehničkih termina obogatio svoje delo tumačenjima izumrlog ili na umoru turcizama i provincionalizama u srpskohrvatskom jeziku. No ni ovde nije mu svuda uspelo pronaći pravilno tumačenje na slovenačkom jeziku, ili gde nekako i jeste često je nedovoljno, dvosmisleno, nejasno. Za sada samo dva - tri izraza kao uod. Abadžija je za Jurančiča = krojač, a to nije dovoljno. Abadžija je zaista (samouki) krojač koji po jednoj jedinoj mustri kroji i

šije delove odela za seosko stanovništvo (nekad i za vojnike - ratnike) i pravilno je tumačenje: abadžija = krojač oblek iz grobega sukna. Turska reč ajvan je prema Jurančiću domača žival. Izraz ajvan ima više značenja: bravec (uškopljeni ovan, vo, prasac), žival, maloumnež, bedak, prasec (kot psovka) itd. No o tome drugi put.

Velika je šteta za ovo delo što za osnovu nije uzelo savremeni pravopis srpskohrvatskog jezika i što je skoro potpuno zanemarilo za nas mnoge neophodno potrebnu naučno-tehničku terminologiju. Zbog toga se naučno-tehnički prevodilac slabo može poslužiti ovim rečnikom. Dobro će, međjutim, doći širokim masama čitalaca dela na srpskohrvatskom jeziku pisanih uz korišćenje mnogobrojnih izraza provincijskog govornog jezika i turcizama.

U budućim radovima u Mostovima detaljnije ćemo se osvrnuti na pojedine izraze i tumačenja koja smatramo nedovoljnim, a ovde ćemo samo kao uvod izneti nekoliko termina (čestih u našim radovima) koji nam nedostaju samo kod jednog slova u Jurančićevom rečniku. Uzećemo slovo A.

abadžija = krojač oblek iz grobega sukna

agrafa = okrasna zaponka

Ahilova žila (peta) = Ahilova kita

ajvan (bravac tj. uškopljeni ovan, vo, prasac) = bravec, žival, maloumnež, bedak, prasec (kot psovka)

akcenti = naglasi, poudarki

akrobata = (i) vrvoходец

akrobata na trapezu = artist na gugalnem drogu

alat bravarski = ključavničarsko orodje

alat ručnog slagača = stavčevo orodje

alka za salvetu = obroček za prtič

alka elastična = krug, gumeni krug (gimnastika)

ambar za stočnu hranu = skedenj

američki orah = brazilski oreh

aorta = (i) velika telesna odvodnica, glavna telesna utrpalnica

aparat (ovaj izraz i ne postoji u Jurančićevom rečniku. A i pod stroj nema šta naći tehnički prevodilac)

aparat električni za sušenje kose = navijalnik za trajno kodranje

aparat sa kožnim mehom = sklepna kamera

aparat za trajnu ondulaciju = priprava za trajno kodranje

aparat za savijanje cevi = upogibnik (cevi)

aparat za sečenje gasnih cevi = rezilnik za (plinske) cevi

(itd. pod aparat, dakle, ne nailazimo ni na jedan termin, a njih je ogroman broj u srpskohrvatski govorećem jezičnom području)

aperkat = bradnik

aplikacija = (i) našiv

apostrof = (i) opuščaj

arapska slova = arapska pisava

arbiter = razsodnik

ariš = macesen
aspidistra = (i) ščitovka
asura = slamovka
aut = stranski aut
aut linija = stranska črta
autogeno zavarivanje = plamensko varjenje (talilno plamensko varjenje)
automat sa vrelom vodom = grelnik za toplo vodo (bojler)
automatska peć = avtomatična peć
automatska vaga = automatična tehtnica
automatski okidač = samodejno sprožilo
automatski rezač cigala = samodejni odrezalnik opeke
automatsko pojilo = samodejni napajalnik
automobilska cisterna = avtociisterna
automobil islednički = avtomobil za raziskovalce prometnih nesreč
automobilist = (i) voznik avtomobila
automobil teretni (teretni avtomobil) = tovornjak, kamion
avijatičarska kapa = letalska čepica
itd. itd.

Prostor nam ne dozvoljava da se i kod ovog jedinog slova dublje pozabavimo i nedostacima drugih termina redjih u svakodnevnoj upotrebi i zbog toga neophodnih da se nađu u rečniku kad se k njemu za pomoć obrati prevodilac, naučno-tehnički (a i drugi) radnik. Rečnik, kao što smo rekli, mogao je bar delimično odgovoriti tim zahtevima na "štetu" mase danas retko upotrebljavanih provincionalizama i turcizama. Bilo bi u interesu ovakvog dela i korisno samom autoru da kod budućeg rada, dopunjenog izdanja ovog rečnika, privuče što veći broj saradnika. A naš mladi naraštaj zahteva (sa pravom) da svi ljudi koji se "bave perom" pomognu ovim i drugim putem autorima da njihovo sledeće delo bude bolje.

Dr. Stanko ŠKERLIJ (i saradnici): SLOVENAČKO-SRPSKOHVRVATSKI REČNIK,
izdanje 1964

Autor ovog dela, istaknuti kulturno-prosvetni radnik dr. Stanko Škerlj dao nam je jedno bogatije delo, premda ni ono nije bez nedostataka sa stanovišta koje nam je dalo povoda za osvrt na ova dva rečnika. Ali učinio je veliki korak napred i to je dalo pečat ovom delu, uzeo je za svoje saradnike dva isto tako istaknuta kulturno-prosvetna radnika sa srpskohrvatskog jezičnog područja (dr. Radomira Aleksića i dr. Vida Latkovića) i to ne "nažalost oba Crnogoraca", kako u jednom javnom osvrtu na ovo delo reče jedan plodni književni prevodilac već NA SREĆU obojica dobri poznavaooci srpskohrvatskog (a i slovenačkog) jezika. I ovim postupkom autor dr. Škerlj dao je odraz svoje široke kulture, nesebičnosti, ljudskosti i odraz svoje odgovornosti koju preuzima sa ovim delom pred javnošću.

U tumačenjima pojedinih izraza Škerlj je bogatiji od Jurančiča, dao je više prostora manje poznatim rečima i njihovom tumačenju na "štetu" turcizama i regionalizama u srpskohrvatskom i slovenačkom jeziku. Mnogo više nego Ju-

rančić dao je prostora i naučno-tehničkoj terminologiji, premda još uvek malo da bi i sa te strane rečnik dobio visoku ocenu. I u davanju prenosnog značenja pojedinih izraza Škerlj je bogatiji od Jurančiča.

Ali, kao što u uvodu rekosmo, nas prvenstveno interesuje (premda ne i jedino) gde vidimo tehničke terminološke nedostatke dela na koje se osvrćemo. Zbog toga ćemo i ovde, kao i u slučaju osvrta na delo J. Jurančiča, uzeti samo površno "nedostatke" tehničkih izraza samo kod jednog slova rečnika. Uzeli smo slovo B.

I kod slova A ima prilično nedostataka (kao npr. ajbiš = beli slez; anorak = vindjakna sa kapuljačom, eskimski kratki kaputić, skijaška vindjakna; avrikelj (češće nego jeglič) = jagorčevina, jaglika itd.), ali ih je manje i zbog toga smo ovo slovo preskočili, ostavljajući ga za sledeće radove.

beli trn = crveni trn, Hristov trn
besedna razlaga = (i) legenda
bilo (z grebenom) = zabradnjača
blazina = (i) mišić pod nožnim palcem, bokor, strunjača
blazina listna = bokor lišća
blazinjak = divan, ležaj (klinike)
blažilnik = amortizer
bok ladijski = oplata broskog trupa, bok broda
boraga = volujak, volujsko oko
bradata zagozda = klin sa kukom (nosom)
bradeljnica = prečka
bradnik = aperkat, udarac odozdo na više (boks)
bradovec = gorovez
brajda = špalir, senica
branik = granična daska za bacanje kugle, polukružna greda, rubnjak
branika = god, godišnji prsten, godišnjak (kod dreveta)
brenkalnik = železni kolut (prsten) za prst (muz.instrumenti)
brezov goban = brezovača (brezov ded, kapucinerka)
brežina = (i) nagib (kod puta)
brnica = zvrk, čigra, (i) zujalica, vrtaljka
brstični ohrovt = prekula, prekulica
brstni potaknjenec = mladica iz oka sadnice
bršč = mačja šapa, medvedov dlan
brusni stroj = točilo, (i) trakasta brusilica
brusilnik za razkrojitev lesa = defibrer za mehaničko rastavljanje
drveta na vlakna (pod pritiskom)
bucika = čioda, pribadača (vidi bočka)
bukvica (bukovica) = bukov žir
burkež = klovn, lakrdijaš, glupi Avgust
itd. itd.

I ovde zbog nedostatka prostora nemamo mogućnosti da se detaljnije upuštamo na nedostatke termina, nedovoljno tumačenje datih, na sve ono što smo kroz

rad sa ovim rečnikom dosada zapazili da nedostaje prosečnom poznavaoocu jezika, naročito tehničke terminologije. Pokušaćemo da to učinimo u sledećim radovima u Mostovima.

Završavajući ovaj uvodni deo osvrta na ova dva rečnika želim još jedanput napomenuti, da mi nije cilj kod pisanja ovih redova o ova dva dobra dela - prvenca da kritikujem radi kritike ukazujući na njihove nedostatke, već da prema svojim skromnim mogućnostima doprinesem da njihova druga izdanja budu bolja, potpunija, savršenija. Da daju što više odgovora i njihovim korisnicima naučno tehničkim prevodiocima.

Bilo bi poželjno da autorima, a i nama svima u ovom pravcu pomognu svi praktičari, naučno-tehnički i književni prevodioci davanjem svojih primedbi i osvrta u Mostovima ili u drugim naučno-stručnim i književnim revijama. Naročito bi bilo korisno da to čine naši članovi bar preko postavljanja pitanja in traženja odgovora po pojedinim problemima.

(Nastaviće se)

Milisav M. GRUJIĆ

MOSTOVI ST. 2

Ko je 16. maja 1952 upravni odbor tedanjega Društva strokovnih prevajalcev Slovenije sprejel predlog o izdajanju glasila, je izmed 12 predloženih imen izbral naslov "MOSTOVI" in marca 1963 začel izdajati ta list. V decembru 1968 je izšla 6. številka in v juniju 1970 sedma. Pričujoča trojna številka (8 - 10) je jubilejna izdaja za desetletnico društva.

Društvo književnih prevajalcev Srbije je začelo izdajati svoj organ v letu 1970 in ga - čeprav je vedelo za sedem let starejše ljubljanske "MOSTOVE" - imenovalo prav tako, namreč "MOSTOVI". Takó zeló jim je všeč naš naslov!

Nenavadni ukrep beograjskega društva je pri nas izzval glasove, češ naj bi srbski leposlovni prevajalci vendar izbrali drugo ime ali vsaj npr. "ČUPRIJE" ali "MOSTOVI BROJ DVA". Vendar uredništvo "MOSTOV" (tistih pravih) ne želi biti pedantno; le muza se ob spominu na lepi stari pregovor, da "čez sedem let vse prav pride" in srbskemu društvu prijazno želi: "BILO SRETNOST!"

NEMSKO-SLOVENSKI IN SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR

Bemerkungen zum deutsch-slowenischen und slowenisch-deutschen Wörterbuch

Die Abfassung eines brauchbaren modernen Wörterbuches erfordert sehr viel mehr Kenntnisse, Vorbereitungen und Mühe als gemeinhin angenommen wird. Selbst für ein Taschenwörterbuch ist Gruppenarbeit erforderlich, das heisst viel Zeit und viele Mittel; ganz erhebliche Mittel.

Die nachfolgenden Bemerkungen stammen aus langjähriger intensiver Dolmetscher- und Übersetzerstätigkeit zwischen dem Deutschen und dem Slowenischen. Es ist nun einmal so, dass die ständige, nicht nur gelegentliche, Tätigkeit auf diesen Gebieten den intensivsten Einblick in den Wert eines Wörterbuches gewährt. Daher sei dieser Beitrag als das aufgenommen, was er ist - eine nüchterne Beurteilung der genannten zwei Bände im Kampf um die Sprachmittlung; wir wünschen keine gelehrte Abhandlung, auch keine elegante Rezension zu bieten, sondern nur Tatsachen aus der Praxis. Wir trachten dem Autor in seiner überschweren Aufgabe gerecht zu werden, die in der Abfassung eines Wörterbuches durch eine Einzelperson besteht, und wir wünschen auf jene Mängel hinzuweisen, die den Gebrauchswert dieser beiden Bände mindern. Wir hoffen, dass diese Hinweise dazu beitragen werden, die beiden Bände in kommenden Neuauflagen besser zu machen.

Vor allem sei festgestellt, dass die beiden Wörterbücher auch ihre Meriten haben. Sie bieten u.a. einen beträchtlichen Wortschatz aus Fachgebieten, z.B. aus der Botanik. Der slowenisch-deutsche Teil zeigt überdies löbliche Ansätze zur Erfassung der modernen slowenischen Umgangssprache.

Andererseits weisen beide Bände gewisse Schwächen auf.

Es ist selbst für Taschenwörterbücher unerlässlich geworden, manche Kategorien des Wortschatzes nach Fachgebieten u.a. Gesichtspunkten zu bezeichnen. Ein Minimum solcher Kategorien wäre etwa: übertragene Bedeutung, familiär, vulgär, transitiv - intransitiv; Bauwesen, Botanik, Chemie, Heilkunde, Jus, Militär, Musik, Physik, Technik, Zoologie. Die üblichen lexikalischen Abkürzungen und Zeichen für diese und andere Kategorien brauchen so wenig Raum, dass er sich durch die Weglassung unnötiger Stichworte und Eintragungen bequem einsparen liesse. Unsere beiden Wörterbücher haben stellenweise bereits solche Bezeichnungen, z.B. "schweissig = poten; krvav (lov.)"; warum fehlen solche Sonderbedeutungen samt Kennzeichnung in so vielen anderen, wichtigeren, Fällen? Unter "izbirati" wäre z.B. beizufügen: "wählen (Fernsprecher)", usf.

Es fehlen Eintragungen sehr gebräuchlicher familiärer Bedeutungen, z.B. bei "Vielleicht": er war v. hungrig F (familiär) = lačen pa je bil ta-kó!" Dagegen enthält das Wörterbuch auch Eintragungen solcher Bedeutungen, jedoch ohne deren Kennzeichnung als familiär, Slang o.dgl., z.B. im slowenisch-deutschen Teil bei "polomiti": "polomil jo je" (besser: ga je) - "ein Fiasko erleben" (besser: ein Fiasko verschulden, e. verpatzen), doch ohne den Zusatz "familiär". Vor dem bedenkenlosen Gebrauch solcher Wendungen in der Hochsprache -- die der Benutzer der Wörterbücher doch vor allem kennen und erkennen soll-- ist sehr zu warnen. Im allgemeinen sind die deutschen Bedeutungen in beiden Wörterbüchern auszugsweise nach dem Duden behandelt, jedoch in willkürlicher Auswahl ohne Berücksichtigung der Häufigkeit, was dem Nutzen des Wörterbuchs Abbruch tut.

Die Wortfrequenz, deren Studium heute eine wesentliche Voraussetzung jeder lexikalischen Arbeit ist, hat hier zu wenig Beachtung gefunden (s. weiter unten die Abschnitte A I und A II). Freilich ist dem Autor zugute zu halten, dass er für die Probleme der Wortfrequenz im Slowenischen so gut wie keine und im Deutschen fast keine Unterlagen zur Verfügung hatte. So sind manchmal seltene -- obsolete oder regionale -- Bedeutungen wahllos mitberücksichtigt, was nicht nur nutzloses Material ergibt, sondern schlechterdings Schaden stiftet, denn es wird der für wichtigere Eintragungen so nötige Raum vergeudet.

Übertragene Bedeutungen sind kaum behandelt, trotzdem sie immer wichtiger werden, und das Verständnis sogar gewöhnlicher Sätze der Umgangssprache ohne eine gewisse Kenntnis übertragener Wortbedeutungen und der Phrasen-semantik auf Schritt und Tritt stecken bleibt. So fehlt z.B. bei "Panzer" die Bedeutung "Tank".

Fremdwörter sind zu wenig berücksichtigt, z.B. fehlen, um nur aufs Geräte-wohl ein paar herauszugreifen: Kalfaktor, per pedes, Triëder, Trifolium, Triphthong, trist.

Transitiver und intransitiver Gebrauch sind nicht bezeichnet. Es fehlen auch andere unerlässliche syntaktische Hinweise, z.B. bei "naprodaj = verkäuflich": "nur prädikativ; oder die Rektion, z.B. "folgen (h. gefolgt) + dativ = ubogati koga".

Beide Wörterbücher sind zu sehr blosses Glossare und berücksichtigen zu wenig den Satzbau.

A. Das deutsch-slowenische Wörterbuch

Alle verbesserungsbedürftigen Eintragungen anzuführen, ist wegen ihrer grossen Zahl unmöglich. Wir beschränken uns daher auf eine repräsentative Auswahl von ca. 120 Beispielen in vier Gruppen:

- I. Fehlende Stichwörter,
- II. Überflüssige Stichwörter,
- III. Unrichtige oder unzureichende Wortbedeutungen,
- IV. Misskonstruktionen oder unrichtige Phrasenbedeutungen.

I. F e h l e n d e S t i c h w ö r t e r

Das sind solche, die jedenfalls in ein solches Wörterbuch gehören und deren Mangel seinen Gebrauchswert verringert. Ca. 50 Beispiele mögen, anstelle einer viel grösseren Zahl, für sich selber sprechen:

Amtszeit	aufeinanderfolgend	Aufstellung
Außenbordmotor	Ausstoß	Backhuhn
Darbietung	D-Zug (!)	Elternschaft
Entwickler	Faustball, -regel	fertig en, -ungsstraße
Geschäftsstelle	Gräberfeld	Haushaltsgerät
Kohlehydrat	Kühlschrank (!)	leiten
Liderung	lohnend	Marktforschung
Musikkapelle	Pendler	recht haben (!)
Reichweite	Schmiedestück	schnelltrocknend
Schüttgut	Sprengung	Streitkräfte
Streuung	Stromnetz	Strömung (!)
stur	tiefkühlen	Umrechnungskurs
Unstimmigkeit	unterentwickelt (!)	Variable
Verwerfung	Vertragspartei, -ner (!)	Waffenstreckung
Waschung	Wechselkurs	Weichholz (!)
weltweit	Wunschdenken	Zahlungskraft
Zuckerrübe	Zusammenarbeit, -bau	

Eine flüchtige Durchsicht dieser Beispiele zeigt, dass recht alltägliche Wörter fehlen. Es liegt auf der Hand, dass es ohne diese (und viele andere gleich geläufige) Stichworte anno 1970 dem slowenischen Arbeiter oder Schüler, geschweige denn einem Deutschlernenden mit höheren Ansprüchen, nicht jene Hilfe bieten kann, die es zu bieten berufen ist.

II. Ü b e r f l ü s s i g e S t i c h w ö r t e r

Das sind entweder veraltete oder regionale oder so seltene Wörter, dass sie schädlichen Ballast darstellen. Die Anwesenheit solcher obsoletter, mundartlicher u.a. Sonderformen gibt überdies dem nicht sehr gewiegten Benutzer (und nur solche konsultieren das Wörterbuch) ein unnatürliches Bild des heutigen deutschen Wortschatzes.

Aus dem ungemein umfangreichen Material dieser Art wurden bloss ca. 25 Beispiele ausgewählt:

Bannforst, -gut, -herr, -wald, -wart (schweiz.!) -wasser		
behaut: richtig "behauen"	Beizfalke	Brante, Branke (für Pranke)
Drommete	entblitzen (!)	ergrausen
Fallehen (!)	Faustrohr (!)	Flaumstreicher
Fröstler	Gangbeine (!)	himmeln (!)
Kopfbrechen (statt	Perron (statt	
Kopfzerbrechen)	Bahnsteig)	

Ritter-: von 30 Zusammensetzungen sind mindestens 14 überflüssig

Spierchen	Stickfluss = zaduha	(beide Wörter sind ungebräuchlich)
Telegraphenbeschädigung (!)	Tollsinn	die Unbilde (!)
unholdselig	untermahlen	verschmauchen
Wappenvetter	die Werbe (!)	

Auch hier genügt dieser kurze Auszug von Stichwörtern für die Feststellung, dass hier viele ganz ausgefallene Wörter das Gastrecht erhalten haben. Es ist eine unzulässige Ausserachtlassung der Worthäufigkeit, wenn hier dem deutschlernenden, deutschsprechenden und -lesenden Slowenen einerseits alltägliche Wörter wie "D-Zug, leiten, Strömung, Weichholz" vorenthalten werden, während er sich gleichzeitig mit Wortungeheuern herumschlagen soll wie Abschiebling, entblitzen, Straussmädchen, Tütchendreher, die Unbilde, die Werbe" u. dgl. m., Wörter, die niemand gebraucht und kaum jemand versteht.

III. Unrichtige oder unzureichende Wortbedeutungen (u. -formen)

Stichwörter dieser Art sind leider besonders häufig. Hier sind nur 32 besonders bezeichnende Eintragungen angeführt:

- Abfahrt = auch "spust (smuč.)"
- Abkommen = weder "rod" noch "vir" (Verwechslung mit "Abkunft")
- anordnen = auch "razporediti, razvrstiti"
- Aufschlag = auch "pribitek"
- ausbauen = auch "sneti, ven vzeti"
- austragen: e. Streit = dobojevati, dokončati (nicht "poravnati"); auch = prirediti, imeti (tekmo)
- beschallen = većinoma "zdraviti z ultrazvokom", le redko "ozvočiti" (= mit Lautsprecheranlage versehen)
- s. einspielen = se uigrati (nicht "izuriti se v igranju")
- Freischütz = čarobni strelec (nicht "prostovoljec")
- Gewindebohrung = vzvojna vrtina (nicht "svedrina")
- Haarabschneiden ist undeutsch, richtig: "Haarschneiden"
- Haltung = auch "ravnanje, stališče"
- Helldunkel = nicht somrak, sondern clair-obscur (slikarstvo)
- herausbringen = auch "izdelati za trg; objaviti; dognati"
- Hüttenwerk = auch železarna
- knittern = gubati (nicht "se gubati"); die Bedeutungen "prerekati se" und "prasketati" (knistern) sind unrichtig
- ledern übertragene Bedeutung = nicht "plehek", sondern "dolgočasen"
- Massnahme = nicht "pravilo", sondern nur "ukrep"
- Meisterschaft = auch "prvenstvo"
- null und nichtig = nicht "prav nič vreden", sondern "ničen"
- Posten = auch "postavka"
- Schallgelächter (?) ist "schallendes Gelächter"

- Schauer = schon lange nicht mehr "gledalec, oglednik", sondern hat nur die übrigen angegebenen Bedeutungen, plus = "prha"
- Schmieralie ist eine Scherzbildung, überdies veraltet
- Schuss = auch "spust (smuč.)"
- Sinn = auch "smisel, smer, nagnjenje"
- strahlen = auch "sevati"; "žarčiti" ist unslowenisch, und "se lesketati" = schimmern, glitzern
- Tragweite = domet (streljaja), übertrag. = daljnosežnost, pomembnost
- ungehofft ist veraltet für "unverhofft"
- Unterlage = auch "dokazna listina"
- vordringlich = prvenstven, prioriteten; die Bedeutung "vsiljiv" ist total veraltet
- Zahnradpumpe = zobata črpalka, nicht "črpalka za zobnike" (!)

Wie schon diese wenigen Beispiele zeigen, ist die Semantik sehr oft zu kurz gekommen: Teils fehlen wichtige Bedeutungen, teils sind falsche Bedeutungen eingetragen.

Zuweilen ist auch die deutsche (oder slowenische) Wortform unrichtig.

IV. Misskonstruktionen oder unrichtige Phrasenbedeutungen

Aus vielen Eintragungen wurden nur die folgenden 16 Beispiele zusammengestellt:

ab: "Hut ab!" hat fast immer übertrag. Bedeutung = "vsa čast!"
und nicht = "odkrijte se!"

absehen: Die Konstruktion "auf e. absehen", die nach dem Wörterbuch "meriti (gledati) na kaj" bedeuten soll, gibt es nicht, sondern nur: "Es ist (er hat es) auf ... abgesehen".
Daher ist auch "sie hat auf sein Geld abgesehen" undeutsch;
richtig: "Sie hat es auf s. G. a."

anbeten = moliti koga ali kaj, nicht = h komu

anriechen es jd. anriechen = "kar čutiti, da je (ali bo) to storil", und nicht = "po duhu ga poznati" (!). Überdies fehlt der Zusatz "po domače".

Aufhebens machen von (oder "um", aber nicht "mit!") jd. oder e. = onegaviti, se važnega delati z, aber nicht = "veliko govoriti o".

beantworten = nicht "odgovoriti (nekaj)", sondern "odgovoriti komu kaj"; siehe unten "verständigen".

beilegen: "s. ein Weib beilegen" ist grob burschikos und wer diese Wendung etwa in einem seriösen Sprechtext oder Dokument gebrauchen würde, hätte einen unerwünschten Heiterkeitserfolg. Hier ist ein Schulbeispiel für die Unerlässlichkeit der Bezeichnung "familiär" im Wörterbuch.

Bord: "an Bord legen" ist eine unmögliche Konstruktion und bedeutet weder "pristati" noch sonst etwas. "Pristati" = anlegen.

Haare auf den Zähnen haben = "biti osoren in trmast", nicht = "imeti namazan jezik".

irgend: "wenn es irgend jemand kommt" ist undeutsch; das "es" ist zuviel.

Satz: "in einem Satz austrinken" ist undeutsch; richtig: "Auf einen Sitz a." (Wahrscheinlich wurde diese Wendung vermischt mit "in zwei Sätzen war er draussen", doch dem unschuldigen Benutzer des Wörterbuchs nützt das nichts.

schneiden: "Mir schneidet im Leib" ist undeutsch. Richtig: "Es schneidet mir im Leib". Die fehlerhafte Verwendung des "es" (s. auch oben unter "irgend") und das Weglassen des "es", trotzdem es nötig ist, sind besonders charakteristische Slowenismen im Deutschen und werden im Unterricht aller Stufen sorgfältig ausgemerzt.

Um so weniger passen sie in ein Wörterbuch.

unternehmen = nicht "pod streho vzeti", sondern nur "pod pazduho vzeti"

e. vereinbaren = nicht "dogovoriti se", sondern "dogovoriti nekaj".

verständigen = nicht "sporočiti (komu kaj), sondern bloss "obvestiti (koga o čem)"; "sporočiti" verleitet hier den Leser zur Misskonstruktion (siehe oben "beantworten"). Leider sind solche Fälle syntaktischer Achtlosigkeit in diesen Wörterbüchern häufig und lassen den Benutzer beim Satzbau im Stich, d.i. gerade beim direktesten Weg zum Sprechen und Verstehen der fremden Sprache. Das Wörterbuch bietet nämlich ein Verbum, bleibt aber die Rektion schuldig. Es wäre ein geringeres Übel, das Zeitwort wegzulassen, denn schliesslich gibt es oft noch Synonyme. Wenn aber dem Benutzer immer wieder falsche Konstruktionen nahegelegt werden, ist der Schaden grösser.

wiedergeben: das Beispiel "der Schmerz hat sich wieder gegeben" ist aus der Duden-Rechtschreibung beigelegt, leider ohne das dortige gesperrte "a b e r", und dadurch wurde aus der Dudenschen Mahnung eine Verwirrung des Lesers: Falls er nicht schon sehr sattelfest ist (und dann braucht er das Wörterbuch nicht mehr), vermennt er hier Ausnahme und Regel und kennt sich überhaupt nicht mehr aus.

ziehen: "s.e. zu Gemüte ziehen" ist heillos veraltet. Die heutige Wendung lautet: "s. e. zu Herzen nehmen".

Die meisten Phrasen in dieser Gruppe sind Fehlkonstruktionen; ein paar andere sind unrichtig übersetzt. In einem Wörterbuch sind beide Abarten schädlich.

B. Das slowenisch-deutsche Wörterbuch

Aus den überaus zahlreichen problematischen Eintragungen konnte nur ein Bruchteil der Fälle unter A - P zur Illustrierung herangezogen werden. Sie sind in folgenden drei Gruppen angeordnet:

- I. Fehlende Stichwörter
- II. Unrichtige oder unzureichende Wortbedeutungen
- III. Misskonstruktionen oder unrichtige Phrasenbedeutungen.

I. F e h l e n d e S t i c h w ö r t e r

Hier sind deren 45, die wohl in dieses Wörterbuch aufzunehmen wären. Die volle Anzahl der leider abwesenden Stichwörter ist viel höher.

(Auf eine Untersuchung der überflüssigen Stichwörter dieses Wörterbuches musste verzichtet werden; deren Anzahl würde jedenfalls ausreichen, die Gruppe B I zu kompensieren.)

ovrtnik	čolnarna	dosežek
dotrajati	dvolastnik	enosmeren
enovit	gledišče	gostinstvo
hladilnik	istoroden	iverka
izglasovati	kalk	kolovoz
kotenina	kovica	kucelj
ladjar	lesonit	likoven
maloštevilen	medkrajeven	mladinec
nalepek; nalepka	navoz	napa
navez	nič koliko	neblagoven
neusojen	oboriti	obeležje
obešalo	ohišje	obtolčenina
odplaka	plamenka	osamelec
piška	potrošen	podkolenka
pokazatelj		predalčje
pršut		

Schon ein Blick auf die Fachgebiete dieser wenigen Muster zeigt, dass der Wortschatz der modernen Sprache hier zu kurz gekommen ist.

II. U n r i c h t i g e o d e r u n z u r e i c h e n d e W o r t b e d e u t u n g e n

Wir geben 24 aus der weit höheren Anzahl solcher Beispiele

- častit = auch "ehrenwert"; nicht "ehrenvoll"
- delovati = Wirkung haben; "die Wirkung haben" ist undeutsch
- dodaten = zusätzlich, nicht "nachträglich"
- domač: po domače = auch "vulgo"
- dosloven (für "wörtlich" usw.) ist unslovenisch. Richtig: dobeseden
- dotičen = dotikalen "Berührungs-";
dotični (hier falsch eingetragen als "dotičen") für "betreffend" usw.
ist unslovenisch! Richtig: "tisti".
- izselitev = auch Aussiedlung
- kader = auch Jungarbeiter-(schaft), Nachwuchs-(kraft)
- korec = (votlak): Hohlziegel: richtig: "gewölbter Dachziegel"
- krma = auch Heck (des Schiffes)
- ljudski = nicht "völkisch"
- morija = auch "ödes Gerede"

- mostiščar = Pfahlbauer gehört unter Deklination 14, nicht 21!
- odpluti = auslaufen; "aussteuern" in dieser Bedeutung ist obsolet
(heute = balo dati)
- opraviti = auch ablegen (Prüfung), ausüben (Funktion)
- peč = auch Fels(wand)
- pereč = auch "dringend"
- perspektiven = auch "langfristig" (Plan)
- plašnica = Scheuklappe; "Schreckklappe" ist undeutsch
- poniglav = tückisch, verschlagen (nicht "schalkhaft")
- pravi = auch "echt"
- prav ima = er hat recht, nicht "er ist recht daran"
- pravilnik = auch "Statut"; nicht "Geschäftsordnung"
- prizadejati = auch "beeinträchtigen"

češ (diese interessante Partikel hat immer den Beistrich vor sich, nach sich aber besser keinen!) Ihre Verdeutschung durch "angeblich, vorgeblich" ist unrichtig; "češ (da)" führt subjektive Gründe an und bedeutet:

(1) bei Handlungen:

- = in der Meinung, aus dem Gefühl heraus, dass:
- = mit der Begründung, dass:
- = unter dem Vorwand, dass:

z.B.:

Škodoželjno me je gledal, češ, ti tudi trpiš
Miren je, češ, ne bojim se vas, hodi jo tja, češ, tam je vsega dovolj

(2) bei Aussagen und Fragen:

- = dahingehend, des Inhalts / dass:

zagrozil jim je, češ (da) naj se pa-zijo, vprašujejo, češ, zakaj neki?

Auch hier betreffen fast alle Schnitzer die moderne Alltagssprache.

III. M i s s k o n s t r u k t i o n e n o d e r u n r i c h t i g e P h r a s e n b e d e u t u n g e n

Es folgen fünf Beispiele solcher richtigzustellender Konstruktionen oder Phrasen.

- diplomirati = intrans. "ein Diplom erwerben"; trans. "jemand diplomieren", jemandem ein Diplom erteilen; "diplomieren" in intransit. Bedeutung ist undeutsch. "Diplomiran" = "diplomiert", "Diplom-".
- goreti: lica ji gorijo "ihr brennt das Gesicht" ist undeutsch. Richtig: Sie ist errötet
- izvajati: beseda se izvaja iz nemščine = "das Wort leitet man aus dem Deutschen" ist undeutsch. Richtig: d. W. leitet man vom Deutschen ab"

- ob: ob berglah hoditi: "auf den Krücken gehen" ist undeutsch.
Richtig: "auf Krücken gehen".
- prebivati = wohnen (in ...), nicht "bewohnen" (mit dem Wenfall).
(s. oben A IV "verständigen")

C. Zusammenfassung

Viele der angeführten Schnitzer sind besonders gefährlich in einem Wörterbuch, denn dort darf der Benutzer musterhafte idiomatische Sprachformen erwarten. So sind beispielsweise die unrichtige Weglassung oder Verwendung von "es" (siehe z.B. A IV "schneiden") oder des Artikels (siehe z.B. B II "delovati", B II "ob") empfindliche Verstösse gegen ein verständliches Deutsch.

Bei der nächsten Neuauflage beider Bände wären deshalb alle Fehler der angedeuteten Arten zu beheben, damit diese beiden heutzutage so sehr benötigten Wörterbücher ihren Zweck erfüllen können.

Dr. Janko GOLIAS

TRI SLAVNE BESEDE O PREVAJANJU

Ach es ist dolmetschen ja nicht eines jeglichen Kunst! Es gehöret dazu ein recht frum, treu, vleisig, forchtsam, christlich, geleret, erfarn, geübt hertz!

Martin LUTHER

Some hold translations not unlike to be
the wrong side of a Turkish tapestry.

James HOWELL (1594 - 1666)

Translations are at best an echo.

George BORROW (1803 - 1881)

NOS DICTIONNAIRES

Dans le cadre de notre publication périodique "MOSTOVI" - qui ne paraît hélas! que de temps à autre en raison de nos modestes possibilités, grâce à l'activité bénévole de nos membres les plus actifs -, nous avons décidé de parler aussi des difficultés que nous rencontrons lorsque, en tant que traducteurs scientifiques et techniques, nous prenons en mains nos dictionnaires. Des articles ont déjà rédigés par quelques-uns de nos collègues pour les langues slovène, serbo-croate, anglaise, allemande et d'autres. Nous poursuivrons donc cette tâche difficile mais utile par des observations sur les dictionnaires slovène-français et français-slovène existants. Nous pensons que ces remarques seront intéressantes pour nos membres et aussi pour d'autres connaisseurs et utilisateurs de nos dictionnaires.

Il convient de souligner d'abord que les dictionnaires slovène-français et français-slovène, dont nous nous servons, datent d'avant la guerre et qu'ils n'ont été que légèrement remaniés et quelque peu complétés lors des nouvelles éditions d'après la guerre. Nous respectons hautement les efforts fournis par les auteurs laborieux et consciencieux qui ont mis dans leurs dictionnaires tout leur savoir et les acquisitions de leurs longs travaux. Dans le présent article et dans ceux qui suivront au fur et à mesure de notre publication, nous parlerons donc - comme il se doit à une critique bien intentionnée et qui ne veut rien enlever à la valeur du travail accompli - de ce qui manque aujourd'hui dans ces dictionnaires dans notre période moderne si active, si développée, surtout pour le traducteur exigeant qui cherche ce qu'il ne sait pas lui-même. De ce point de vue, nous constatons qu'il manque à ces dictionnaires beaucoup de mots et d'expressions techniques d'ordre général - on ne peut ici évidemment entrer dans les détails - et cela dans une plus grande mesure encore dans le dictionnaire slovène-français. Les dictionnaires ont par ailleurs des mots vieillis qui ne s'emploient plus et parfois le sens n'en est pas bien défini en traduction ou même inexact. Nous nous rendons compte que la tâche entreprise est ingrate, mais nous sommes sûrs que nos efforts seront compris de nos lecteurs, parce qu'ils sont dictés par de bonnes intentions.

Dans cet article, destiné surtout à introduire ceux qui suivront, nous ne ferons qu'entamer un des dictionnaires. Les articles à venir en engloberont des tranches plus importantes.

La lettre a devrait être plus détaillée et étoffée de quelques expressions montrant les différents sens du a slovène. Il conviendrait aussi d'insérer ici le sens des deux a slovènes - notes de musique:

a-dur = la majeur ou dièse et a-mol = la mineur ou bémol, qui ne sont pas toujours évidents!

Abisálen = abyssal manque. On pourrait y ajouter: abisalna globina = profondeur abyssale et abisalni sedimenti = sédiments abyssaux.

Ablaktácija med. = sevrage manque.

Abrazija, abrazijski manquent. Abrazijski pribor = instrument abrasif.

Absentirati se se signifie pas: s'absenter, mais s'en aller, ne pas participer, se soustraire.

Absolvent = celui qui a achevé ses études - manque.

Absorpcija, absorpcijski, absorptiven, absorptivnost - manquent. On pourrait y mettre comme exemple: absorpcijski hladilnik = réfrigérateur à absorption, a. spektrum = spectre d'absorption.

Abstrahiranje, abstrakcija = abstraction manquent.

Absurd = absurde, absurdité manque. Privesti do absurda = pousser à l'absurde.

Acetát = acétate, acetálen = acétique, acetil = acétyle, acetilénka = lampe à acétylène - manquent.

Acíden = acide, acídnost = acidité manquent. Acidnost želodčnega soka = acidité gastrique.

Adekvát = équivalent, adekvátnost = équivalence, conformité - manquent.

Administrátor = administrateur, gérant, employé de bureau - manque, de même que administrátorka = employée de bureau.

Adresánt = expéditeur manque.

Adsorbent = adsorbant, adsorbiranje = adsorption, adsorbirati, adsorpcija, adsorptivnost - manquent.

Aérodinámíčen, aerodinámika = aérodynamique, aérofotografija = photo aérienne, aeroklub = aéro-club, aeromiting = meeting d'aviation - manquent.

Afékt ne veut pas dire affection, mais seulement émotion et passion.
V afektu = dans un mouvement de passion.

Afektíven = affectif, passionné, passionnel et afektivnost = affectivité, sensibilité - manquent.

Aféra n'a pas le sens de affaire en français, mais d'affaire malpropre, louche, d'événement fâcheux. On dit: politična afera = affaire politique, špijonažna afera = affaire d'espionnage.

Mais - comme nous l'indiquions dans notre introduction - nous nous en tiendrons là pour aujourd'hui, en demandant toutefois à nos membres intéressés par ce genre de travail et aussi à d'autres connaisseurs de nous soumettre leurs propres observations à ce sujet.

Viktor JESENÍK et Narcis DEMBSKIJ

IL TRADUTTORE TECNICO-SCIENTIFICO SLOVENO E GLI STRUMENTI A LUI A DISPOSIZIONE PER UN CORRETTO LAVORO DI TRADUZIONE

Gli strumenti più convenevoli - come ben si sa - quando il traduttore tecnico-scientifico abbia ad affrontare una traduzione di un tema della scienza o della tecnica da una in un'altra lingua, consistono prima e poi nei vocabolari e nei dizionari. Questi strumenti al traduttore tecnico-scientifico risultano indispensabili anche, se egli sia un perfetto conoscitore delle lingue trattate e disponga di cognizioni filologico-grammaticali ed in genere letterarie. La scienza e la tecnica del giorno d'oggi in fatto di traduzioni da una in altra lingua, richiedono moltissimo di più di quanto si possa trovare in un cervello umano.

Nel differenziare i prefissi che si propone un vocabolario oppure un dizionario, vediamo innanzi tutto che il primo raccoglie generalmente in ordine alfabetico le parole e le locuzioni di una determinata lingua, alle quali vengono poste in corrispondenza le equivalenti di un'altra lingua o anche di altre lingue, qualora si tratti di vocabolari plurilingui, mentre il secondo consiste in un'opera, nella quale - pure in ordine alfabetico - sono raccolti i vocaboli e le dizioni di una determinata lingua, nella quale stessa lingua ne viene spiegato il significato e nella maggior parte dei casi, ne è formulata anche la derivazione etimologica del vocabolo.

Il dizionario risulterà sempre di grande utilità nei casi specialmente, in cui il traduttore viene a trovarsi al punto di non conoscere il significato di un termine, evenienza che non di rado gli accade nel suo lavoro e, che anzi egli può incontrare ad ogni suo passo.

Una delle specialità dei dizionari tecnico-scientifici consiste nell'essere bilingui - molte volte anche plurilingui - nel senso che in una loro prima parte ad ogni vocabolo o dizione viene apportato il corrispondente termine in altra lingua o in altre lingue, mentre nella loro seconda parte il procedimento risulta inverso. Ambidue le parti che in alcuni casi formano due volumi a sé stanti, rappresentano in effetti due opere che abitualmente sono tenute in un'unica legatura.

Oltre gli strumenti testé citati assistono i cosiddetti "Dizionari figurati", dai quali si possono trarre risultati più o meno vantaggiosi. I dizionari figurati meglio si dovrebbero includere nella gamma dei vocabolari. Di essere "dizionari" essi se ne potrebbero vantare soltanto nel senso figurativo, in quanto cioè il significato di un'espressione non viene formulata in parole, bensì figurativamente, cioè per mezzo di immagini praticamente illustranti i vari aspetti di quanto ci è conosciuto (più o meno), dando tuttavia la preferenza alla terminologia professionale, dei mestieri, ma non tanto esaurientemente a quelle delle scienze e della tecnica.

Dalla mia modesta, ma tuttavia multidecennale esperienza di traduttore dei più disparati testi, posso bene insistere che i dizionari figurati sono sì

risultato di grande assiduità e di discreta praticità, se usati da un traduttore di perfetta padronanza delle lingue che va egli a trattare, e di una non indifferente esperienza pratica che egli potrà conseguire soltanto ed appena dopo lunghi anni di coscienzioso ed assiduo lavoro.

Ammetto di essermi troppo dilungato con questo mio preambolo circa i vocabolari e dizionari, ma in via di fatto si può facilmente discernere che i succitati strumenti rappresentano per il traduttore tecnico-scientifico gli espedienti di risorsa più importanti nel lavoro di traduzione, cioè di una "corretta traduzione". Molte volte purtroppo anche questi espedienti non riescono ad essere soddisfacenti.

Per associazione d'idee mi vengono a questo punto in mente e mi sembra meritevole di farne menzione, le traduzioni di - per così dire - pseudotraduttori o sedicenti traduttori di provata incompetenza o di ignoranza - come dir si voglia - non solo di cognizioni tecnico-scientifiche, ma anche delle più elementari nozioni linguistico-grammaticali, i quali senza la minima coscienziosità individuale si cimentano ad affrontare traduzioni in e da lingue straniere. Tali pseudotraduttori anche per carenza di una cultura generale, si affidano incoscientemente ai vocabolari di lingue straniere, riportanti per ogni determinata parola una ricca varietà di termini e di diversi sinonimi, che - come ben possiamo sapere - nel loro consueto significato, non sono fra di loro di una assoluta identità di senso. Il risultato di tale "faticoso lavoro" è sempre un lavoro non avvertito dalla coscienza del traduttore, è un lavoro semplicemente impostato e - mi si perdoni l'espressione - un lavoro da ciarlatano.

Nell'intento di giungere al sodo, cioè allo scopo prefissomi col presente ragguaglio, sarà assolutamente ovvio rammentare che nei confronti di esaurienti e ben conformati strumenti di appoggio al traduttore tecnico-scientifico, cioè di vocabolari e di dizionari tecnico-scientifici bilingui (intendo con ciò lo sloveno ed altra lingua e viceversa), qui da noi nella Slovenia la situazione è davvero imbarazzante.

Liberamente dobbiamo riconoscere, che da noi gli strumenti tecnico-scientifici bilingui, se non nulli, sono realmente ristrettissimi. Possediamo sì, alcuni vocabolari sloveno-italiani ed italiano sloveni che nella maggior parte sono vocabolari della lingua parlata, ma comunque parzialmente antiquati, cosiché, se non del tutto, almeno in alcuni riguardi, più non rispondono alle moderne dizioni del giorno d'oggi. Sono opere buone fino ad un certo punto, ma non esaurienti, in quanto per la parte riferentesi alla terminologia scientifico-tecnica ben poco vi ci si trova. "C'è di tutto, ma quanto si sta a cercare, non lo si trova!" E questo lo sentiamo giornalmente dai traduttori, ed è la pura verità!

L'opera che meglio si avvicina al necessario, di cui ne sente bisogno il traduttore scientifico-tecnico sloveno, è indubbiamente l'encomiabile "Dizionario di tecnica generale" (Splošni tehniški slovar) redatto dalla Commissione di terminologia tecnica dell' "Accademia delle scienze e delle arti della Slovenia" (Slovenska Akademija znanosti in umetnosti), ma anche

questo-soltanto in lingua slovena. L'opera risulta tuttavia utilissima nel senso, che essa ci chiarisce l'essenzialità, l'impiegabilità, il significato in genere ed anche qualche volta la derivazione di termini tecnico-scientifici. Anche, se la materia vi viene trattata soltanto in lingua slovena, il dizionario ci può ciò nullameno eccellentemente servire per darci l'idea del preciso significato di ogni dizione tecnica o scientifica.

Fra i vocabolari plurilingui possiamo annoverare il "Vocabolario elettrotecnico sloveno" (Slovenski elektrotehniški slovar) nell'edizione della "Lega elettrotecnica della Slovenia" (Elektrotehniško društvo Slovenije), comprendente fino al momento 12 volumetti di complessive 1400 pagine di testo in ottavo, il quale - come previsto-verrà successivamente completato da ulteriori 4 volumetti. Il vocabolario comprende la terminologia elettrotecnica, raccolta in gruppi e sottogruppi a seconda dei vari rami della materia e cioè in ben sei lingue (sloveno, serbocroato, francese, inglese, tedesco ed italiano). Il vocabolario riesce nella maggior parte di casi a coprire la funzione di "dizionario", in quanto ci svela con adeguate spiegazioni l'essenza, le proprietà e gli scopi di varie materie, di singoli dispositivi e di apparecchiature. L'opera si può assolutamente classificare ottima ed utilissima per il traduttore tecnico-scientifico, ma quasi soltanto per le traduzioni di testi del ramo elettrotecnico.

Per concludere, dobbiamo riconoscere che agli effetti del patrimonio di strumenti pratici, di cui il traduttore sloveno di temi tecnico-scientifici potrà disporre, facendone diretto uso dalla lingua slovena in quella italiana o viceversa, sta purtroppo tutto qui. La situazione è alquanto migliore in Croazia, dove vi esistono dizionari tecnici bilingui.

Per traduzioni del genere tecnico-scientifico in Slovenia, oppure meglio detto, per il traduttore tecnico-scientifico, altro non resterà nel limite di traduzioni dallo sloveno in italiano o viceversa, di conoscere un'altra lingua straniera, in ispecie il tedesco o l'inglese, con l'aiuto delle quali lingue il traduttore potrà trovare l'interpretazione terminologica in italiano o in sloveno, ma sempre tramite l'appoggio di dizionari italiano-tedeschi o inglesi e viceversa.

Perché si possa ottenere la migliore interpretazione di un termine da un'analisi etimologica, devo insistere che circa la conoscenza delle radici, da cui deriva il significato di un termine, cioè dal greco e dal latino, davvero non sarà mai superfluo averne conoscenza almeno nel senso fondamentale.

Non essendo qualche volta soddisfacente nemmeno il sistema di consultazione di vocabolari e dizionari in altre lingue onde raggiungere l'interpretazione giusta in italiano o in sloveno, altro non ci resterà che rivolgersi a periti della materia (se necessario anche all'estero), quando cioè ignorassimo il significato di una dizione, lo scopo di un macchinario, di un pezzo dello stesso e c.v. anche dopo aver consultato tutti gli strumenti disponibili.

A che cosa dunque il traduttore tecnico-scientifico sloveno deve aspirare

a possedere per alleggerire il suo lavoro?

In ogni modo dovrà disporre di un adeguato dizionario bilingue sloveno-italiano e viceversa, e parallelamente tedesco ed anche inglese allo scopo comparativo dei significati.

Quando ci potremo vantare di avere una simile opera? Quando nascerà per gli Sloveni un "Marolli", un "Guarnieri", i "Meyer-Orlando", un "Denti"?

Vinko FURLAN

VIII

POVZETEK

Dosedanja poročila naših članov o slovarjih med slovenščino in štirimi tuji jeziki (gl. spredaj članke IV - VII) niso posebno ugodna.

V srbskohrv.-slovenskem slovarju manjkajo nekatere vsakdanje besede; hkrati ta slovar vsebuje zelo številne turcizme, ki so za široko rabo večinoma nepotrebni; nima pa tujk, ki so v vsakdanji rabi, npr. auto, automat, električan, električki, eventualan, kaučuk, milijun, specijalan, turista in mnogih drugih. Čeprav so nekatere teh tujk v slovenščini podobne, so potrebne že zaradi različne pisave; sploh pa je za orientacijo bralca nujno, navesti celo identične tujke, npr. kapital, motor, praksa, sicer bo sklepal, da je ni. - Pomeni so ponekod pomanjkljivi (npr. "istupati" tudi = se odlikovati).

V nemško-slovenskem in slovensko-nemškem slovarju manjkajo nekatera potrebna gesla, druga spet so odveč; semantika je pogosto netočna ali nepopolna in v frazeologiji je precej napak.

Glede italijanskih slovarjev naš sodelavec v tej seriji ocen nazorno opisuje težave znanstvenega in tehničnega prevajanja med italijanščino in slovenščino, češ, potrebno je znati še tretji jezik, npr. nemškega ali angleškega, in s posredovanjem njegovih slovarjev najti italijanski izraz (in narobe). Že iz te ugotovitve sledi, da sodobnega slovensko-italijanskega in italijansko-slovenskega slovarja sploh še nimamo.

Podobno je stanje s francoščino: tudi v teh dveh slovarjih je več zastarelih izrazov in premalo vsakdanjih modernih besed. Naša poročevalca sta v prispevku VII te serije šele objavila pripombe glede dela gesel z začetnico "A"; že iz teh se vidi šibkost opore, ki jo slovarja dajeta prevajalcu.

Iz vseh teh ocen zelo številnih diskusij z najbolj izkušenimi našimi kolegi in še iz dolgoletnih izkušenj dobro poznamo to nerazveseljivo stanje. Vendar moramo ugotoviti, da tega ne gre pripisati zgolj avtorjem slovarjev, saj opravljajo zelo težavno leksikografsko delo z neznatnim gmotnim učinkom. In če strnemo opažanja, moramo reči, da pri nas sredstva, investirana dozda v slovarje, še zdaleč ne zadostujejo.

Že zelo dolgo ni več en sam avtor kos izdelavi tudi le manjšega ročnega slovarja. Danes je to povsod stvar ekip. Z druge strani pa se nam zdi, da je namen naših leksikografov (poleg tega, da si sploh upajo sami izdelati rokopis sodobnega slovarja) preveč usmerjen v sestavljanje nekakšnega muzeja ali arhiva besed, ne glede na

1. sorazmerno pogostost, zlasti na tehničnem (in ne več toliko na humanističnem) področju,
2. precizno pomenoslovje,
3. sodobno sintakso in frazeologijo.

Skratka, ti avtorji se verjetno premalo ozirajo na potrebe bralca, pisca, prevajalca tujih tekstov: namreč to, da se hitro, zanesljivo in dovolj obsežno orientira. Zato seveda potrebuje sodobne slovarje, ki upoštevajo snovna področja, prenesene pomene, tujke in moderno frazeologijo - vse to s primernimi grafičnimi pripomočki.

Dokler se tega ne bomo držali, ne bomo pač imeli praktično uporabnih slovarjev (ne le glosarjev) za dobo, v kateri živimo.

ŠE DVA ODMEVA NA "NAŠE SLOVARSKÉ TEGOBE"

V TT 19.sept.1970 (str.23 "Koliko baby beefa") se je prof. J.Gradišnik ("J.Likar") dotaknil prvega članka v "Mostovih" št.6. "Kadar skušamo narediti kompromis", pravi, "nastajajo oblike kot sta stevard in stevarde-sa". Naš argument, češ da SP vendar ima pravilni "ju" v več tujkah, tukaj pa barbarizem, ki bo težko razumljiv na mednarodnih ladjah in letalih, avtor zavrača, ker pač "mnoge tuje izraze prilikujemo svoji govorici".

Bili bi hvaležni za razlago, po čem je izreka "steward" namesto mednarodne izreke "stjuəd" prilikovana slovenski govorici in zakaj potemtakem ne govorimo še Nevjork, Nevton, Stuart, ampak (po SP) pravilno Njujork, Njutən, Stjuat? Edino zato ne, ker je SP pravočasno predpisal in objavil te tri izgovarjave, na steward /stjűd/ pa je SP preprosto pozabil in se je zato ohranila tista izgovarjava, ki jo človek uporablja, če ne ve za boljšo, namreč "beri, kakor je napisano". Zakaj so pri SP znali za pravilno izreko Stuart /stjuat/, za steward /stjuəd/ pa ne, to je problem SP - ne naš, nima pa nobene zveze s kako "slovensko govorico" in prilikovanjem, nasprotno: izgovarjava steward gre pač po črki in se ne prilikuje mednarodni izgovarjavi. Barbarizma "beri, kakor je napisano" (ki ga tukaj transkripcija, žal, sankcionira) pa res ne gre braniti s "slovensko govorico".

Prof. J.Gradišnik je v "Delu" 13.nov.1969 (Pisma bralcev) začel sestavek o izgovarjavi tujih imen s točno ugotovitvijo, da za to vprašanje "verjetno ne bi našli navodil med našimi jezikovnimi pravili" končal pa (po osmih stavkih) z izjavo, da "ima vsak jezik pravico, da tuja imena v svoji rabi prilikuje svojim jezikovnim pravilom". Menimo, da si s to pitijsko razlago ne moremo nič pomagati: pravil namreč ni, imamo pa pravico, da tuja imena prilikujemo svojim pravilom - ki jih ni!

Drugi glas je izšel v "Naših razgledih" 11.dec.1970. Tam Kat.Gruden med drugim težko verjame, da bo barbarizem "gabardén" kdaj zamenjala pravilna "gabardina". Mi pa menimo, da ga je že, saj šolani Slovenci večinoma govoré gabardina, ker vedo, da to obliko rabijo vsi evropski jeziki, ne le izvorna francoščina.

Glede stevarda gl. članek "Naše slovarske tegobe III" v tejle številki.

JEZIKOVNA OKUŽBA

("Delo, 23. oktobra 1970)

Tajnik republiške konference SZDL Hrvatske Antun Krajnović je v pogovoru z novinarji dejal: "Mi politiki že govorimo takšen žargon, da bi potrebovali prevajalca; vi novinarji pa ste tudi že tako okuženi, da ne znate več pisati razumljivo za najširši krog bralcev!" Na to je eden izmed novinarjev rekel: "Povej mi, s kom se družiš, in povem ti, kdo si ..."

NOVE KNJIGE V DRUŠTVENI KNJIZNICI

	<u>din</u>
Eugen Wüster: Internationale Sprachnormung in der Technik, besonders in der Elektrotechnik. Dritte, abermals ergänzte Auflage. H. Bouvier u. Co. Verlag, Bonn, 1970	288,10
Fachübersetzer für die deutsche Wirtschaft. 2. Auflage. Bundesverband der deutschen Industrie E.V. (BDI), Köln, 1967	78,80
Kako deluje? I. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana, 1970	210,--
Karl Duch: Handlexikon der Kochkunst. Erklärung der Speisen in Deutsch, Französisch, Englisch und Italienisch. Rudolf Trauner Verlag, Linz/Donau, 1969	136,50
Marjan Mušič: Arhitektura slovenskega kozolca. Angleški prevod: Dr. Janko Golias. Cankarjeva založba, Ljubljana, 1970	Darilo
The Flow of Oil. A Diagrammatic Survey of the Petroleum Industry. The Shell Petroleum Company Limited, London, 1955	Darilo
W.F. van Asbeck: Bitumen in Hydraulic Engineering. Shell International Petroleum Co. Ltd, London, 1959	Darilo
W.F. van Asbeck: Le bitume dans les travaux hydrauliques. Traduit par Jean Schmitt. Dunod, Paris, 1962	Darilo
W.F. van Asbeck: Bitumen im Wasserbau. Übersetzt von R. Dempwolff. Shell Petroleum Co, Ltd, London, 1955	Darilo
Savremeni književni prevodioci Jugoslavije. Savez književnih prevodilaca Jugoslavije, Beograd, 1970	Darilo
Autorska i srodna prava. Zbirka zakona i konvencija. Jugoslovenska autorska agencija, Beograd, 1970	Darilo

29.jan.1971 je Društvo književnih prevajalcev Slovenije priredilo v prostori Društva slovenskih pisateljev večer o temi "Nekaj misli o sodobnem slušnem jeziku". Dr.Janko Golias je podal naslednji referat:

NEKAJ MISLI O SODOBNEM SLUŠNEM JEZIKU

.... sem se namenil razgrniti pred vami. To so opažanja, ki so se nabirala mnogo let in veljajo za vse sodobne jezike; za slovenščino morda še malo bolj. Prevajalec in tolmač se posebno intenzivno zavedata globokih razlik med govorico, akustičnim jezikom, in napisanim, optičnim jezikom.

Prvi je bolj neposreden: potuje od govoril oddajne osebe do ušes sprejemne osebe. To je jezik radia, televizije in zvočnega filma, odra in sodišča, pedagoške in politične retorike.

Drugi je jezik pismenk, gest, mimike in pantomimike, nemi jezik knjige. Ena največjih človeških iznajdb je bilo primitivno premagovanje daljave s sporočilom, poslanim po slu, in premagovanje časa z anali, hranjenimi na častitljivem kraju. Obsežno bi lahko razpravljali o koristi - in nevarnosti - iznajdbe pismenk, o daljnosežnosti tega koraka iz neposredne akustike v posredovalno vlogo konzerviranega jezika.

Naj zadostuje kratka simplificirana antiteza: slušni jezik je prazачeten, časoven, gibčen, čustven, romantičen. Njemu ustrezajo: glasba, ples, lepосlovje, in med poustvarjanji: igra in balet, pa še: pouk in debata. Slušni jezik imenujemo ŽIVO GOVORICO.

Optični jezikovni izraz je prostoren, statičen, hladen, bližji znanosti in tehniki; ustrezata mu: likovna umetnost in arhitektura.

Nekatere razlike med obema so v tisočletjih nekoliko zbledele. Vendar se slušni jezik danes širi in krepi. Nocoj bi vas rad soočil z nekaj oznakami ali odlikami slušnega jezika, ki jih sodobni človek rad - v svojo škodo - pozabi.

Prvič. V jezikovnem izražanju je govorica starejša oblika. Človek je spregovoril mnogo mnogo prej, preden je začel pisati. Danes pa preradi odrivamo slušni jezik kot nekako primitivnejši in manj pomemben. To je vpliv klasičnega izročila ("scripta manent") in tevtonske vzgoje: "Er spricht wie ein Buch" je pohvala, medtem ko je pomen angleškega "bookish" malone nasprotje te miselnosti. Kako dobro pravi Goethe z ironijo: "... denn was man schwarz auf weiss besitzt, kann man getrost nach Hause tragen"!

Slovenci od nekdaj zelo čislamo knjigo; povsem upravičeno, seveda. Majhnemu narodu je knjiga še bolj potrebna. Zato tudi radi govorimo o leposlovju kot o "književnosti".

Slovenci, nadarjeni in marljivi, so se tudi tujih jezikov učili iz knjig, s črkami in transkripcijo, z branjem in pisanjem.

Ko je pred nekaj leti tudi do nas prodrlo učenje s filmi in zvočnimi traki, se pravi slušno - časovno, nevidno - prostorno, je to bila prava revolucija v prosveti. Šele zdaj se vsem svita, koliko nam pisava ostaja dolžna, že v

kvaliteti glasov, še več pa v ritmiki in intonaciji jezika. Arhivi plošč in trakov hranijo mnogo bolj pretresljiva pričevanja preteklosti kakor fotografije; in film je šele z elementom zvočnosti postal nesluten uspeh.

Drugič. Sodobni človek - in mi z njim - spoštuje predvsem "nevezano" govorico, bežno prozo, v nasprotju z "vezanim jezikom"; tu ne mislim toliko na poezijo, temveč na celovitost slušnega izraza z vsemi elementi: akcentom, dolžinami, intonacijo. Vezani govor v tem smislu je starejši od nevezanega. Pragovorica v davnini je bila večinoma emotivna, se pravi pod pritiskom strahu, lakote, seksusa. Ritem in muzikalni naglas nista kasne kulturne pridobitve, ki bi jih lahko ločeno tretirali, ampak prav osnovna, bistvena last govorce. Pisava intonacije preprosto ni dohitela in šele danes, po stotisočih letih, trudoma s pismenkami beležimo v nekaterih jezikih tudi še intonacijo; v slovenščini smo še v začetkih.

Prevajalci moramo torej vedeti, da danes naša pisava reproducira zgolj del jezika, okostje, namreč samoglasnike in soglasnike, besedni red, nekaj primitivne interpunkcije, vse drugo pa pisava krati in prepusti ustnemu izročilu staršev, učiteljev in drugih vzornikov. Kako strahotno težko je to za otroka ali tujca! Živi jezik se naslanja na - slušno - prakso: napisani jezik, "črn na belem", pa je zelo ubog in okrnjen.

Naj tu omenim ritmične začetke in konce nekaterih znamenitih rimskih govorov (npr. Ciceronovih); "odkril" jih je filolog, ki jih je glasno bral; in ameriškega misleca in pesnika Ralpa Emersona prelepi aforizem "Language is Fossil Poetry" ("Jezik je okamenela poezija"); in klišejski angleški "Dober dan" - "Good morning" ki se normalno intonira in tedaj pomeni "Dober dan, kako je kaj?", izjemoma pa se intonira kar potem pomeni "Dober dan, dober dan, oprostite, mudi se mi".

Dodal bi še odličen slovenski idiom, ki označuje rahlo nenavadno govorico, malce tuje izražanje: "Govorí s tujim akcentom"; ta oznaka ne dolži nenavadnih besed, pomenov, odklonov oblik ali sintakse, temveč "akcent", se pravi vse tisto, kar nam črke ostajajo dolžne ali označujemo le delno - namreč ritem in melodijo.

Tu bi navedel še tale primer, ki kaže težave pri prevajanju asociacij. Tu ne gre za intonacijsko, temveč za semantično subtilnost. Sodobni nemški avtor G. Grass pogosto operira s takimi učinki asociacije; v enem svojih romanov je ironično označil nemško vojaško nadutost s frazo "mit dem eisernen Kreuz behaftet", kar bi prevedli, recimo, "udarjen" ali "okužen z železnim križcem". Prevajalec te semantične igre ni dojel, zato se je omejil na suhoparni prevod "s pripetim železnim križcem" ter je bralca pripravil ob specifičen užitek.

Prav s širjenjem pisave se je prepad med pisanim jezikom in živo govorico odprl in začel širiti. In Slovenci, večstoletni učenci Tevtonov, seveda pri tem nismo izjema.

Tretjič. Stara jezikovna vzgoja je deloma pod vplivom latinske slovnice sintetično urila mrtve dele - besedo, zlog, glas-črko. Številne generacije so bile prekvašene s prepričanjem, da govorico "sestavljamo iz besed, besedo iz zlogov, zloge iz črk"; to je bilo "b e s e d i l o". Ali ni značilno, da je poznolatinski "textus (tkano) kot samostalnik prevzel pomen "nepretrgane govorice" brez implikacije posameznih "besed", in da je bil "tekst" pozneje poslovenjen z "besedilom", v duhu težišča na besedi! Toda živa govorica sestoji iz stavkov, ne iz besed. Stavek je lahko zelo kratek ali zelo dolg. Lahko je tudi ena sama beseda, en sam glas, če je le povedek, t. j. izjava. Ta izjava je lahko sporočilo, želja, vprašanje; vsi ti trije osnovni tipi so lahko tudi zanikani.

Naši sosede Tevtoni so prednjačili v sekanju besed, in to je seveda vplivalo na nas. Morda je bilo to v zvezi z umetnostjo pisanja in tiskanja, morda s posebno črto narodnega značaja ali oboje? Kdo ve? Skoraj vsi netevtonski jeziki povezujejo stavek v integralno celoto, in to povzroča svojevrstno metriko, ritmiko, intonacijo stavka. Kaj sledi za prevajalca? To, da naj se spopada s stavki, ne toliko z besedami. Slovar je seveda važen, a stavek ima prvenstvo. STAVEK JE BOG, BESEDA SAMO NJEGOVO PREROK. Najsi prevajalec obvlada še tako debele slovarje - če ne obvlada celotne sintakse z idiomii in frazami, se pravi obeh sintaks v kontrastu, bo šibak.

Dodal bom še dve osnovni odliki žive govorice: Ena je njena prirojena dvopolnost-dialog. Vsak izraz, vsak povedek je oddaja z vsemi slušnimi elementi, namenjena sprejemni osebi - navzoči ali namišljeni. Tudi navidezni monologi (Robinson, klic v puščavi, modrijan v samoti) je vedno namenjen partnerju, vsaj namišljenemu sobesedniku, kajti vsaki oddaji "ODGOVARJA"(!) "sprejem". Stoletja šolskih slovnice in slavnih "književnosti" so nam obojesmernost jezika tako zameglila, da se je moramo danes nanovo učiti. To, da se v našem času toliko govori o "dialogih" vseh vrst in smeri, je najboljši dokaz, da je dialog manjkal, zlasti dialog v živi govorici - dogovarjanje, ne dopisovanje.

Med oddajo in sprejemom jezikovnega izraza je vselej skrivnostno nesorazmerje med dvema osebnima svetovoma. Kako hudo je to šele, kadar gre za premostitev jezikovnega prepada! In to je blišč in beda prevajalstva.

Peta in vrhovna odlika žive govorice, ki jo sodobni človek vse preveč zanemara, je skladnost med t.im. notranjim in zunanjim jezikom. "Notranji jezik" je možganski fenomen, zelo raziskovan in šele zelo malo razjasnjen: skoraj neposredno iz govoril oddajne osebe stopa v uho in možgane sprejemne osebe. Optični izraz, npr. s pismenkami, pa ni adekvaten slušnemu izrazu, saj je pismenka vezana na predmet, in med možgani in možgani deluje posrednik, izdelan predmet - papirus, kamen, papir, tisk, stenogram, mikrofilm, zamudno koleno komunikacije, potreben, toda zavirajoč element.

Zelo delikatno sorazmerje v jezikovnem izražanju je tisto med notranjim in zunanjim jezikom iste osebe, in tragično je, če se na tej progi med notranjim in zunanjim jezikom istega posameznika naseli nesorazmerje: tedaj namreč govorica ali pismenka ne izražata notranjega jezika, ampak ga pačita

ali fingirata. Za to situacijo je stari Goethe vedel povedati:

"Gewöhnlich glaubt der Mensch, wenn er nur Worte hört,
es müsse sich dabei auch etwas denken lassen",

in še to: "Denn eben, wo Begriffe fehlen,
dort stellt ein Wort zur rechten Zeit sich ein".

Plehko je gledanje, češ, zunanji jezik je vse, samo njega je treba regulirati in vzgajati. Ne: premnogo navideznih jezikovnih ali stilskih napak je posledica izkvarjene notranje drže, zmedenosti, nevroze, nedostojanstva. Zato je treba vzgajati najprej notranjo artikulacijo.

Ni pa tako, da samo notranji jezik oblikuje zunanjega; tudi nasprotna smer velja: stalna raba določenih načinov izraza oblikuje - ali razoblikuje - notranjo artikulacijo! To je sodobni človek tako zelo pozabil, da mu je treba vedno znova razumeti, kako so ne le "napake" v živi govorici in pisanju posledice napačnega notranjega predstavljanja, analiz, navad, ampak da je tudi vsa ta notranja artikulacija - in s tem psiha in mentaliteta - dovzetna za vplive zunanje govorice iste osebe; se pravi, da obstaja vadba (pozitivna in negativna vadba) možgan skozi govorilo.

Slavni nemški stilist Ludwig Reiners pravi: "Die Verbesserung des Ausdrucks wirkt auf den Gedanken zurück." In tu se naš krog končuje: vrnil smo se k posamezniku.

Nauk iz teh odnosov za prevajalca, pisca, govornika je na dlani: iščimo povsod notranji jezik, čeprav je skrit za glasovi ali celo za pismenkami. In skušajmo v tolmačenem ali prevedenem prenašanju izpovedi negovati zunanji korelat, da bi dali /pravilno dojetemu/ izvirniku kongenialen izraz!

Sledila je živahna, zanimiva diskusija. Prof. Stane Suhadolnik, tajnik inštituta za slovenski jezik, je potrdil široki pomen govorjene ("slušne") slovenščine za naš književni jezik in dodal nekaj tehtnih pripomb o odnosu med obema.

Oglasili so se še: dr. Dvoržak, ki je zagovarjal naravnost jezika in uporabo naravnega pogovornega jezika ne le v literaturi (zlasti odrski), ampak tudi v šoli, seveda v ustreznih situacijah; Vital Klabus, Tine Žagar, Jože Olaj, Ivan Minatti, prof. Janko Moder, Nina Korene idr.

A FAMOUS LIMERICK BY EDWARD LEAR (1812-1888):

A flea and a fly in a flue
Were imprisoned, so what could they do?
Said the flea: "Let us fly!"
Said the fly: "Let us flee!"
So they flew through a flaw in the flue.

NOTES ON ERRORS OF WORD ORDER AND VOCABULARY IN SLOVENE-ENGLISH TRANSLATION

I have chosen the subjects of word order and vocabulary because they seem to present problems in Slovene-English translation. However, since both concern style as well as grammar it is impossible to make sweeping statements which will correct all errors. Also my knowledge of Slovene is not yet good enough to be as helpful as it should be in illuminating errors. I have approached the problem of word order and vocabulary errors by selecting and analysing a number of examples - some extreme, some more typical - which I hope will then be applicable in a wider sphere.

I. Word Order

Most word order mistakes in Slovene-English translation result from a. ignoring the basic rules of English word order, b. problems of modification and relation, c. problems of stress and balance.

1. Subject and Verb should not be inverted except in specially defined circumstances.

An inverted Subject should not be separated from its verb by phrasal adverbial modifiers, or by phrases in apposition to the subject.

- a. + On the extreme north-western point of Istra huddles with its narrow valleys a typical Mediterranean town, Piran.
= Piran, a typical Mediterranean town, with its narrow valleys (?) huddles (?) on the extreme north-western point of Istra.
(The vocabulary does not seem to be quite accurate here either.)
- b. + Quite close spreads along the coast a modern bathing resort, Portorož, set amid subtropical gardens and parks.
= Portorož, a modern bathing resort set amid subtropical gardens and parks, stands nearby along the coast.
- c. + A contemporary of the great romantic poets was the first woman novelist of first rank in English literature, Jane Austen.
= Jane Austen, the first woman novelist of first rank in English literature, was a contemporary ...
- d. + On this party came all persons of rank.
= All persons of rank came to this party.

2. Auxiliary verb and verb should not be separated by prepositional phrases:

- + The northern part of the basin is from the Alps and Central Europe reached by important roads and railway lines which then proceed via Ljubljana ...
- = The northern part of the basin is reached from the Alps and Central Europe by important roads and railway lines ...
- or = From the Alps and Central Europe, the northern part of the basin is reached by important roads ...

3. Prepositional phrases should follow and not precede the noun or verb modified:

a. + In a park on the Seča peninsula sculptures of the Forma Viva symposium attract visitors.

= The sculptures of the Forma Viva Symposium situated in a park on the Seča peninsula attract many visitors.

or = Many visitors are attracted by the sculptures ...

b. + in the Ljubljana Gap man was living as early as ...

= man was living in the Ljubljana Gap as early as ...

4. Subject and main verb should not be delayed by numerous adverbial phrases or clauses; usually only one precedes the S.

a. + After the project by architect J.Plečnik, between the wars on each side of the old bridge across the Ljubljana a new bridge was constructed, and thus ...

= Between the wars, new bridges were constructed over the Ljubljana on either side of the old bridge after the project by J.Plečnik, and thus ...

b. + On the hill, where early in the Middle Ages a fortification had been erected, after the earthquake of 1511 the present castle was raised as the seat of the feudal lords.

= The present castle was built on the hill, where early in the Middle Ages a fortification had been erected, as the seat of the feudal lords after the earthquake of 1511.

As the sentence is still rather clumsy - because of the relative clause - it would be better to split it into two:

The hill in the centre of town was the site of a fortification in the early Middle Ages; after the earthquake of 1511 the present castle was constructed on the same site as the seat of the feudal lords.

c. + Within the Križanke complex, beautifully reconstructed by architect J.Plečnik, during the summer festival annually performances take place in the picturesque forecourt and in the open air theatre.

= During the summer festival annual performances are given in the picturesque forecourt and open air theatre of the Križanke complex, beautifully reconstructed by the architect, J.Plečnik.

In the last example, any one of the three adverbials could theoretically remain in first position; but, since first position receives logical stress in English, 'annually' would be given undue prominence, and the 'within the Križanke complex' phrase would delay the subject too much. 'Annually' has been replaced by an adjective since the original sentence is stylistically unbalanced, there being five adverbials and no adjective qualifying the subject.

5. Related elements should stand together; unrelated elements should be kept apart. If this is not possible they should at least be separated by commas.

In example 4c. above, 'within the Križanke complex' and 'in the picturesque forecourt' are presumably related and should be together.

+ between the wars on each side of the old bridge across the Ljubljani-ca ...

Since prepositional modifiers modify the element immediately preceding them, this sentence means that the wars took place on either side of the old bridge! If it is not possible to change the word order, at least a comma should divide the two phrases.

II. Stress, Balance and Word Order

It may be objected that in my rewriting of the above sentences I have changed the emphasis which the writer required. This is possibly true: but, as they were, the sentences were incorrect.

Unfortunately English word order is not free and cannot be used indiscriminately as a means of giving stress. Certain patterns are fixed, other positions may vary only slightly.

1. In the basic sentence pattern, the subject receives main stress.
The word order of this basic sentence pattern (SV, SVO, etc.) cannot normally be changed to give stress to the other elements of the pattern, ie. O, IO, or to adjuncts of the basic sentence pattern. If the O or IO or an adjunct is stressed in the Slovene text, the only way to express this is to change the construction and so make the O or adjunct the subject, eg. by using a passive, or by changing the vocabulary.

e.g.4b. The hill in the centre of Ljubljana was the site of a fortification early in the Middle Ages which, after the earthquake in 1511, was replaced by the present castle as the seat of the feudal lords.

Here the word order of the original has been retained. An adjunct has become the subject.

e.g.1d. The party was attended by all people of rank.

The word order of the original has been retained by using a synonym of the original verb in the passive.

e.g.2. To reach the northern part of the basin from the Alps and Central Europe, there are important roads ...

The northern part of the basin is connected to the Alps and Central Europe by important roads ...
2. Adjuncts can be stressed by moving them from their normal position to their possible stressed positions (these are limited according to the type of modifier, and to whether the modifier itself is heavily modified.).

e.g. normal position of prepositional phrase of time - final:

A new bridge was constructed between the wars;

stressed position of prepositional phrase of time - initial:

Between the wars a new bridge was constructed;

e.g. normal position of adverb of time - final:

'performances take place annually'

relatively stressed position of adverb of time: - medial:

'performances annually take place',

(a prepositional phrase of time could not take this place.

most stressed position - initial:

'annually performances take place'

But not: 'Between the wars annually performances took place'

and not: 'Between the wars, which lasted six years and there was much suffering, performances took place annually'

This is often the crucial problem when trying to translate Slovene sentences into English: there are usually too many modifiers and adjuncts in relation to the subject and verb, and the modifiers themselves are often too heavily modified. The result is that no element is stressed and the meaning of the whole is obscured. In such cases, the best solution is to split the sentence into two or to make clauses out of the modifiers:

e.g. + On Titova cesta, after the liberation fair grounds have been built with up-to-date edifices and halls, where annually various international fair exhibits and numerous cultural, sports and political events take place.

= The trade fair ground on Titova cesta was built after the liberation. Various international trade exhibits and numerous cultural, political and sporting events take place annually in its up-to-date halls and buildings.

3. Since first position receives logical emphasis, unimportant facts should not occur here.

e.g. By a good asphalt road tourists can reach the Slovene coast and its centre, the rapidly growing port of Koper.

= The Slovene coast and the rapidly growing port of Koper, its centre, are accessible to tourists by a good asphalt road.

4. Since the subject and verb or the main clause contain the main element, they should not be delayed by numerous adverbial phrases and subordinate clauses; only one such element should normally precede the subject or main clause.

See examples in Word order 4. above.

The most interesting facts should not be put in adverbial modifiers leaving the subject and verb colourless and without meaning; the sentence then lacks balance. Also, wherever possible, a balance should be achieved between subject and predicate:

e.g. + Its present administrative, cultural and economic centre is impressive.

= Its present impressive centre provides for administrative, cultural and economic needs.

III. Vocabulary

In translating it is of course impossible to make one-to-one correspondences between individual lexical items of two different languages: there may be two lexical items in one language which correspond to only one in the other language, eg. Slov. 'vzgoja' and 'izobrazba', Eng. 'education'; or vice versa, eg. Eng. 'to carry' and 'to wear', Slov. 'nositi'; a single item in one language may only be satisfactorily rendered in the second language by two or more items, eg. Slov. 'priden' is a combination of 'good', 'sweet' and 'obedient'. Further, and most important, there may be a one-to-one correspondence of "meaning" between lexical items of two languages, but they are still incorrectly translated because the contexts in which they occur do not correspond, or only partially correspond. This problem is aggravated in English by the large number of synonyms which are almost identical in meaning but occur in different contexts and in different styles and registers. Another frequent source of error is when a foreign word has been borrowed into both languages but has taken on slightly different shades of meaning.

The points which follow all touch on vocabulary errors which I have noticed are quite frequent in Slovene-English translation.

1. Equating lexical items which are only equivalent in a small number of contexts (one is usually restricted in usage, the other the general word):

a. Slov. sedež (general): Eng. headquarters, head office (general)
: Eng. seat (restricted)

- + the seat of the Forestry Management;
- + the seat of the chemical industry;
- + the seat of the Jožef Stefan Institute;
- + this company has its seat in Paris (Slovene dictionary);
ta družba ima svoj sedež v Parizu;

In all four examples the correct word would be 'headquarters', 'head office' or 'base'. The English word 'seat' with this meaning is restricted to certain definite contexts: 'the seat of government', 'the seat of learning'.

b. Slov. dragocenosti : Eng. valuable + noun (general)
(general) : Eng. valuables (restricted to
jewelry and objects of precious metal)
+ printed valuables
= valuable (printed) documents

- c. This problem extends into the syntactic sphere with the phrase: 'the then ...'. This phrase may be common in Slovene but it is not in English. Even in the restricted number of contexts in which it can occur - the then king, the then president, the then headmaster, - other constructions would be preferable. In the following contexts 'the then ..' is unidiomatic and stylistically incorrect:

- + in then being Europe = in Europe of that time
- + the then committee = the committee of that time
- + the then Southern Railway = the SR which existed then
- + the then convened Council = the Council then convened

In each case the 'then' should be replaced by 'of that time' or at that time', or used adverbially.

2. Context and synonyms

English synonyms cause a great deal of trouble as they are broadly speaking equivalent in meaning; and in certain contexts interchangeable. In certain contexts, however, only one is correct.

- a. Eng. to house - main contexts: the Government has re-housed 1000 people.
the museum houses a collection of modern sculpture.

i.e. when used with buildings 'to house' means to store or contain,
with people as the object 'to give a house to'

In the following examples 'to house' is used in the wrong context:

- + Ljubljana ... houses the leading cultural establishments
- = Ljubljana is the home of ...
- + the edifice (ie. the Town Hall) houses the Town Council
- = the building contains the offices of the Town Council

and vice versa:

- + the museum keeps a collection of Slovene paintings
- = the museum houses a collection ...

- b. Eng. conspicuous - easily seen, attracting attention; prominent/
outstanding/important.

- + the conspicuous centre of the International Graphic Biennals
- = the important centre of International ...

or = conspicuous as a centre of the International ...

- c. Eng. to breach - restricted to the figurative 'a breach of the peace'
and to the meaning of a gap in a wall, hedge or defensive structure.

- + the plateaus are breached by the river Drava
- = the plateaus are crossed/divided by the river Drava

- d. Eng. to raise - as a synonym of to build, this verb is only
used with reference to monuments.

- + the castle was raised
- = the castle was built/constructed/ erected ...

- e. Eng. to stream through - either used figuratively of hair or paper or people, or liquids such as sweat, water in a house, not of rivers and streams.

+ the Ljubljana Gap ... streamed through by the Ljubljana;
= the Ljubljana Gap ... through which the Ljubljana flows;

- f. Eng. to emphasize - used with facts and abstract concepts rather than concrete things.

+ Prešeren Circus is emphasized by the baroque façade;
= Prešeren Circus is enhanced by the baroque façade;
or = The form of Prešeren Circus is emphasized by ...
+ The arch ... emphasizes the exit of this artery ...
= The arch marks/enhances the exit of this road ...

- g. Eng. to enlarge - restricted to concrete objects like houses, photographs, etc.

+ thus the impression of the circus was enlarged;
= thus the impression of a circus was emphasized/increased;

'To enlarge upon' is used of ideas, thoughts, etc.

In examples c., d., and e. one gets the impression that the translator is trying to elevate his style by using unusual and figurative expressions. This is inappropriate, and therefore incorrect, for this type of prose - tourist guide book.

3. Literal translation of Slovene idioms, giving possible but unidiomatic English phrases:

eg. + in our days - now, at present, at the moment,
+ in these days these days;
+ in the last days - in the last few days, recently;

4. Foreign words borrowed into both languages but with different meanings and sometimes slightly different forms.

eg. konsekvnten : Eng. following as a consequence (restricted);
consequent Slov. consistent, thorough (wider usage);

Eng. eventual : coming at last as a result;
Slov. eventualen : possible

Eng. bar : place where alcoholic drinks are served;
Slov. bar : night club

Eng. air-conditioning (noun)
Slov. air condition

Slov. polfinalni proizvod

Eng. semi-finished product not half-final product

Slov. tehnika

Eng. technique not technic

5. Register (written or spoken style chosen according to audience)

Many errors in vocabulary in Slovene-English translation arise because registers have been confused. The words chosen have the correct meaning but are unsuitable for the register. Perhaps there is a feeling that written English should somehow use items which are unusual, items which are not frequently used in the spoken language. However, as far as vocabulary is concerned, written English prose on a non-technical subject whose purpose is to communicate is very similar to spoken English. The use of poetic, figurative, archaic, erudite or highly technical expressions tends to have a confusing or humorous effect rather than a dignified or intellectual effect. In most cases the everyday word is most appropriate.

eg. in tourist literature:

- + ait (highly specialized) = islet
- + atop (poetic) = on top of
- + a limpid river (literary and rhetorical use)
= clear, transparent
- + the edifice (figurative except when referring to very large buildings; otherwise ironical) = building
- + the exit of this artery from the town (technical term of communications, rarely used) = (main)road, highway
- + architectonically the author was ... (incongruous, mixed metaphor)
= the architect responsible for the layout was ...

6. Problems with adjectives

a. the use of adjectives where a noun used attributively is correct:

- + Ljubljane fishermen = Ljubljana fishermen
- + touristic information = tourist information
- + a socialistic society = a socialist society
- + the riverain pageant = the river pageant

(In the last example, the adjective has been invented; the noun river has no related adjective.)

Where both the noun in -ist and the adjective in -istic exist, the difference is generally as follows:

a socialist society = a society based on socialism

a socialistic society = a society like a society based on socialism

impressionist techniques = techniques of the impressionists

impressionistic techniques = techniques like those used by the impressionists.

b. confusion of adjectives with different meanings formed from the same base noun:

eg. economic/economical

historic/historical (v. "Mostovi" No.6 p 36:6)

architectural/architectonic (two base nouns - architecture/
architectonics)

+ three architectonic periods

= three architectural periods

c. adjective has been differentiated in meaning from base noun:

eg. idea/ideal

+ ideal plan for idejni plan.

= conceptual plan

IV. In conclusion I would just add that the topics word order and vocabulary demand a fairly thorough knowledge of the resources of the language and a feel for the language, and they both present problems to the native as well as the foreign writer of English. Nevertheless, in both spheres many unnecessary errors could be eliminated by 'playing safe', ie. not overcomplicating the matter too much, using normal English word order wherever possible, and using the simple but exact word rather than the obscure and the figurative.

And finally, I hope my comments on the examples have been helpful.

+ means that a phrase or sentence is grammatically and/or stylistically and/or lexically incorrect.

= means that this is one possible corrected version.

Madeleine DUFF

SLAVNA BESEDA O BESEDI:

" W o r d s "

You are light as dreams,

Tough as oak,

Precious as gold,

As poppies and corn,

Or an old cloak.

Philip Edward THOMAS (1878-1917)

K PREVAJANJU SLOVENSКИH PRISLOVNIH DOLOČIL V ANGLEŠČINO

1. Pri prevajanju iz slovenščine v angleščino pogosto prevajamo slovenska prislovna določila skoraj dobesedno z angleškimi prislovnimi določili, prevod pa potem večkrat zveni okorno in neangleško. Tega je nemalokrat krivo dejstvo, da zanemarjamo značilnost angleškega jezika, t.j. da nastopajo v vlogi stavčnega subjekta v aktivnih konstrukcijah skoraj brez pridržkov samostalniki, ki ne označujejo živih bitij. Ta značilnost angleškega jezika ima še posebno veljavo v angleški strokovni in znanstveni literaturi, ker omogoča kratko in jedrnato izražanje. Če jo upoštevamo, bomo slovenska prislovna določila, kjer je mogoče, prevedli z angleškim stavčnim subjektom. Tako prevedeni stavek je krajši in precizen, ognemo pa se tudi težavam v zvezi z angleškim besednim redom. Takšna varianta je neredko mogoča in celo boljša tudi v slovenskem jeziku, na kar bi morali prevajalci opozarjati slovenske avtorje znanstvenih člankov.

Primeri:

- a) V vseh akademskih poklicih so se postopoma razvile etične norme, ki povsem nedvoumno določajo družbene obveze vsakega člana - obveze, ki jih ima do kolegov, do klientov in do javnosti.

Every profession has evolved ethical standards, stating in no indefinite terms the social obligations of each member - the obligations he owes to his colleagues, to his clients, and to the public.

- b) Pri prejšnjih postopkih so uporabljali grafične metode, ki jih danes nadomeščamo z numeričnimi izračuni.

The earlier processes used graphic methods which nowadays are replaced by numerical computation.

- c) Pri uporabi te metode predpostavljamo, da je razmerje med vodoravnimi in navpičnimi napetostmi enako kakor pri edometerskih preizkusih.

The use of this method involves the assumption that the relation between horizontal and vertical stresses is the same as in oedometer tests.

- d) Pri teh raziskavah gre predvsem za učinek časa na razmerje med napetostmi in deformacijami.

These investigations concern chiefly the time effect on the stress-strain relationship.

- e) V svojem zadnjem članku podaja (avtor) kratek opis razvoja bioloških ved v 20. stoletju.

His latest article gives a brief account of biological sciences in 20th century.

- f) V sledečem pregledu seznanjamo bralca z literaturo, ki smo jo uporabljali v tej knjigi.

The following review provides the reader with the references used in the book

- g) V študiji o trdnosti glinastih vzorcev nam je uspelo, združiti koncept efektivnih napetosti in Coulombov koncept porušitve.

The study of the strength of clay experiment succeeded in fusing the concept of effective stress and Coulomb's concept of failure.

- h) V prejšnjih treh poglavjih smo razvili teorijo o napetostih in deformacijah tal.

The past three chapters have developed stress-strain theories of soil.

2. Pri prevajanju slovenskih prislovnih določil v angleščino s pridom uporabljamo glagole, ki so zelo pogosti v angleški strokovni in znanstveni literaturi, npr. to deal with, to lead to, to produce, to yield, to result in, to make for, to give rise to, to bring about, to take into account.

S pomočjo teh glagolov spreminjamo slovenska prislovna določila v angleški stavčni subjekt.

Primeri:

- a) V prejšnjem poglavju smo obravnavali fizikalne in mehanske lastnosti vzorcev betona.

The previous chapter deals with physical and mechanical properties of concrete specimens.

- b) Z uporabo numerične metode smo prišli do koristnih praktičnih rezultatov.

The use of numerical method led to useful practical results.

- c) Iz zgornje enačbe dobimo naslednji izračun.

The above equation yields the following expression.

- d) Ugotovili so, da ob dodatnem namakanju niso dosegli boljše letine.

It has been established that additional irrigation did not result in better crops.

- e) Zaradi plastičnega upora pride do zakasnitve v razvoju sferičnih deformacij.

Plastic resistance brings about retardation of the spheric strain development.

- f) V tem stoletju je prišlo do mnogih revolucionarnih sprememb na vseh področjih družbenega življenja.

This century has brought about a number of revolutionary changes in all the field of social life.

g) V teoretických izračunih (avtor) ne upošteva toplotnega učinka.

His theoretical calculations do not take into account the influence of temperature.

Dana BLAGANJE

CONFITEOR

Předné jsme r. 1907 opustili školní lavice, hovořili a nabádali nás profesori k poctivé práci v praktickém životě, ale zapoměli nás upozorniti, že se shledáme ve světě také s lidmi bez charakteru.

Po sedmi letech od maturity vypukla první světová válka, vyvolána Vídeňskou kamarilou s připraveným od ní atentátem na následníka trůnu Fr. Ferdinanda d'Este pro jeho morganatický sňatek s českou hraběnkou Zofíí CHOTKOVOU a pro jeho politickou myšlenku trialismu t.j. dáti slovanským národům v jižních pokrajích rakousko-uherského mocnářství svrchovanou samosprávu a později snad utvořiti svaz podunajských států po vzoru Spojených států severoamerických, jak to ještě po první světové válce byla myšlenka Coudenhove-Kalergi.

V první světové válce bojovaly centrální mocnosti Rakousko-Uhersko a Německo s tichou podporou Itálie proti "Grande Entente" = trojspolek Veliká Británie, Francie a Rusko. Během války se Itálie přidala na stranu "Grande Entente" a Rusko zase opustilo "Grande Entente", aby upadlo ještě v záhubnější občanskou válku.

Netrvalo ani čtvrt století a Hitler stvořením osy: Řím-Berlín-Tokio, vyprovokoval druhou světovou válku tím, že převlekl houf trestanců v polské vojenské uniformy s příkazem, aby tito napadli německé území a on měl tak příčinu vtrhnout do Polska. Uzavřený nenapadalný pakt s Ruskem později přetřhl, ohlásiv svým občanům 22.6.1942 krátce po rádiu: "Wir befinden uns im Kriegszustande mit Rußland".

Vidí se teda v obou světových válkách oboustranná zrada. Kde je morálka? Když nemá mezistátní platnosti, jak to působí na jednotlivce morálně založeného v tom neb onom státě? Rodíme se snad jen pro Kanonenfutter? Proč vlastně žijeme?

Na tuto otázku jsem četl odpověď v jedné francouzské knize: Réaliser ses songes, tel est le but de l'homme. Uskutečniti své sny (snahy), to je cílem lidského žití. Toho cíle se dosáhne dle výroku prvního presidenta čsl. republiky Tomáše MASARYKA jen tuhou prací, která vytváří charakterního i inteligentního člověka, neb inteligentní je ten, který přemohl přirozenou nechuť k práci, at' tělesné neb duševní.

Tím se snad překonají stará přísloví: Homo homini lupus. Si vis pacem, para bellum.

Jožko VAŘACHA

NEKAJ NAVODIL ZA PISANJE BESED IZ NEKATERIH AZIJSKIH IN AFRIŠKIH JEZIKOV

Splošno pravilo: pri jezikih, ki so privzeli latinico, pišemo imena itd. tako, kot so napisana v izvirnem jeziku, ni vedno najbolj primerno in za slovenskega bralca jasno zaradi večkrat različne izgovarjave posameznih črk v raznih jezikih. Od slovenskega bralca pa tudi ne moremo zahtevati, naj bo strokovnjak za pravopis oziroma za pravilno izreko vseh besed njegovega izvora. Vzemimo na primer samo: vietnamski d je naš z, malajski j je naš dž, malgaški j je naš dz, malgaški o je naš u, kurdski in turški c je naš dž, hausanski c je naš č itd.

Pri jezikih, ki imajo svojo pisavo, je problem še bolj zapleten: ali naj uporabljamo transliteracijo ali pa fonetično transkripcijo. Po analogiji s prejšnjim pravilom, bi se tu morali odločiti za transliteracijo, toda tudi na ta način (ne glede na to, da transliteracija v latinico brez dodatnih znakov po navadi ni mogoča), bi si mnogokrat ustvarili nove težave, ker je pri mnogih jezikih velika razlika med zapisano besedo in njenim izgovorom, na primer v tibetskem ali pa v ujgurskem jeziku. A če se odločimo za fonetično transkripcijo, moramo hkrati tudi razrešiti vprašanje, kako pisati glasove, ki jih slovenščina ne pozna. Ali naj uvedemo nove črke oziroma diakritične znake ali pa stvar poenostavimo tako, da uporabimo v transkripciji črko, katere glasovna vrednost je najbližja izvirni. Jasno je, da bomo pri znanstvenih delih uporabljali znanstveno transkripcijo, v drugih primerih pa lahko gremo po drugi poti in pišemo poenostavljeno. Toda kako?

Le malo ljudi v Sloveniji zna ta ali oni pomembnejši afriški ali azijski jezik. Zato se seznanjamo z ustvarjalnostjo narodov Vzhoda po navadi prek angleščine, francoščine, italijanščine, nemščine in ruščine, redkeje prek drugih jezikov. V vseh teh jezikih uporabljajo za tuje besede različne transkripcije ali transliteracije, temelječe na pravopisu svojega jezika. Ali naj naš bralec pozna ta pravila? A še to ne bi vedno pomagalo, ker dostikrat ni razvidno, prek katerega jezika je prevzel prevajalec ali pisec tujo besedo. Za primer naj navedem le glavne možnosti pri digrami ch : č, dž, š, k, h ali čh. Odločitev ni lahka in verjetnost napačnega izgovora je precejšnja.

Za poenostavitev teh vprašanj in v pomoč delavcem na tem področju predlagam nekaj praktičnih navodil za pisanje besed iz nekaterih afriških in azijskih jezikov:

Kitajski jezik

Kot je znano, uporabljajo Kitajci za zapis svojega jezika hieroglifsko pisavo. Za vsak zlog, ki je v starejšem obdobju jezika obenem tudi že pomenil besedo, so Kitajci ustvarili poseben znak - hieroglif. V obdobju več tisočletij, odkar uporabljajo ta način pisave, se je število teh znakov precej povečalo. Medtem ko je bilo v slovarju, ki ga je sestavil okoli leta 213

pred našim štetjem minister Li Si, 3300 znakov, je v slovarju cesarja Kang Xija iz leta 1716 že 47021 znakov. Vendar se redno uporablja le majhen del teh znakov. Po zadnjih raziskavah obvlada tisti, ki pozna 1556 najbolj pogostih hieroglifov, že 95 % vseh znakov, ki so v vsakdanji rabi. Glede na to, da so Kitajci leta 1958 vpeljali latinico za pravilni zapis izgovora hieroglifskih znakov, da bi na ta način olajšali učenje znakov in zagotovili enoten izgovor na vsem področju, kjer se govori kitajščina, bi bilo seveda najbolj preprosto pisati besede tako, kot jih pišejo Kitajci z njihovo latinico. Vendar je težava v tem, da črke v njihovi latinici nimajo vedno iste glasovne vrednosti kot v slovenščini. Na primer: x je srednjejezični, nezveneči pripornik v izgovoru med slovenskim s in š. Kadar ne gre za znanstveno delo, mislim, da je v slovenščini bolje pisati š. I ima za c, ch, r, s, sh, z in zh polglasniško naravo, ki je blizu slovenskemu polglasnemu e v besedi pes. V nekaterih sestavljenih besedah ga Kitajci ne pišejo, čeprav se izgovarja polglasniško, na primer riz = dan (izgovori dvozložno s polglasnim e na zadnjem zlogu). Kitajščina ne pozna razlike med zvonečimi in nezvonečimi jezičniki ali ustničniki, temveč razlikuje med pridihnjnimi in nepridihnjnimi jezičniki ali ustničniki. Tako je v kitajščini t pridihnjni t, medtem ko je d nepridihnjni t, p je pridihnjni p, b pa nepridihnjni p itd.

Kitajska latinica uporablja tudi digrame: ch je č, sh je š in zh je nezveneči dž.

Med črkami, ki imajo drugačno glasovno vrednost, so še: j je nepridihnjni nezveneči dž, q je srednjejezični pridihnjni mehki č, r je prednjejezični zvočnik, podoben slovenskemu ž, kadar je na začetku zloga, pri eriziranih koncih zloga pa je retrofleksni r, u je naš u ali pa dvoustnični u, le za j, q, x in y se izgovarja kot francoski u ali nemški ü, w je dvoustnični u, uporablja se le na začetku zloga, y je j, uporablja se le na začetku zloga, pred i in u ga ne izgovarjamo, z je nepridihnjni, nezveneči dz.

Moderna pismena kitajščina ima štiri polne tone. Kitajska latinica jih označuje takole:

prvi ton - visoki enakomerni z znakom - nad samoglasnikom, npr. mā - mati
drugi ton - vzdigajoči se (naraščajoči z znakom ˊ nad samoglasnikom, npr.

má - konoplja

tretji ton - padajoči vzdigujoči se z znakom ˇ nad samoglasnikom, npr.
mǎ - konj

četrti ton - padajoči z znakom ˋ nad samoglasnikom, npr. mà - zmerjati

Zunaj Kitajske uporabljajo tudi druge oznake za tone, npr. številke od ena do štiri nad koncem zloga ali pa naglasne znake: - ali pa brez oznake za prvi ton, ˆ za drugi ton, ˇ za tretji ton in ˋ za četrti ton.

Pregledna poenostavljena tabela raznih transkripcij

kitajska latinica	angleška Wade	Standard	francoska	ital.	nemška	približni izgovor
a	a	a	a	a	a	a, včasih ä na pr. v končnici - ian
b	p	b	p	p	b,p	nezveneči neprid.b
c	ts'	ts	ts'	ts,z	ts,ts'	pridihnjeni c
ch	ch'	ch	tch'	c/i/	tsch	pridihnjeni č
ci	ts'ê tz'u	tseh tsi	ts'ê	ze	tsi,ts'e	c in polgl. e
d	t	d	t	t,d	d,t	nezv.neprid. d
e	e,ê	e	e	e	e	e, ali polglasnik
f	f	f	f	f	f	f
g	k	g	k	k	g,k	nezv.nepr. g
h	h	h	h	h	h	h
i	i /u/	i i	i	i	i	i ali retrofleksni polgl. za:c,ch,r,s,sh,z in zh
j	ch	g/i/	k/i/	k/i/g/i/	dj,k	nezveneči dž
ji	chi	gi	ki	gi	dji	dži
ju	chü	gü	kiu	kiu	djiü	džü
k	k'	k	k'	c,k'	k,k'	pridihnjeni k
l	l	l	l	l	l	l
m	m	m	m	m	m	m
n	n	n	n	n	n	n
ng	ng	ng	ng	ng	ng	zadnjejezični nosn.n samo na koncu zloga
o	o	o	o,ouo	o	o	o
ong	ung	ung	oung	ung	ung	un /nosn./
p	p'	p	p'	p,p'	p,p'	pridihnjeni p
q	ch'	ch	ts'	c/i/	tj,tsch	trdonebni pridih.č
r	j	r	r,j	r,g	j,r	ž
er	erh	er	eul	el,er	örl	er /retrofleksno/
ri	jih	rih	je	je		že s končnim polgl.
s	s	s	s	s	s	s
si	ssü	szi	se	se	sze,si	se /s polglasnikom e/
sh	sh	sh	ch	sc/i/	sch	š
shi	shih	shi	chi,che	sci,sce	sche/i/	še /s polgl. e/
t	t'	t	t'	t,t'	t,t'	pridihnjeni t
u	u	u	ou	u	u	u /v začetku besede pišemo wu/
w	w	w	ou,w	u	w	dvoustnični u /samo na začetku zloga/
x	hs/i/	hs/i/	h/i/,si	shi,sci	hsi	med s in š
xi	hsi	hsi	hi	shi	hsi	ši
xu	hsü	hsü	hiu	shiü	hsü	šü

kitajska latinica	angleška Wade	Standard	francoska	ital.	nemška	približni izgovor
y	y	y	y	i	y	j/samo na začetku zloga/
yu	yü	yü	yu	iü	yü	ü
z	ts	dz	ts	z	ds,ts	nezv.neprid. z
zi	tsè	dzeh	tse,tsi	ze	dsi,tse	dze /s polgl. e/
	tzu	dzi				
zh	ch	dj	tch	g/i/	dsch	nezv.neprid. dž
zhi	chi	gi	tche	ge	dschi	dže /s polgl. e/
	che	dje				
lü	lü	lü	liu	lü,liü	lü	lü
nü	nü	nü	niu	nü,niü	nü	nü

Opomba:

Ta tabela je precej poenostavljena in tudi ne more vsebovati vseh variant zapisa besede. Njen namen je le olajšati iskanje pravilne kitajske oblike.

Kot splošno načelo naj velja, naj bo kitajska latinica osnova za slovenski zapis, vendar pa bi uporabljali pisanje čim bližje slovenski izreki. Kadar nam ni jasno, ali je v izvirniku pridihnjeni ali nepridihnjeni glas, se je bolje odločiti za pridihnjeni nezveneči glas, npr.: p, t ali k itd. Gornje velja predvsem za moderno pismo kitajščino. Lahko pa tabelo uporabljamo tudi za staro pismo kitajščino, vendar moramo upoštevati bistvene razlike med obema jezikoma. Stara pismena kitajščina je enozložna in vsak hieroglifski znak obenem že tudi pomeni zlog in besedo. Moderna pismena kitajščina pa ima že tudi večzložne besede in je za zapis treba napisati tudi ustrezno število hieroglifov. Take besede tudi v slovenščini pišimo skupaj brez vezaja.

V moderni kitajščini se zlog lahko konča le na samoglasnik (dvoglasnik ali troglasnik) na -n ali -r ali -ng, v stari kitajščini pa so se še ohranili tudi končni p, t, k in m. V nekaterih transkripcijah označujejo danes izpadle glasove k, p, t s črko h, ki pa se ne izgovarja. Včasih ta h nakazuje tudi posebni peti ton, ki ga poznajo še nekatera kitajska narečja. Zato lahko razumemo starejšo transkripcijo naslova znane starokitajske filozofske knjige: Tað tek king namesto današnjega Dao de Jing. Vendar je pri imenih z ustaljeno tradicijo pisanja bolje uporabiti staro, že znano obliko namesto moderne, pravilne. To velja predvsem za imena mest, kot npr. Peking, Nanking, Macao, Kanton, Amoj namesto pravilne Beijĭng, Nánĭng, Àomen, Guangzhou in Xiàmen itd. in za razna druga zemljepisna in lastna imena. Pripomnil bi še, da ni pravilno pisati reka Hoang Ho, ker beseda ho (pravilno hé) že sama pomeni reko. Torej: Huánghe ali pa samo reka Huáng.

Vladislav JAGODIC

PREVAJANJE PROPAGANDNIH BESEDIL IN NJEGOVI PROBLEMI

Tisti, ki so se že kdaj ukvarjali s prevajanjem tekstov za prospekte, kataloge, oglase in podobne publikacije, namenjene javnosti, dobro vedo, da to delo ni preprosto. Tu ne gre za čisto navadne prevode. Vsi vemo, da so inženirji in tehniki že po naravi "nepismeni", saj v glavnem vidijo le svoje probleme in so večinoma znanstveno-tehnično usmerjeni. V svetu lingvistike niso doma, razen, kot že rečeno, v izjemnih primerih.

Tehnik in inženir živita v popolnoma drugem svetu kot lingvist in navsezadnje niti ne utegneta, da bi se posvetila še jeziku. Posledica tega je, da moramo skoraj vedno, še preden začnemo prevajati, tekst, ki ga je napisal tehnik ali inženir, jezikovno obdelati. Pri tem seveda naletimo na nevarnost, da spremenimo osnovno misel teksta, da kaj dodamo ali izpustimo. V glavnem pa moramo vedno imeti pred očmi to, da moramo ustvariti publikacijo, ki bo sicer res znanstveno-tehnično obarvana, vendar jo mora takoj razumeti vsakdo, ki mu je informacija namenjena. Še več, prizadevati se moramo, da bo bralca prevedeni tekst celo pritegnil, da bo povedal toliko kot morebitne likovne ilustracije, ki spremljajo tak tekst. Teksti morajo biti kratki in preprosti, vendar morajo kljub temu povedati vse. Zavedati se moramo, da današnji človek nima mnogo časa za branje. Tisto, kar mu hočemo povedati, mora takoj razumeti.

Kot vidimo, poslanstvo tehnično-znanstvenega prevajalca res ni lahko, zlasti še, če upoštevamo, da je včasih prisiljen svoje delo opraviti v smešno kratkem času. Vsakdo, ki prevedeni tekst naroča, pač misli, da je tekst treba "le prevesti", pri tem pa se ne zaveda, da ga mora prevajalec večinoma "še preurediti".

Pri vsem tem je seveda zelo pomembno, da je prevajalec vsaj enciklopedično seznanjen s področjem, ki ga namerava obdelati in da dobro pozna jezik, v katerega bo prevajal. Če ne pozna vsaj približno delovanja kakega stroja, se kaj lahko zgodi, da bo tekst napačno razumel in ga nepravilno prevedel. Prav tako tekst ne bo pravilno preveden, če dovolj dobro ne pozna terminologije s področja, ki ga namerava prevajati. Ne moremo si namreč misliti, da bi prevajalec, ki v glavnem prevaja s področja agronomije, lahko dobro prevedel navodila za uporabo in vzdrževanje elektronskega računalnika.

Enostavnost, jasnost in natančnost so bistvene lastnosti funkcionalnega jezika. Bralcu lahko zelo olajšamo branje s pravilnim izborom besed, ločil in odlomkov. Bralec slabo dojema, če uporabljamo neznane besede ali če so le-te nejasne ali dvoumne in neinformativne. Prav tako je lahko usodno napačno postavljanje ločila. Nepravilno postavljena ločila utegnejo napačno izražati bistvo avtorjeve misli. Napačno postavljena ločila pogosto tudi odtegnijo pozornost bralca od bistva.

Srečujemo se tudi s problemi stilistike. Pri podajanju tehničnih informacij se mora avtor vedno izogibati nerodnih fraz, slabo zvenečih zlogov in nerodnega ritma. Bralca ne sme mučiti s stavki, ki se končujejo nepričakovano.

Bralec nikoli ne sme izgubljati osnovne niti zaradi predolghih stavkov. Včasih mora žrtvovati kako misel, ki utegne ovirati osnovnost, ki naj bi jo bralec dojel.

Če s tekstom nagovarjamo tehnika in inženirja, ne smemo misliti, da tadva ne poznata razlike med tekočim, elegantnim stilom in nerodnimi stavki. Večinoma namreč prevladuje mnenje, da so tehnično-znanstveno usmerjeni ljudje preveč zaposleni s svojimi problemi, zato pri branju takih nepravilnosti ne opazijo. Tako mišljenje je zgrešeno. Tudi take napake, ki gredo navidezno neopazno mimo, so škodljive. Vplivajo na osebo, ki jo nagovarjamo, ne glede na to, če jih opazi ali ne, podobno kot vpliva na nas muha, ki nam brenči okoli glave. Tudi če smo osredotočeni na svoje delo in muhe ne opazimo, nas moti in vpliva na kakovost dela. Prav tako vpliva tudi tehnični tekst, ki je neroden in vsiljiv.

Jezik ne bo nikoli funkcionalen, če bomo nedosledni pri izbiri besed. Naučiti se moramo, da bomo kritični pri izbiri besed in nefunkcionalni uporabi besed.

Naj navedem le nekaj primerov iz angleščine, ki zgovorno govorijo o malomarni izbiri besed, kar lahko vodi do neljubih in včasih celo usodnih posledic.

"The water has been purified in the screens" - voda ni čista potem, ko je šla skozi sita, kajti s sitom lahko iz vode odstranimo le velike delce.

"The materials were stored in two ways". Zakaj pravzaprav gre, ali gre za "... in two places" ali "... two distinct methods".

"The blowdown consists of periodically draining off some water from the boilers." "Blowdown" je termin za izpuščeno vodo, ne pa za postopek izpuščanja.

"The condensers had a vacuum of 29.1 of mercury". Besedo "had" bi bilo treba zamenjati z "were working at".

"The importance of this item has been diminished by introduction of the grid" Besedo "diminished" bo treba zamenjati z "reduced".

"Does the responsibility for the war rest with the politicians?" Pomen tega je: "Are the politicians to blame?"

"The Vuzenica Power Station has achieved two of these results" - Pravilno: "In the Vuzenica Power Station two of these results have been achieved."

"Two of the machines are of special design, the others are of the standard type" - verjetno bi bilo bolj pravilno: "... are of the conventional type" Besedi "standard" in "conventional" pogosto zamenjamo.

"In my opinion the former method is preferred and should be adopted". - Tu je mišljena beseda "preferable".

"What would be the outcome if any part of the factory installation were to break down? - Mnogi prevajalci mislijo, da pomeni beseda "outcome" isto kot "result" ali "consequence".

"The problems of ash disposal are dust nuisance, corrosion, and poisonous gases" - To niso problemi, le ustvarjajo probleme.

"A window in the control room enables the operator to see the proper functioning of the plant". Upamo, da bo tudi ugotovil kdaj ne deluje pravilno.

Takih in podobnih primerov se moramo bati. Napak bo manj, če bomo uporabljali besede, ki jih poznamo, in če bodo stavki kratki in preprosti. Nikoli ne poizkusimo stavkov "olepšati" z dvoumljivimi besedami in frazami; jezik je lahko lep in razumljiv brez njih.

Tako kot se prizadevajo likovni umetniki izpolnjevati svojo tehniko in ustvarjati vedno bolje in se s tem približati javnosti, tudi prevajalci tehnično-znanstvenih tekstov ne smemo zaostajati, saj likovno dobro opremljena publikacija nič ne pomeni, če tekst v njej ni dober.

Zdravko MARKOŠEK

NEKAJ MISLI O PREVAJALCIH IN NJIHOVI PRIHODNOSTI PRI NAS

Slovensko društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev je lahko ponosno, da sme govoriti že o desetletnici svojega obstoja. Pri mnogih evropskih narodih - celo na področju visoko razvitih industrijskih dežel - ni tako! Prav zaradi tega bi posebej rada poudarila, da je slovenska miselnost o prevajalskem poklicu zelo napredna. V Švici - navajam primer majhnega naroda s polivalentnimi jezikovnimi zmožnostmi - se je ideja o ustanovitvi prevajalskega društva na zveznem nivoju rodila šele pred 3 leti. Švicarski prevajalci problematike specializacije prevajalcev zaradi zahtevnosti kvalitetnih prevodov še niso spoznali. To delitev pa imamo že 10 let pri nas! Dovoljujem si primero s švicarskimi prevajalci, da bi lažje pokazala na možnosti in zahteve v prevajalskem poklicu. Čeprav švicarski prevajalci obstajajo kot društvo šele 3 leta in med svoje člane štejejo ne samo Švicarje nemškega, francoskega ali italijanskega materinega jezika, temveč tudi skoraj vse zastopnike drugih jezikov (deloma tudi zunaj Švice), so si že ob ustanovitvi bili edini, da je za poklicno društvo prevajalcev prva zahteva "visoko kvalitetni prevod". Določili so, da bodo izdali popis vseh prevajalcev z navedbo jezikov in specialnih področij ter skrbeli za strokovnost članov. Že v prvih šestih mesecih obstoja so izdali lepo tiskan seznam vseh prevajalcev - članov in se tako primerno predstavili javnosti. Uvedli so društveni časopis, organizirali informacijsko službo o tehničnih slovarjih in specialnih glosarjih ter navezali kontakte s poklici podobnih dejavnosti. Kot primer navajam samo povezavo z založbami, ki tiskajo tuje tekste in prevode ter hkrati tudi njihovo glasilo in sezname članov (sedaj

je v pripravi že 3. izdaja seznama članov) ter posredujejo prevode, če je treba. Tudi za moderne metode tujejezičnega pouka imajo mnogo posluha: povabili so izkušene pedagoge tujih jezikov na predavanja in organizirali so ogled izobraževalnega centra za tolmače v Germersheimu (del univerze v Mainzu), da bi spoznali najmodernejšie metode študija tujih jezikov. Med svoje člane sprejmejo z veseljem profesorje tujih jezikov, sodne in druge tolmače ter druge poklice, ki so povezani s prevajalsko prakso. Edini zanesljivi kriterij za izbor v članstvo društva je visoka strokovna kvaliteta.

Vse to, kar sem navedla o švicarskih prevajalcih, smo storili tudi pri nas. Organizatorji istih informacijskih poti našega društva so gotovo morali imeti odlično razumevanje za potrebe društva, da so vse to dosegli že toliko prej! Na žalost pa je problematika slovenskih strokovnih prevajalcev še vedno ostala ista: strokovnemu glasilu "Mostovi" ni uspelo prodreti tja, kjer je največja potreba po kvalitetnih prevodih, število članov je še tako neznatno, da je obstoj društva ogrožen. Društvo ima lepo strokovno knjižnico, vztrajno se bori za visoko kvaliteto prevodov, skuša pridobiti čimveč dobrih članov - prevajalcev, pa vendar se ob desetletnici zaskrbljeno sprašujemo: "Kaj bo s prihodnostjo prevajalskega poklica, ker ni mlajših članov?"

V Švici tega problema ni. Vedno več je novih članov - mnogo celo študentov - tako da jih društvo zainteresirani javnosti komaj lahko predstavi s svojim seznamom. Tudi pri nas je javnost močno zainteresirana za prevode in v zadnjem času je potreba po prevodih tolikšna, da je nemogoče misliti na zadovoljivo rešitev tega problema ob sedanjem številu članov. Vsi so preobremenjeni s prevajanjem modernih tehnoloških ali znanstvenih tekstov. Leti zahtevajo mladih moči, ki poznajo strokovno in tehnično tujejezično terminologijo določenega področja. Saj je dokumentacijsko - informacijska služba v mnogih delovnih organizacijah, inštitutih in knjižnicah že lepo razvita in tudi mladih raziskovalcev je precej. Nekateri mladi ljudje so dosegli na svojih področjih že vidne mednarodne uspehe in gotovo je, da obvladajo vsaj en tuj jezik zelo dobro in tako zasledujejo svetovni razvoj na svojem področju. Ob tej ugotovitvi se nam postavlja problem prihodnosti slovenskih znanstvenih in tehničnih prevajalcev. Pritegniti je treba vse mlade ljudi, ki znajo tuje jezike in se tudi poklicno ukvarjajo s tujejezičnimi teksti in njihovimi prevodi. Posebno je treba pritegniti študente jezikoslovja in profesorje tujih jezikov, ki jim je jezikovna problematika tujih jezikov najbolj poznana. Gotovo bo vsak videl v prevajalskem delu nove možnosti za uveljavitev znanja tujih jezikov, meddisciplinski odnosi med stroko in znanjem jezikov pa bodo vsakomur dali pobudo za nadaljnje prevajanje.

Naša industrija, ki se vztrajno prizadeva za priznanje na svetovnem tržišču, bo morala posvečati vedno več pozornosti dobrim prevajalcem. Prav ti so odločilni za plasiranje naših izdelkov po svetu in razumeti je treba, da jim je treba omogočiti vse prilžnosti za boljšo izobrazbo. Čeprav še

nimamo sistematičnega izobraževanja prevajalcev in tolmačev, je treba posebno pomisliti na tiste, ki sedaj že pionirsko mašijo to vrzel. Priznati je treba, da so sedanji prevajalci v svojem desetletnem obdobju dosegli mnogo izrednih uspehov, ki jih je treba ceniti! Verjetno znajo te zasluge ceniti samo tisti, ki jih je dober prevajalec morda že rešil iz neprijetne situacije. Tudi tisti, ki zaman iščejo dobrega prevajalca, da bi v najkrajšem času prevedel najtežji tekst, bodo vedeli, da moderni čas zahteva mnogo dobrih prevajalcev.

Naj prikažem razumevanje švicarskega gospodarstva za dobre prevajalce. Pred dnevi je izšel oglas za prevajalca pri farmacevtsko-kemičnem koncernu SANDOZ (Basel), ki zahteva od prevajalca znanje industrijskega knjigovodstva in modernih informacijskih sistemov v gospodarstvu poleg znanja tujih jezikov. Zahtevajo, da je prevajalec dinamična osebnost, saj bi moral samostojno organizirati prevajanje zunaj firme (za druge tuje jezike) in kreativno sodelovati pri planiranju dejavnosti v administraciji. Poleg tega ima firma moderen jezikovni laboratorij, kjer bi se prevajalec lahko dalje izpopolnjeval ali pa učil sodelavce tujih jezikov. Pri tem je seveda razumljivo, da mu zelo pomagata odlično urejena strokovna knjižnica in informacijsko-dokumentacijska služba na področju kemije in farmacije, ki jo je firma SANDOZ uredila na najvišjem nivoju.

Tudi pri nas moramo slediti takim zgledom! Prevajalcu je treba omogočiti čimveč priložnosti za informacijo v dobro urejeni informacijsko-dokumentacijski službi ali knjižnici in mu tudi zaupati važno nalogo pri soodločanju planiranja in drugih dejavnosti. Prepričana sem, da bo vsak mlad človek z veseljem postal prevajalec, če mu bodo odprte tolike možnosti za sodelovanje na novih področjih, kajti tako bo njegovo delo zelo raznovrstno, saj bo moral vedno znova potrjevati svoje kreativne zmožnosti na novih meddisciplinskih področjih. Seveda pa to ni nikakšen privilegij prevajalcev, kajti danes odpirajo informacijske centre že za vse poklice. Tako sem pred kratkim obiskala jezikovni center za pouk tujih jezikov v Londonu, ki je v resnici prava zakladnica informacij za pedagoga, profesorja tujih jezikov, psihologa, didaktika, bibliotekarja, dokumentalista, raziskovalca, kulturnega delavca in prevajalca. Vsakdo lahko najde mnogo koristnega materiala in tudi publikacije tega centra krijejo tako obsežna področja, da si človek, ki ima opraviti s tujejezičnim delom, ne more kaj, da ne bi z največjim zanimanjem spoznaval izreden napredek, ki so ga znanstveniki v zadnjem času dosegli na področju prevajanja in pouka tujih jezikov. Prevajalec je neizbežno povezan z nenehnim nadaljnjim izobraževanjem (éducation permanente), ki je po mnenju strokovnjakov UNESCA postalo že splošna potreba vsakega poklica. Pri prevajalcih je to še mnogo bolj pereče, ker se nenehno srečujejo z vprašanji novih terminov in napredkom znanosti in tehnike. Ni čudno, da je UNESCO predvidel izredno povečanje informacijskih in komplikacijskih dejavnosti za leto 1971/72, kajti današnji dinamiki razvoja in raziskovalnega dela je to neogibno potrebno za vsakogar, posebno še za znanstvene in kulturne delavce.

Mirno lahko rečemo, da sodijo strokovni prevajalci med najaktivnejše sodelavce znanstvenikov, tehnologov in drugih kulturnih delavcev in zato jim je treba ta status priznati. V industriji ali gospodarstvu mora imeti prevajalec pomembno vlogo v procesu odločanja; in skrb za njegovo kreativnost ter splošno informiranost mora biti prvi pogoj za pravilen delovni odnos. Vsak mladi prevajalec se bo rad lotil tega izredno zahtevnega poklica, čeprav bo pri tem v celoti moral angažirati svojo energijo in znanje, le da bo pri delodajalcu videl razumevanje za težave in odgovornosti tega poklica. Tudi zahtevno nadaljnje spopolnjevanje bo vsak mlad človek cenil in se trudil, da ne bo strokovno stagniral, če bodo okoliščine za delo zagotavljale razvoj v tej smeri. Nikogar ne bi bilo treba siliti v tečaje, nadaljnje izpopolnjevanje ali individualni poglobljeni študij in tako bi Slovenija lahko z optimizmom gledala na številne dobre jezikovne strokovnjake, ki bodo navezovali trdne stike z drugimi kulturami in civilizacijami ter odločilno prispevali k temu, da bo tudi naš mali narod s svojo bogato tradicijo lahko vključen kot kulturno in ekonomsko enakovreden član človeške skupnosti. Švedski predsednik vlade Olof Palme je januarja izjavil v Stockholmu, da je "cilj današnjega časa čim večja internacionalizacija človeške družbe, da bi dosegli razumevanje za različne razmere in načine mišljenja raznih narodov, ne da bi ponovno postali žrtve fanatičnega predsodkarstva. Na žalost moramo priznati, da danes poznamo le dve možnosti: internacionalizacijo ali pa izolacijo, namesto da bi lahko izbirali med različnimi nivoji internacionalizma". To mnenje zelo jasno potrjuje potrebo današnjega časa!

Bibliografija: "Contact", Revue officielle de la Fédération internationale des Professeurs de Langues Vivantes, juillet 1970 (Nr.15)

"Sonnenberg", Briefe zur Völkerverständigung, September 1970 (Nr.54)

"Unesco-Dienst", Oktober 1970, Nr.19
Mai 1970, Nr.10

"NZZ", 28.Okt. 1970, Nr.502

Mag. Ljudmila ŠMID-ŠEMRL

IZ OSREDNJE PREVAJALSKE REVIJE

Babel, glasilo mednarodne prevajalske zveze (FIT)

PRVA MEDNARODNA NAGRADA ZA PREVAJANJE

Italijan in Američan prejela nagrado FIT

Dobitnike prve mednarodne nagrade za prevajanje, ki je bila doslej podeljena, je razglasil 31. julija 1970 Pierre Caillé, predsednik Mednarodne federacije prevajalcev ob koncu VI. kongresa v Stuttgartu.

Nagrada, ki je znašala 10.000 švedskih kron in ki so jo darovale C.B. Nathorst Foundations švedskemu odboru FIT, sta si delila italijanski literarni prevajalec in ameriški znanstveni prevajalec.

Dobitnika sta profesor Ervino Pocar, 78-letni dekan italijanskih literarnih prevajalcev z več kot 200 glavnimi prevodi, večina katerih sodi v veliko dediščino nemške literature, in dr. Alexander Gode von Aesch, ki je po rodu iz Bremna, v ZDA pa si je pridobil velik sloves kot znanstveni prevajalec, leksikograf, esejist, prvi predsednik Združenja ameriških prevajalcev in izvršni direktor Interlingual Institute. Oba moža sta bila deležna priznanja za svoje življenjsko delo.

Mednarodno žirijo pod predsedstvom znanega jugoslovanskega pesnika Zlatka Gorjana, podpredsednika FIT, so sestavljali P.F. Caillé (Francija), I.J. Citroen (Holandija), H. Fishbach (ZDA), R. Sato (Japonska), gospa H. Nordback-Linder (Švedska) in B. Zielinski (Poljska). Formalna podelitev nagrad bo kasneje v Parizu, na sedežu FIT.

Kandidati za omenjeno nagrado, ki jo namerava FIT podeljevati občasno, so bili tudi: F. Babler (Češkoslovaška), H. Briffault (ZDA), G. Colson (Belgija), A. Covaci (Romunija), I. Gullberg (Švedska), W. Mandel (ZDA), R. Marchand (Francija), R. Takahashi (Japonska), E. Tophoven (Nemčija), G. Vallquist (Švedska), H. Valot (Francija) in H. van Hoof (Belgija).

BABEL, št. 4/1969, letnik XV

Tehnični prevajalec v industriji in problemi, ki ga spremljajo

(James Brawley)

Smo v dobi hitrega tehnološkega napredka in ostre ekonomske konkurence. Tako si le malo podjetij lahko privoščijo, da išče prevajalske storitve pri prevajalskih servisih. Če pa je podjetje še izvozno usmerjeno, je dober prevajalec v podjetju samem skoraj nepogrešljiv. Avtor govori o tem, kakšen naj bi bil dober prevajalec, in deli prevajalce v tri osnovne skupine: prevajalec, ki se ukvarja s splošno poslovno korespondenco in za katerega ni potrebno, da bi bil kvalificiran v čem drugem kot v jezikih, dalje prevajalec, ki prevaja bolj tehnične in specializirane tekste bodisi v svoj

materin jezik ali iz njega in za katerega tudi ni potrebno, da bi bil posebno tehnično izobražen, a vendar toliko, da razume tehnični jezik, ki ga prevaja; tretji je prevajalec, čigar naloga je, da prevaja visoko specializirane tekste v materin jezik za kasnejše publikacije. Nadalje avtor razlaga, kakšna je struktura angleškega in ameriškega učnega sistema. Zanimivo pri tem je, da se mora učenec že zelo zgodaj odločiti bodisi za humanistično ali znanstveno smer in se tako prične specializirati. Po tem sistemu lahko univerze "proizvajajo" diplomirane specialiste dosti hitreje, kot se to dogaja na evropskih univerzah; pri tem pa je seveda manj možnosti, da bi se učenec znanstvene smeri naučil tudi kakšnega tujega jezika. Glede na to avtor ugotavlja, da bodo morali tehnični prevajalci še vedno prihajati iz vrst kvalificiranih znanstvenikov in tehnologov. To prinaša mnogo težav, saj se bo moral tak znanstvenik spoznavati s tujim jezikom pravzaprav v prostem času, kar je zelo počasen proces. Tudi kariero bi moral pričeti znova v tuji deželi, kar spet prinaša nove probleme.

Po drugi strani pa bo podjetje, ki bo namestilo tehničnega prevajalca, hotelo že "narejenega" človeka in ne bo želelo dajati denarja za to, da bi se priučil. Če pa bo to že storilo s tem, da bo pritegnilo v svoje vrste tuje znanstvenike in jih naučilo jezika, se bo izkazalo, da to ni samo izredno drago, ampak tudi brez zagotovila, da se bodo ti ljudje dovolj hitro naučili jezika, če se ga sploh bodo. Res je sicer, da obstajajo sredstva za tako učenje in da se mnoge firme zatekajo k takšnim intenzivnim laboratorijem. Je pa seveda precej dvomljivo, če se, recimo v 6 mesecih učenec nauči toliko jezika, da lahko začne prevajati težke tehnične tekste. Najbrž je bolj pametno najprej ustvariti določeno jezikovno osnovo in nato na njej intenzivno graditi najmanj eno leto. Avtor opozarja na tri osnovne kvalifikacije prevajalca, in sicer:

Prevajalec mora biti specialist na področju, ki ga prevaja

Človek ne more prevajati tistega, česar ne razume; to se ne nanaša samo na jezik, ampak tudi na vsebino teksta, ki naj bi ga prevedli. Glede na to bi moral imeti vsak prevajalec, ki se namerava ukvarjati s tehničnimi in čisto zelo specializiranimi prevodi, solidno tehnično osnovno znanje. To lahko doseže z univerzitetno izobrazbo tehnične smeri, so pa še druge možnosti. Zadoščali bi tudi tečaji na tehničnih akademijah, bodisi redni ali pa večerni. Izobraževanje bi seveda moralo biti sistematično in dovolj obsežno. V Angliji to možnost izobraževanja imajo. Tako se lahko študent, ki je na univerzi padel ali ki nima kvalifikacij, da bi se sploh vpisal na univerzo, zaposli v industriji in se v prostem času naprej izobražuje na tehnični akademiji. V večini industrijskih podjetij se lahko študent izobražuje v večernih šolah ali pa celo dan ali dva v tednu. Včasih celo študent, ki se je izkazal vrednega zaupanja, študira, nato pa spet dela izmenično po šest mesecev.

Obstaja seveda tudi možnost, da dobimo zadovoljiv prevod od "netehničnega" prevajalca, ki je strokovnjak v jezikih s pogojem, da je sposoben slediti

splošni smeri predmeta, ki ga tekst obdeluje, da ima dostop do podobnih del in da se lahko zanese na pomoč znanstvenika v stroki, kamor sodi prevod. Vendar avtor članka iz svojih izkušenj meni, da je taka rešitev le redko popolnoma zadovoljiva. Za "netehničnega" prevajalca je namreč izredno težko, da bi zares prodril v bistvo visoko specializiranega teksta, posebej še, če je izvirnik napisan "nepismeno" ali v "znanstvenem stilu". Vedno je zelo težko najti ustrezni termin, še bolj pogosto pa le-ta celo ne obstaja. Da bi se zanašali na avtorja, ki naj bi razložil svoj tekst, pa je zelo zamuden in nezadovoljiv postopek. Poleg tega je potrebna še avtorjeva lektura, če naj bi bil tekst objavljen, kar spet zahteva, da mora tudi avtor poznati jezik, v katerega naj bi bil tekst preveden. Netečni prevajalec lahko sčasoma pridobi potrebno znanje in se nauči terminologije, tako da lahko dela samostojno. Tak način bi bil trenutno še najbolj preprost in sprejemljiv.

Prevajalec naj bi prevajal v svoj lastni jezik, ki ga mora dobro poznati

To je zelo pomembno, kadar prevajalčevo delo objavijo ali če ima vlogo pri pospešitvi prodaje. Pri raznih oglasih, brošurah, priročnikih in drugih publikacijah je najmanj, kar pričakujemo, to, da je jezik pravilen in naraven in da je vsebina informativna. Nič ni bolj neprijetnega za kupca kot to, da se mora prebijati skozi slabo napisan tekst, pa čeprav tehničen, ko išče potrebne informacije. In četudi dobi kupec tako publikacijo v roke šele potem, ko je blago že kupil, si bo brez dvoma premislil, preden se bo spustil v nova naročila.

S tem v zvezi si je treba zapomniti, da ni vsakdo zmožen pisati dobro. Posebno za znanstvenike in tehnologe se zdi, da radi pišejo v ohlapnem in nepovezanem jeziku. Zato je torej potrebno, da se skušajo bodoči prevajalci izpopolniti tudi v tem pogledu. Če je delo namenjeno za publikacijo, ga je treba dati pregledati strokovnjaku, v čigar jezik je delo prevedeno. Izkušnje so namreč pokazale, da je zelo malo prevajalcev, ki bi bili zmožni izdelati prevod, ki bi bil res zrel za publikacijo. Nihče ne more pričakovati, da bo že nekaj let učenja tujega jezika na šolah ali inštitutih lahko nadomestilo vrsto let naravnega učenja.

Prevajalec naj bi imel temeljito znanje izvirnega jezika

Mnoge napake, ki se često pojavljajo v prevodih, gredo na račun slabega poznavanja izvirnega jezika. Ker je nadvse važno, da so tehnični prevodi pravilni, mora biti prevajalec do potankosti seznanjen z jezikom ali jeziki, ki jih namerava prevajati. Znanje mora nenehno širiti s tem, da bere znanstveno in drugo literaturo, preden prične prevajati. Nikakor se ne sme zanašati na to, da bo zadosti pridobil le med bivanjem v deželi, katere jezik prevaja. Niso redki prevajalci - in to strokovnjaki - ki prežive po dve leti v tujini, da se nauče jezika, preden prične prevajati.

Po pretresu vseh omenjenih kvalifikacij, ki naj bi jih dober prevajalec imel, vidimo, da nobene ne moremo pogrešiti. Prevajalec bo zato za zdaj

ostal zelo redek in iskan specialist. Kako se bodo stvari razvijale in kako jih naj bi rešili, je težko reči, kajti potrebe po tehničnem prevajalcu bodo vedno večje. Poklicu prevajalca, tako splošnega kakor tudi tehničnega, bo treba posvetiti večjo pozornost, posebno v šolah. To pa seveda pomeni spremembo nekaterih učnih sistemov, s tem da bi uvedli študij znanosti in jezikov v šolah, na univerzah in akademijah, česar pa, kot pravi avtor, sedanji vzgojni kader ne more. Evropske šole za jezike dajejo stotine prevajalcev, ki skoraj nimajo sistematičnega tehničnega znanja, medtem ko v Angliji in v Ameriki vzgoja znanstvenikov z jezikovno kvalifikacijo pravzaprav ne obstaja. V korist industrije bi morali tak položaj korenito spremeniti.

BABEL, št. 4/1969, letnik XV
Industrijski prevajalci na Švedskem
(Leopold Adler)

Strokovni prevajalci za švedska industrijska podjetja in švedske podružnice tujih firm imajo poleg prevajanja še stranski poklic. Švedski industrijski prevajalec mora namreč imeti poleg prevajanja še drugo službo, ki mu lahko zagotovi vsakdanji kruh, saj mu ga samo prevajanje ne more zagotoviti. To je pripisovati predvsem ozki specializaciji za posamezen jezik ali za posamezno področje. Avtor članka pravi, da ima to svoje dobre in slabe strani. Tako dobi prevajalec zaradi ozke specializacije zelo veliko prakso. Po drugi strani pa ima prevajalec, ki poleg prevajanja opravlja še drugo službo, večji vpogled v druga področja, ki jih tako ne spoznava le prek pisalne mize. Uradne tarife industrijskih prevodov so prilagojene življenjskim stroškom na Švedskem. Mnogokrat pa jih prevajalci sami povečajo glede na zahtevnost teksta in na račun hitrih rokov. Na Švedskem je danes 189 preizkušenih prevajalcev za skupaj 15 jezikov. Potrebe pa so seveda neprimerno večje. Šol za industrijske prevajalce na Švedskem ni. Izobraževanje v tem pogledu je le zasebno ali pa v tečajih za odrasle. Avtor ugotavlja, da je glavni problem industrijskih prevodov premajhna pozornost naročnikov. Le-ti bi morali pogosteje kontaktirati s prevajalcem in mu pomagati z raznimi risbami itd. Tudi kritike je na Švedskem premalo. Namesto da bi naročnik morebitne pomanjkljivosti odpravil skupaj s prevajalcem, jih raje popravi sam, pri tem pa često zagreši nove napake. Zelo redko pošiljajo prevajalcu tudi prve krtačne odtise. Avtor meni, da bi se tem pomanjkljivostim z lahkoto izognili, če bi bila povezava med naročnikom in prevajalcem tesnejša.

Zdravko MARKOŠEK

SLOVENSKO-FRANCOSKI TEHNIŠKI GLOSAR

za področji hidravličnih strojev in montanistike

Agregat - groupe	Cenik - liste des prix
Akceleratorohimetrični krmilni regulator - régleur accéléro-tachymétrique	Cenoman (geol.) - cénomaniën
Aksialni obroč - collet de butée, manchon de pivot	Centrifugalna črpalka (c.propelerska č.) - pompe centrifuge (à hélice)
Akumulacijska črpalka - pompe accumulatrice	Centriranje - centrage
Anomalno mesto - zone anormale	Centrirni čep (zatič) - broche de centrage
Apatit - apatite (f.)	Cev (geol.) - tuyau (de minerai)
Apnenec - calcaire	Cev za tlačno olje - tuyau d'huile sous pression
Apt - aptien	Cevna armatura - armature de tuyauterie
Aragonit - apatite (f.) des Pyrénées	Cevna zveza - raccord
Aritmetična sredina - moyenne arithmétique	Cevni mlin - broyeur à tube
	Cevni priključek - ajutage
	Cevovod - tuyauterie
Bager goseničar - excavateur sur chenilles (pelle mécanique)	Cevno držalo - collier de prise pour tuyau
Bager (vedričar, globinski) - excavateur (à godets, à chaîne)	Cilinder servomotorja - cylindre de servo-moteur
Banana, bananski vtikač - fiche (banane)	Curek - jet
Barit - barytine	Časovni rele - relais temporisé
Bat - piston	relais à temps
Batna črpalka - pompe à piston	Čelna stena - fond
Bazalt - basalte (m.)	Čelni zobnik - rone dentée droite ou cylindrique
Bimetalni rele - relais à bilame	Čep - bouchon
Blazinica (ležaja) - coussinet (du palier) coussinet de charge anti-friction	Čep z navojem - bouchon fileté
Boben za kabel - tambour de câble	Čep za polnjenje - bouchon de remplissage
Bočna stena - flasque	Čepi regulacijskih ročic - goujon de réglage
Bogata ruda - minerai riche	Čistilna pretočna zapornica - vanne de nettoyage
Bradata zagozda - clavette à nez; cale à talon	Čistilni drog - tringle de nettoyage
Brazda (geol.) - saignée	Čistilnica - atelier d'ébarbage
Brezkončna vrv - câble sans fin	Čiščenje starih rudniških del - permanisation
Bronasta puša - coussinet de bronze	Črpalna instalacija - installation de pompage
Brušenje - rectification, meulage	Črpalna postaja - station de pompage
Bunker (za gips in klinker cement) - trémie (pour gypse et clinker, à ciment, etc.)	Črpalna stopnja - cellule de pompe
	Črpalna turbina - turbo-pompe
Celzijeva stopinja - degré centigrade	
Cena po kosu - prix unitaire	Daljinski pogon - commande à distance

Daljinski termometer - thermomètre à distance	Dokazan - reconnu
Daljinsko odčitavanje - lecture à distance	Določena površina - superficie reconnue
Debelina (rudnega telesa)-stene - puissance (geol.) de l'amas - épaisseur de paroi	Določila pogodbe - stipulations du marché; dispositions du marché
Delilni ^{krog} premer - perçage; Ø primitif	Dostaviti - faire parvenir
Delo na tekočem traku - travail à la chaîne	Dostopna lestev - échelle d'accès
Delovanje - fonctionnement	Dovajanje olja - distribution d'huile
Delovati (delati) - rester en fonctionnement, être en service	Dovodni kanal - canal d'adduction
Delovišče - chantier	Dovod olja - amenée d'huile
Demontažna komora - chambre de démontage	Dovodna cev za regulacijsko olje - tuyau de distribution d'huile
Deponija (klinkerja, gipsa) - stockage (de clinker, de gypse) hall de stockage	Dovodni ventil - vanne du circuit d'huile de régulation
Dijabaz - diabase (f.)	Dovod toka - alimentation électrique conduite de courant
Diapir - diapir (m.)	Dovod zraka - amenée d'air
Dilatacijska reža - jeu de dilatation	Dozator (cem.) - extracteur à tablier métallique
Diorit - diorite (f.)	Dozirna naprava - doseuse; distributeur - distributeur à tablier métallique
Dispozicija - implantation	Drča za vreče - glissière à sacs
Dispozicijski načrt - projet d'implantation	Drenažna črpalka - pompe de drainage
Distančna tulka - douille entretoise	Drobec - fragment
Distančni obroč - anneau intercalaire	Drobilnik - concasseur
Distančnik - entretoise	Drsna površina - surface de frottement, surface de glissement
Dobava - fourniture	Drsni ležaj - palier à glissement
Dobavitelj - fournisseur	Drsni obroč - grain mobile
Dobavljena oprema - équipement fourni	Drsni vod - ligne de prise de courant
Dobavnica - bordereau d'expédition bordereau de livraison	Drsni žleb - glissière
Dobavni pogoji - cahier des charges	Drsnik - curseur, glissière
Dobivanje jeder nazaj - récupération des carottes	Držači ščetk - porte-balais
Dodajalni bunker - trémie d'alimentation	Držalo - collier de prise pour tuyau
Dodajalnik (cem.) = sas d'alimentation	Dušilka - clapet étrangleur; clapet d'étranglement; dash - pot
Dodajanje (dodajni) - alimentation (d'alimentation)	Dušilni ventil - soupape d'étranglement
Dodatek - ajout	Dvig - levage
Dodatek za obdelavo - surépaisseur	Dvigalo - engin de levage
Dodeljevalec F.P. - extracteur Fuller Peters (cem.)	Dvižna višina - hauteur de levage
	Dvižni kabli - câbles de levage
	Dvižni vijak - piton de levage
	Dvodelni drsni obroč - anneau de fond (en deux pièces)
	Dvovrstni, dvoredni kroglični ležaj - roulement à billes à double rangée
	Elastična sklopka - accouplement élastique, accouplement flexible

Električna peč za taljenje jekla - four électrique à acier, four d'aciérie	Geodetsko navezovanje - rattachement géodésique
Električna shema - schéma électrique	Geofizikalno raziskovanje - recherches géophysiques
Električna sklopka - accouplement électrique	Geološko snemanje (kartiranje) - levé géologique
Električna peč - four électrique	Glava gonilnika - moyen
Električna uporovna peč (za termič- no obdelavo) - four électrique à résistance (pour traitements ther- miques)	Glina - argile
Električni inštalater - installateur électricien	Globinski doseg - profondeur d'inve- stigation
Električni spoj - bornage électrique	Globinski meter - mètre de profondeur
Električno dvigalo - grue électrique	Globinsko zaleganje rude - extension des amas en profondeur
Elektroinštalater - installateur - électricien	Gnati - entraîner
Elektromagnetski ventil - vanne électromagnétique	Gnezdo (geol.) boule
Elektrooprema - équipement électrique	Gonilna lopata (Francis) - aube
Elektroprevoden - conductible	Gonilnik z lopatami - roue (motrice) avec aubage
Elektroventil - electro-vanne	Gonilnikov osrednji obroč - ceinture
Enostopenjska črpalka - pompe monocel- lulaire	Gonilno kolo - roue motrice
Epidot - épidote (m.)	Gonilno krilo (Kaplan) - pale
Epruveta - éprouvette	Gorivo (trdo) - carburant (combustible)
Eruptivi - roches éruptives	Gospodarsko rudarjenje - exploitation rentable
Finost - finesse	Gostota - densité
Flotacija - flottation	Gostota rude - densité du minerai
Fluidizacijska enota - cône de fluidi- sation	Grabilec - benne preneuse
Fluorit - fluorine	Granulacija - granulométrie du produit
Francisova spiralna turbina z vodorav- no gredjo - turbine Francis horizon- tale (type en porte à faux)	Grebenasta gred - arbre à cames
Frekvenčno kazalo - indicateur de fré- quence	Gred - arbre
Funkcijski preizkus - essai de fonctionnement	Grelec - calorifère
Gabariti - encombrement	Grezilo - fil à plomb
Gabro - gabbro (m.)	Grodelj - fonte fonte brute
Galenit - galène (f.)	Grudast - grumeleux
Galvanski člen - élément galvanique	Grušč - éboulis
Garnitura - jeu	Gumijast tesnilni obroč - cercle d'étanchéité en caoutchouc
Generator - alternateur	Gumijasti transporter (stabilni, pomič- ni) - transporteur à bande de caout- chouc (stable, mobile)
Generatorska gred - arbre de l'alter- nateur	Hidravlična dvigalka - vérin hydraulique
	Hidravlični elektroventil - electro- vanne hydraulique
	Hidravlični zasun - vanne hydraulique
	Hydroelektrična centrala - centrale hydro-électrique

Hidrometrična krila - moulinet	Izenačevalna odprtina - orifice
Hidravlični kompresor - compresseur hydraulique	compensateur
Hitra zapora - arrêt d'urgence	Izenačevalna ročica - levier de compensation
Hitrost vstopajoče vode - vitesse de l'eau entrante	Izenačevalni bat - piston de compensation
Hitrostni regulator - régulateur de vitesse	Izenačevalni bazen - bassin de compensation
Hitrostnik - tachymètre	Izenačevalni cevovod - conduite d'équilibrage
Hlače - culotte	Izenačevalni rezervoar - réservoir de compensation
Hladilna kača - serpentín de réfrigération	Izgradnja tovarne, centrale - aménagement d'une usine (implantation...)
Hladilna voda - eau de refroidissement, eau réfrigérante	Izgube tlaka v mlinu - pertes de charge au broyeur
Hladilnica - chambre froide	Izhlapovanje - évaporation
Hladilnik za olje - réfrigérant d'huile, réfrigérateur d'huile	Izkliniti se (geol.) - se pincer (géol.)
Hladilni obtok, hladilni tokokrog - circuit de réfrigération	Izključiti (iztakniti) - mettre hors circuit
Hod - course	Izklop - débrayage
Horizont - niveau	Izkop - tranchée
Idejni projekt - avant-projet	Izkoristek - izkoristek jedra (geol.) - rendement - récupération des carottes
Igla (turbinske šobe) - pointeau, aiguille (de l'injecteur)	Izlomljen - disloqué
Ilovnat - argileux	Izmaknjena glava - tête déportée
Imbus vijak - vis à tête creuse	Izmenične napetosti - contraintes alternées
Impregnacija (geol.) - minéralisation disséminée	Izmet - rebut (mettre au rebut)
Ingot (ulito jeklo) - lingot (d'acier)	Izpodjedanje vode - affouillement
Instalacijski načrt - projet d'installation	Izpraznitev (vode) - vidange (d'eau)
Instalirana moč - puissance installée	Izpraznitvena cev - tuyau de décharge
Instaliranje - installation de .. action de mettre en place un appareil, un réseau électrique, téléphonique; procéder à l'installation du chauffage central	Izpraznitveni ventil - robinet de vidange
Interna številka telefona - poste interne	Izpuh - échappement
Investitor - maître de l'oeuvre	Izpust olja - vidange de l'huile
Iskrišče - spintermètre - éclateur	Izpustna cev - tuyau de fuite
Izboklina - bosse	Izpustna pipa - robinet de vidange; robinet d'écoulement
Izdanek - affleurement	Izpustni kanal (odtočni) - canal de fuite (de décharge)
Izdanjati - affleurer	Izpustni ventil - robinet de vidange
Izdelati shemo - izdelati rove (geol.) - établir le schéma - percer des galeries	Izravnalni kolut - poulie de compensation
Izdelava - mise au point; élaboration	Izrezati - découper
Izenačevalna komora - chambre d'équilibre; chambre d'équilibrage	Izsekavanje - burinage

Izsledok - résultat (d'une recherche)	Kabelski čevelj - cosse de câble;
Izstopni rob - arête de sortie	soulier de câble
Izstopni sklop - ensemble de sortie	Kabli vsidranja - câbles d'ancrage
Izstopno število vrtljajev - vitesse	Kalcit - calcite (f.)
PV	Kalibrirana polžnica - vis calibrée
Izteziščenje - dinamično, statično -	Kalibrsko ozobljenje - denture con-
equilibrage - dynamique, statique	trôlée
Iztočna cev - tuyau d'écoulement	Kalorična vrednost - valeur calorifique
Iztočni žleb - canal de coulée	Kalorična zmogljivost kurišča -
Iztresanje - déversement	capacité calorifique du foyer
Izvičaj - tournevis	Kanal - caniveau; goulotte; gaine
Izvirtana dolžina - longueur sondée	Kapa gonilnika (Kaplan) - ogive
Izvirtina - alésage	Kapa gonilnika (Francis) - pointe de
	roue (Francis)
Jalova glava - masselotte	Kapa rotorske glave - chapeau du moyen
Jalove kamenine - roches stériles	de rotor
Jalovina - gangue stérile	Kapaciteta elevatorja - débit eu marche
Jalovinski mineral - minéral de	normale
gangue	Kaplanova turbina - turbine Kaplan (ou
Jamomerstvo - mesure géodésique au	à pales orientables)
fond; levé géodésique du fond	Kavelj - crochet
Jamska dela - travaux miniers	Kaveljski sistem - système d'accrochage
Jamska oprema - l'équipement du	Kazalec - aiguille
fond	Kazalni instrument - instrument indica-
Jamsko merjenje (za izdel.kart) -	teur
levé géodésique des travaux mi-	Kazalo - položaja - cadran, indicateur
niers	- de position
Jamsko odkopavanje - exploitation	Klešče ščipalke - pince coupante
au fond	Kleščno dvigalo - pont roulant à four
Jašek (vodni), jašek (rudniški) -	pit
chambre d'eau, puits	Klinasti jermen - courroie trapézoïdale
Jedrar - noyateur	Kljunasto merilo - pied à coulisse
Jedrarna - atelier à noyaux	Klorit - chlorite (m.)
Jedro, jedro raziskovalne vrtine -	Kokila - coquille lingotière, moule
noyau, carotte des sondages de	métallique
recherche (géol.)	Kokilna litina - fonte à lingotière
Jedrovnik - boîte à noyau	Kolenčasta cev - tube coudé
Jeklarna - aciérie	Koleno - coude
Jekleni drog - barreau d'acier	Količina rude - tonnage
Jekleni dvometer - mètre à ruban	Kolut - poulie; tambour
Jekleni trak - acier feuillard	Komandna omarica - armoire de commande
Jeklolivarna - fonderie d'acier	Komandna plošča - tableau de commande
Jermen - courroie	Komandni pult - pupitre de commande
Jermenica - poulie	Komandni ventil - robinet de commande
Jez - digue	Kombinirke - pince universelle
	Komora zapornice - chambre de la vanne
Kabel za varjenje - câble de sou-	Komorni dodajalnik (dodeljevalec) -
dage	alimentateur à cellules; sas rotatif
	(cem.)

Končni produkt - produits finis	Kratek stik - court-circuit
Končno stikalo - interrupteur de fin de course; contact de fin de course; contacteur de fin de course	Krčenje - retrait
Konservator (transf.) - conservateur d'huile	Krčilni obroč - frette
Konstruksijske podrobnosti - détails de construction	Krčna mera koleasa - le serrage du galet sur son axe
Kontaktni termometer - thermomètre à contact	Kreditno pismo - lettre de crédit
Kontrakcija - coefficient de striction (striction de rupture)	Krhkost - fragilité
Kontrolna odprtina - trou d'homme, porte de visite	Krila (hidrometrična), krila (geol.) - moulinet, flancs (géol.)
Kontrolna služba - service des contrôles	Krilce - ailette
Kontrolna vrata - porte de visite	Krivljenje - cintrage
Kontrolni prostor - salle de contrôle	Krivulja - courbe
Kontrolni stolp - tour de contrôle	Križ generatorja - croisillon support de l'alternateur
Konus sesalne cevi - pièce tronconique de l'aspirateur	Križnik (Kaplan) - croisillon
Konusna cev za spoj s tlačnim cevovodom - pièce tronconique de raccordement à la conduite forcée	Krmilna kulisa - lame de conjugaison
Koordinatni sistem - système de coordonnées	Krmilna naprava - Dispositif de commande (de réglage)
Korčni elevator - élévateur à godets	Krmilna šablona - came de conjugaison
Koristna komponenta - composante utile	Krmilni regulator - régleur
Koristni padec - chute nette	Krmilni ventil za regulacijo olja v gorilniku - soupape de commande des pales
Korito - auge	Kroglični ležaj - roulement à billes
Kot (pravi, ostri, topi) - angle (droit, aigu, obtus)	Kroglični mlin - broyeur à boulets
Kotalni ležaj - palier à roulement	Kroglični sklep - rotule
Kotel, oljni (turb.), transformatorja - cloche d'accumulateur d'huile, cuve, chaudière	Krovni laporji - argilites du toit
Kotelna pločevina - tôle d'acier à chaudière	Krovnina - toit
Kotna zveza - raccord équerre	Krožnik - plateau de distribution
Kotni ventil - soupape d'équerre	Krožnikasti dodajalnik - alimentateur à disque
Kotnik - cornière	Kupolka - cubilot
Kovanje v utopih - estampage	Kurišče - foyer
Kovinska žaga - scie à métaux	Kurjenje - chauffe
Kovinsko ogrodje - charpente métallique, carcasse métallique	Kvadratna mreža - maille carrée
Koza - chevalet	kvadratasto jeklo - acier carré
Kraška jama - grotte karstique	Kvaliteta (jekla) - nuance
	Kvarcit - quartzite (m.)
	Kvarcitni skrilavci - schistes quartziteux
	Labirint, labirintni tesnilni obroč - joint labyrinthe
	Ladijski tovor - cargaison
	Lamela - palette
	Lamelni transporter - transporteur à lamelles
	Lapor - marne

Orudnjeni odsek - intervalle minéralisé	Platica - lame de scie
Orudnjenje - minéralisation	Platišče, oplat, obroč (gladko) - jante (lisse)
Os agregata - axe de groupe	Plavač - flotteur
Osnovni krog - cercle de base	Plinska cev - tuyau à gaz
Ostanek (na situ) - refus	Plosko dleto - ciseau plat
Ostri kot - angle aigu	Plošča - plat, plaque
Oznaka (nn ..) - repère (figurant sur ..)	Ploščata pila - lime plate
	Ploščate klešče - pince plate
	Ploščato jeklo, ploščato železo - acier plat, fer plat
Pad - pendage	Pobiranje - relevage
Padati pod kotom - plonger sous l'angle de ..	Poboljšano jeklo - acier traité
Padec, padec tlaka - chute, baisse de pression	Pobrusiti - meuler
Pakirni stroj - ensacheuse	Podest - passerelle
Pakirnica - poste d'ensachage	Podložka - rondelle (bague d'appui)
Palica - broche, barre, barreau de grille	Podložna ploščica - bague d'appui
Palični mlin - broyeur à barres	Podložna plošča (manjša) - semelle; plaque d'assise
Parna cev - tuyau à vapeur	Podložna plošča (večja) - radier
Pas (geol.) - ruban; zone	Podpora - support; pied support
Pasnica - aile	Podpreti - maintenir
Pastorek (glej pogonski pastorek!) - pignon	Podstavak - bâti; socle support
Penetrantni preizkus - essai de ressuage	Podstavak nosilnega ležaja - support de butée
Pesek za jedro - sable à noyaux	Podtlak - dépression
Pesek za oblikovanje - sable de moulage	Pogodba - marché
Peskovit - sablonneux	Pogon - commande; entraînement; groupe de commande par réducteur
Pesto - moulin	Pogonska jermenica - poulie de commande, poulie motrice
Pesto gorilnika (Francis) - plafond de roue (Francis)	Pogonska komora - chambre de mise en charge
Peščen - sableux	Pogonska moč - force motrice
Peščenjak - grès	Pogonski generator - alternateur pilote
Pipa za polnjenje - robinet de remplissage	Pogonski pastorek - pignon d'attaque, pignon de commande
Pipa za praznjenje - robinet de vidange	Pogonsko kolesje - engrenage de commande
Pipa za zračenje (izpust zraka) - robinet de purge d'air	Pogonsko predležje - mécanisme d'entraînement
Pirit - pyrite (f.)	Pogonsko tekalo kolo - galet de commande
Plagioklas - plagioclase (f.)	Poizkusno obratovanje - exploitation d'essai
Plamenišče - point d'inflammation, point d'ignition, point d'inflammabilité	Pojasnilo - note explicative
Planiranje - établissement du programme	Pokrivač - couverture
Plašč - virole	Pokrov (geol.) - couverture, nappe de charriage

Lapornati peščenjak - grès marneux	Maček - chariot
Laporiti apnenec - calcaire marneux	Magnetni ventil - soupape à aimant
Lastni potencial - potentiel spontané	Magnetno jedro (magn.tokokrog) - circuit magnétique
Leča (geol.) - lentille	Magnetno stojalo - montant à aimant
Lehnjak - tuf	Magnetski rele - relais à aimant
Lega - position	relais à magnéto électrique
Lesno oglje - charbon de bois	Manometrška črpalna višina - hauteur manométrique totale
Lezenje - fluage	Manšetno tesnilo - presse-étoupe
Ležajna blazinica - coussinet de charge	Marmoriziran apnenec - calcaire marmorisé
Ležajna ploskev - portée du palier	Martinsko jeklo - acier Martin
Ležajna skodelica - coussinet	Matica - écrou
Ležišče (geol.) - gisement, gîte	Mazalka (s kroglico) - graisseur (à bille)
Ležišče (nosilec) vodilnega ležaja - support du palier de guidage	Mazalni obroč - bague graisseuse
Licitacija - adjudication	Mazalni obtok - circuit de graissage
Lijak, lijak za nasipanje - entonnoir, trémie de réception	Medosje - entr'axe
Limonitiziran (limonitizirano rudno telo) - limonitisé (amas limonitisé)	Mehanični preizkus - essai mécanique
List (listnat) - feuilleté	Mehanični separator - séparateur dynamique
Listnato merilo - jauge d'épaisseur	Mehanska preiskava - essais mécaniques
Livarna litega železa - fonderie de fonte	Mehka jalovina - gangue non résistante
Livarski posek - sable de moulage	Mehko tesnilo - étanchéité souple
Livarski žebelj - pointe de mouleur	Meja plastičnosti (pri 0,2% raztezka) - limite d'élasticité; limite apparente d'élasticité; (limite conventionnelle d'élasticité à 0,2%)
Livna jama - fosse de coulée	Meja proporcionalnosti - limite de proportionnalité
Livna ponev z vilicami - poche à fourche	Meja razteznosti - limite de résistance
Livno dvigalo - pont roulant de fonderie	Merilna ura - comparateur
Ločilni nož - couteau d'interrupteur	Merilne naprave - instruments de mesure
Ločilno stikalo - sectionneur	Merilo (zemljevida, risbe) - échelle
Lok - arc de sondage	Meritev - enregistrement; effectuer des mesures
Lokalna ravnina - plat localisé	Merska skica - schéma de disposition
Lopata gonilnika - aube	Mesto pomožnih kontaktov - emplacement des contacts auxiliaires
Lopata predvodilnika - avant-directrice	Mikroskopski preparat - plaque mince
Loputa - vanne papillon, papillon	Mineralna komponenta - composante minérale
Lovilec gramoza - dégraveur (gravier)	Mineraloška sestava - composition minéralogique
Lovilec peska - dessableur	Minimalna flotacija - capacité minimale de la flottation

Miza (preša) - plateau (presse)	Napisna tablica - plaque signalétique
Mlevna telesa - corps broyants	Naplavine (prodje) - alluvions
Mlin surovine, s sušenjem - broyeur	Naprava - appareil
sécheur à cru, broyeur de cru	Narinjen diapirski trias - trias diapirique chevauchant
Mlinica cementa (prostor) - broyeur	Naris - élévation
à ciment (de) (hall de broyage)	Naročena oprema - matériel sous-traité
Moč na gredi - puissance sur l'	Naročilo, naročiti - commande, passer
arbre	commande
Model - moule	Narušenost - fissuration
Modul elastičnosti - module d'élasticité	Nasaditi - emmancher
Mostni žerjav - pont roulant	Nasipna teža - densité apparente
Motor za obračanje - moteur de vira-	Nasipni lijak - trémie de chargement
ge	Nastavek - ajoutage; butée
Motorni pogon - commande par moteur	Nastavitev - ajustage
Motorni ventil - vanne motorisée	Nataknitev - emmanchement
Moznik - clavette	Natezna trdnost - résistance à la
Mrtva glava - masselotte	traction
Mulj - boue	Natezni preizkus - essai de traction
	Navidezna upornost - résistivité
Nadmorska višina - altitude	apparente
Nadomestna voda - eau de compensation	Navitek vrvi - enroulement (spire) de
Nadomestni deli - pièces de rechange	la corde
Nadtlak - surpression	Navitje, navitje iz - bobinage,
Nadzor - surveillance	enroulement en..
Nagib - déclivité; pente	Navodilo, za obratovanje - notice sur..
Nagomilan - déposé	notice d'entretien, notice d'utilisa-
Nahajališče - gisement (géol.)	tion
Naizmenično razporediti - disposer	Navojna izvrtina - trou taraudé
en quinconce	Navrtana ruda - minerai traversé par
Najnižja gladina (višina) vode -	les sondages
étiage	Naziv - dénomination
Nakladalna postaja - poste de char-	Nenadni izklop - débrayage brusque
gement	arrêt brusque
Nakladalni trak - ruban de chargement	Neobvezno - à titre indicatif
Naključen - accidentel	Nepovratni ventil (tudi: povratni v.) -
Naklon (geol.), naklon - pendage;	soupape de retenue
plongement, déclivité; inclinaison	Nepropustni zvar - soudure étanche
Naleganje - portée	Nepropustnost (za vodo) - imperméabili-
Namestitev - mise en place (disposi-	té (à l'eau)
tion)	Nerešena tehnična vprašanja - questions
Naneseni material - éboulis de pente	techniques restées en suspens
Napajalnik - masselotte, évent	Nesortiran (nesortiran material) -
Napajanje - alimentation	tout-venant (matériau t.-v.)
Napaka - défaut	Nivo podtalnice - niveau piézométrique
Napaka na risbi - erreur de dessin	Nivojno kazalo - indicateur de niveau
Napenjalec (z drsnikom) - tendeur (à	Nonij - pied à coulisse
glissière)	Nosilec - poutre
Napetostno žarjenje - revenu de	Nosilna konstrukcija - construction
détensionnement	portante

Nosilna vrv - câble de retenue	Obrabna pločevina, obrabni kos (detajl)
Nosilni ležaj - butée, pivot (turb.)	- tôle d'usure, pièce d'usure
palier porteur	Obračun linijskih rezerv - évaluation
Nosilni obroč - anneau en 2 pièces	linéaire des réserves
manchon de pivot	Obratovalna zavora - frein de service
collet de butée	Obratovanje - exploitation
Nosilni segment - patin	Obratovati - rester en fonctionnement
Nosilni valj - galet	Obremenitev - charge
Nosilni zvon - manchon de pivot	Obris (strehe) contour (de la toiture)
Nosilno stojalo črpalke - bâti de	Obroč - bague circulaire
pompe	Obroč gonilnika - ceinture
Nosilnost - capacité de levage	Obroč kolesni, platišče, oplat - jante
Notranja cev za olje - tuyau d'huile	Obroč nosilnega ležaja - anneau en 2
interne	pièces
Notranji premer - alésage	Obroč vodilnika - cercle du distribu-
Nožni pogon - commande au pied	teur
	Obročni vijak - piton (de levage)
Obdelava korena - dégagement	Obročni vod - conduit à bagues
Obdelava v teku - usinage en cours	Obročno mazanje - graissage par bagues
Obdelovalnost - usinabilité	Obtočni vod - by-pass
Obdelovanec - pièce à travailler	Obtočno mazanje - graissage circulaire
Obešanka (žabica) - cadenas	Obtok - circuit
Objekt - ouvrage d'art, oeuvre,	Obzidava peči - briquetage du four
bâtiment	Obzorje (geol.) - niveau
Objemna sklopka - manchon d'accoup-	Ocena - évaluation
lement	Ocenitev - estimation
Objemno šestilo - compas d'épais-	Očesni vijak - vis à oeil, piton
seur	Odbojnik - déflecteur
Oblikovalec - mouleur	Odcep (cevovodni) - branche
Oblikovalnica - atelier de moulage	Oddelek - compartiment
Oblikovalni okvir - châssis de mou-	Odkapanje - dégouttage
lage	Odkopana ruda - le tout venant
Obloga - blindage	Odkopavanje - extraction
Obloga izstopnega obroča - blindage	Odlitek - pièce moulée (ouvrage de
de sortie	fonte)
Obloga sesalne cevi - blindage du	Odmetalni voziček s transporterjem -
tuyau d'aspiration	transporteur de décharge
Obloga - revêtement (cuvelage)	Odmetni obroč - chasse—goutte
recouvrement	Odpadna voda - eau polluée
Obloga turbinskega jaška - cuvelage,	eau usée
revêtement de la chambre d'eau de	Odpiranje - ouverture
la turbine	Odpraševanje - dépoussiérage
Obloga zgornjega dela sesalne cevi	Odprema - expédition
(Francis) - blindage de sortie	Odprt bazen - bassin à découvert
(Francis)	Odprtina - orifice (piquage)
Obod - bord	ouverture
Obodna obloga - blindage périphé-	Odrezač curka - déflecteur
rique	Odsek - tronçon
Obojeni del spojke - manchon d'	Odsek orudenega jedra - intervalle
accouplement	minéralisé des carottes

Odsekati z dletom - buriner	Okrov - bâti (socle)
Odstopanje - écart	Okrov ležaja - chapeau de palier
Odstranjevanje napak - enlèvement des défauts	Okvir lopute - cadre châssis de vanne
Odstranljiv (zamenljiv) - amovible	Oligist - oligiste (m.)
Odtokanje - ruissellement	Oljekaz - indicateur de niveau d'huile
Odtok - décharge	Oljetlačna cev - tuyau d'huile sous pression
Odtok žlindre - coulée du laitier	Oljetlačna naprava - installation de pression d'huile
Odtočna cev (povratna) tuyau de retour de l'huile	Oljne cevi regulacije - tuyaux d'huile reliés au régulateur
Odtočno koleno - aspirateur coudé	Oljnica - burette
Odtočna pregrada - barrage de vidence	Oljni dovodnik - tête de distributeur d'huile
Odtočni kanal (izpustni) (odvodni) - canal de fuite (de décharge)	Oljni hladilnik - réfrigérant d'huile, réfrigérateur d'huile
Odtočno koleno - coude d'évacuation	Oljni kotel - accumulateur d'huile
Odvod - dérivation; évacuation	Oljni pesek - sable de noyautage à l'huile
Odvodna cev za olje - tuyau de retour de l'huile	Oljni tlak - pression d'huile
Odvodni cevovod - tuyauterie d'évacuation	Oljno kazalo - indicateur de niveau d'huile
Odvodni kanal (odtočni) (izpustni) - canal de fuite (de décharge)	Omejevalec obremenitve - limiteur de charge
Odvzemanje - extraction	Omejevalec odprtja - limiteur d'ouverture
Odvzem vzorcev - prises d'échantillons	Omrežje visoke napetosti - réseau à haute tension
Odvzeti iz brazde - prélever de la saignée	Opaž - coffrage
Odzračevanje - purge d'air	Opaženje (z lesom) - boisage
Ogljena elektroda - électrode de charbon	Opis tehnični - notice explicative; notice descriptive
Ogljena tesnilka - boîte d'étanchéité à charbon	Oplemenitenje - enrichissement
Ognjestalno jeklo - acier réfractaire	Opletanje - faux rond
Ogrodje - carcasse (cadre)	Opora (temeljna) - appui (assise)
Ohišje - carter	Oporna sedla tl.cevovoda - berceaux d'appui de la conduite
Ohraniti v pogonu - maintenir en service	Oporni zid - jambage d'appui
Ojačitev, ojačitven - renfort, de renfort	Oprema, strojna, za kontrolo temperature - équipement, mécanique, pyrométrique
Okno - regard	Orodje (montažno) - outillage, outil (de montage)
Okolna kamenina - roche encaissante	Orodje in pribor - outillage
Okolna ravnina - plaine environnante	Orudeni odsek jedra - intervalle minéralisé des carottes
Okrogla klešče - pince ronde	Orudenje - minéralisation
Okroglo jeklo - acier rond	Orudnjeni apnenec - calcaire minéralifère
Okroglost - rotondité	
Okrov iz jeklene pločevine - enveloppe en tôle d'acier capot	

Pokrov ležaja - chapeau de palier, boîtier	Povratni sklop - renvoi
Polip - grappin à griffes multiples	Povratni škripec - poulie de renvoi
Polkrožna pila - lime demi - ronde	Povratni ventil (tudi: nepovratni v.) - soupape de retenue
Polnjenje mlina - remplissage du broyeur	Povratni žleb, povratni lijak - goulotte de reprise
Polž - vis sans fin	Povratnik - renvoi; asservissement
Pomičen - mobile	Površina - superficie
Ponev ("ponovca") - poche de coulée	Povrtalo - alésoir
Ponudba - présentation des offres proposition d'offres	Povrtanje - alésage
Poraba električne energije, energije, goriva - consommation de courant; dépense, consom.d'énergie; consommation de combustible	Pozicija - poste, repère
Poravnava - alignement	Prag - seuil
Porušna trdnost - résistance à la rupture	Pravi kot - angle droit
Posnemalni korec - godet releveur	Pravokotnica - perpendiculaire
Posneti rob, posnet(i) rob - chanfreiner, chanfrein	Pravokotnost - équerrage
Posnetje - chanfreinage	Praznitev (cisterne) - dépotage
Postopek - mode opératoire, procédé, processus	Praznjenje - vidange
Postrgalo - racloir	Prebijalo - chasse-pointes (mandrin)
Postrudna tektonika - post-minérali- sation tectonique	Prečna vožnja (žerjava) - translation transversale
Poškodba - endommagement	Prečni drog (spojni drog) - entretoise, tige de manoeuvre,
Poševni transporter - transporteur oblique	tringle de connexion
Poševno ozobljenje - denture hélicoïdale	Prečni prelom (geol.) - faille trans- versale
Potegniti(žico) - faire passer (le fil)	Prečnik (rud.) - travers-banc
Potezno stikalo - interrupteur à tirette	Predelana ruda - minerai traité
Potopljena črpalka - pompe immergée	Predelava - traitement
Potrebna moč - puissance absorbée	Predelna stena - cloison
Potrošnja (glej Poraba)	Predkrmilje - tiroir
Poseg - intervention	Predležje (gonilno) - engrenage, mécanisme d'entraînement
Poves - flèche	Predračun - devis estimatif
Povratek materiala - refus	Predturbinski zasun - vanne de garde, du groupe
Povratna vez vodilnika - commande d'asservissement du vannage	Predvodilna lopata - avant-directrice
Povratna zapora - antidévireur	Predvodilnik - avant-distributeur
Povratna zveza - asservissement	Pregled - examen
Povratni mehanizem - tige d'asservis- sement	Pregrada - barrage
Povratni mehanizem vodilnika - Com- mande d'asservissement du vannage	Preiskati - examiner
	Preizkus tesnjenja - essai d'étanchéité
	Preizkusna postaja - station d'essais
	Prejemnik - destinataire
	Prekinitev (geol.) rupture
	Prekinjevalec (oljnega kroženja) - interrupteur (de la circulation d'huile)
	Preklopiti - inverser
	Preklopni ventil - soupape alternative
	Prekritje - couverture

Prekritje matic - capot de protection	Primež - étai
Prekritje tal - revêtement (couverture) du sol	Prirobnica - bride
recouvrement du sol	Prirobnica spojke - tourteau d'accouplement
Prelivna cev - tuyauterie de trop plein	Prirobnična sklopka - accouplement à brides
Prelom (geol.) - faille; (cassure)	Prirobnični ležaj - palier à bride
Prelomna žila - filon - faille	Prisekana piramida - pyramide tronquée
Prelomni kontakt - contact tectonique	Pritezni vijak - vis de serrage
Premaz - enduit	Pritikline - accessoires
Premica - droite	Pritisk - écrasement
Prenosnik - transmetteur; transmission	Privarek - butée
Preostala vlažnost - humidité résiduelle	Privarjena prirobnica - bride scudée
Preperina - roche désagrégée	Privijačeno, privijačiti - boulonné, boulonner
Prerez - coupe	Procent kovine v rudi - teneur
Presek - section	Prodajni pogoji - conditions de prix
Prestava, prestavno razmerje - rapport	Profilno jeklo - aciers profilés (profilés de laminage)
Pretočni čistilni bazen - bassin de décantation	Proizvajalec - constructeur
Pretočno kazalo - indicateur d'écoulement d'eau	Propelerska črpalka - pompe à hélice
indicateur de débit	Propelerski ventilator - ventilateur à hélice
Pretok - débit	Proračun rezerv - évaluation des réserves
Preveriti - vérifier	Prosti vod - ligne aérienne
Prevesno - en porte-à-faux	Prosto tekhalno kolo - galet de roulement
axe porté	Prostor za upravljanje - salle de commande
Previsok tlak v črpalki - pression trop haute sur la pompe	Prostornina grabilca - capacité de la benne
Prevozno dvigalo - grue mobile	Prostorninska teža rude - densité du minerai
Prevzem - réception	Protibrabna pločevina - tôle anti-abrasion
Prevzemalec - réceptionneur	Protiutež - contre-poids
Prevzemati - réceptionner	Psefit - pséphite (f.)
Pribor - accessoires	Puhalik - soufflante
Prihribina - roche encaissante	Puščanje v pogon - mise en service
Prikamenina - roche encaissante	Puščičasto ozobljenje - denture à chevrons
Priključek električni - raccordement électrique	
Prikolič - remorque	
Prilagoditi (z brušenjem) - ajuster (correction à faire à la meule)	
Prilagodni spojni vijak - boulon d'accouplement ajusté	Radiografska preiskava - examen radiographique
Prilagodni vijak (spojke) - boulon (d'accouplement) ajusté	Rahljanje materiala - fluidification de la matière
Prilagodni zmoznič - languette encastrée	Ravna cev - tuyau rectiligne

Ravnina (geol.) - plaine, plate campagne, terrain plat	Regulacijski mehanizem vodilnika - mécanisme de vannage
Ravnost - planéité	Regulacijski obroč - cercle de vannage
Razblažitev rude - salissage du minerai	Regulacijsko drogovje - tringlerie du réglage
Razbremenilni ventil - soupape de décharge	Regulatorska glava - régleur
Razcep - branchement, bifurcation	Rešetka (drobna) grille (fine)
Razcepka - goupille fendue	Rešetnica - barreau de grille
Razčlenjenost - découpe	Revir (geol.) - run
Raziskovalna dela; razisk. jamska dela - travaux de recherche; travaux miniers de recherche	Rez - coupe
Razkop - tranchée	Rezerve (geol.) - réserves-certaines -probables -possibles
Razmak - espacement	Rezervni deli - pièces de rechange
Razmik - écartement	Rezilnik za navoje (za zunanje navoje) - cage de filière (pour filets extérieurs)
Razpetina - portée	Rezkalna glava - tête de fraisage
Razpoka - (faible) fissure, cassure	Ribja steza - échelle à poissons
Razpored - répartition	Rob, ob robu - arête, en marge
Razpotegnjen - allongé	Ročica in vezica - manivelle et biellette de pale
Razpršilni obroč (odmetni obroč) - chasse-goutte	Ročica vodilne lopate - manivelle de directrice
Razredčenje - dilution	Ročni obroč - cercle à leviers
Razstoj - entre brides; entr' axes	Ročka - paumelle
Razsuto - en vrac	Ročna zavora - frein d'immobilisation
Raztezanje - dilatation	Ročni poseg, pogon - intervention manuelle, commande manuelle
Raztezek - allongement longitudinal, élongation	Ročni primež - étau à main
Razvita moč - puissance développée	Ročni škripec - palan à main
Razvitje - développement	Rok dobave - délai de livraison, délai de fourniture
Razvodna doza - boîte de dérivation, de raccordement	Roki pošiljanja opreme - délais d'expédition du matériel
Razvodna omarica - boîte de distribution	Rotacijska topilna peč - four rotatif de fusion
Razvodni ventil - soupape de distribution	Rotacijska zapora - sas sous cyclones
Razvodni ventil gonilnika - soupape de commande des pales	Rotacijski puhalnik - soufflante rotative
Rebrasta pločevina - tôle striée	Rov - galerie
Rebro (pločevine), rebro za ojačitev pločevine - nervure, raidisseur de tôle	Rudarska ekspl.dela - travaux miniers d'exploitation
Reducirna vezica - manchon de réduction	Rudarska raziskovalna dela - travaux de recherches par travaux miniers
Regulacijska elektročrpalka - pompe électrique de régulation	Rudarski obrat - exploitation minière
Regulacijska ročica - manivelle de directrice, biellette de réglage	Rudišče - gisement, gîte
Regulacijski drog (Francis) - tige de manoeuvre, tige de commande des pales	Rudna površina - superficie du minerai
	Rudni blok - bloc de minerai

Rudni pojav - indice de mineral	Siderit - sidérite (f.)
Rudni presek - section minéralisée	Signalna svetilka - lampe témoin;
Rudno telo - amas de mineral	lampe de signalisation
Rudnost = rudonosnost - degré de minéralisation	Signatura - repère
Rudnosen - minéralifère	Sila teže - gravitation
Sadra - plâtre, gypse	Silificiran - silicifié
Samozklopna sklopka - manchon autodébrayable	Silos cementa - silo à ciment
Samosipnik - wagon à déchargement automatique	Simetrala - axe de symétrie
Samotežno zapiranje - fermeture par gravité	Simetrala vodilnika - axe du distributeur
Satelit (cem.) - ballonnet (cim.)	Sintranje - frittage
Sečišče - intersection	Sirena - avertisseur
Seegerjev obroč - circlips	Siromašna ruda - mineral pauvre
Segment (nosiln.ležaja) - glave (de pivot)	Sito - tamis
Segmenti aksialnega ležaja - patins	Situacija - plan de disposition
Segmentni zasun - vanne-secteur	Siva litina - fonte (grise)
Selektor (cem.) (selektorko kolo) - plateau de distribution (roue de sélection)	Skica - croquis
Serijski upori - résistances en série	Sklad - assise, strates
Servomotor - servo-moteur	Skladišče vreč - magasin des sacs
Servomotor za gonilna krila - servo-moteur de commande des pales	Skladiščenje - stockage
Servomotor vodilnika - mécanisme de vannage, servo-moteur de vannage	Sklenjen tok - circuit fermé
Sesalna cev - aspirateur	Sklop - (assemblage) ensemble
Sesalna višina - hauteur d'aspiration	Sklopiti, vklopiti - embrayer
Sesalna košara (turb.) - filtre d'aspiration	Sklopka - accouplement
Sesalni koš (sesalna košara) - crépine (črp.)	Skoba (objemka) - crampon
Sesalni priključek - pièce d'aspiration, joint d'aspiration	Skobljati - raboter
Sesalno koleno - aspirateur coudé coude d'aspiration	Skrilavci - shales
Sesanje - aspiration	Slame - faite
Sestava - assemblage, ensemble	Slepa prirobnica - bride d'obturation
Seznam - nomenclature	" pleine
Sfalerit (geol.) - blende (f.)	" aveugle
Shema avtomatike - schéma d'automatisme	" fausse
Shema zaviranja - schéma de freinage	Sloj - couche, assise (strate = plast)
	Slojevitost - stratification
	Slojna razpoka - fissure de stratification
	Slojna žilica (geol.) - filons dans les fissures de stratification
	Smer vrtenja - sens de rotation
	Smirkov papir - papier d'éméri
	Snemanje (terena) (materiala) - levé (radioscopie)
	Soležni zvar - soudure bout à bout
	Soosnost - axement parfait
	Sosedne stene - roches voisines
	Specifična teža - densités
	Specifikacija - devis descriptif
	Spirala (betonska) - bache spirale

Spiralna vzmet - ressort en spirale	Stanje proizvodnje - état d'avancement des fabrications
Spiralni okrov - bâche spirale	Staro železo - ferraille, mitraille
Spiralni sveder - forêt hélicoïdal	Statičnost - statisme
Spiralni vložek - colimaçon	Stavbenik - entrepreneur
Spiralno ohišje, spiralni okrov - bâche spirale	Steber - montant
Spodnja (voda) vodna gladina - niveau aval	Steklo (varil.) - vitre de protection
Spodnji obroč vodilnika - flasque inférieur du distributeur	Stena cevi - paroi du tuyau
Spodnji tok - aval	Stenska plošča - tableau mural
Spodnji vodilni ležaj - palier guide inférieur	Stezni obroč - frette
Spoj - assemblage; raccordement, joint	Stično - bout-à-bout
Spojka (gradb.) - clame (clameau)	Stikalna plošča - tableau de distribution; tableau de commande
Spojka na gredi - accouplement de l'arbre	Stikalo - commutateur; contact
Spojka za kontakt - raccord de contact	Stojni vijak (brez glave) - goujon; tige filetée
Spojka (vmesna) - manchon (intermédiaire)	Stolp - tour (gén.civ.)
Spojna prirobnica - tourteau d'accouplement	Stopnica - marche, degré
Spojni drog (prečni drog) - entretoise, tige de manoeuvre, tringle de connexion (Francis)	Stopnja neenakomernosti - degré d'irrégularité
Spojni vzvod - bielle d'accouplement	Stranica - flasque
Sponka - borne	Strdišče - point de congélation
Sprejem (materiala) reprise (de la matière)	Strgalo - racloir
Sprejemni bunker - trémie de réception	Strižni čep - clavette de rupture
Sprememba obremenitve, hitrosti - changement de charge, variation de vitesse	Strižni preizkus - essai de cisaillement
Sprejemljivo - acceptable	Strmina - pente
Spreminjevalec hitrosti - variateur de vitesse	Strojni prostor - poste de commande
Sprobavanje (geol.) - procéder à l'échantillonnage	Strojnica - salle des machines
Sprožilna naprava - déclencheur	Strojniki - machiniste, mécanicien
Središčnica - ligne médiane	Stroka (pravila stroke) - l'art (les règles de l'art)
Srednja prostorninska teža - densité moyenne	Struga - lit de fleuve
Srednja vsebina - teneur moyenne	Struženje - tournage
Srh - bavure	Stružiti - tourner
Stališče (mreže) (geol.) - point de mesure	Sulfitno metasomatsko ležišče - gisement sulfuré métasomatique
	Surovec - pièce brute (à usiner)
	Surovina - matière première
	Surovo železo - fonte
	Sušilna komora - chambre de séchage
	Sušilnica, jeder - séchoir à noyaux
	Sveder - forêt
	Sveder za navoje (za notranje navoje) - taraud (pour filets intérieurs)
	Svinčevo belilo - céruse
	Svinčnica - fil à plomb

Transporter z jeklenimi ploščami - extracteur à tablier métallique	Ugotavljanje (rudnih teles) - reconnaissance .. (des amas de mi- nerai)
Transportna cev - gaine	Uhajanje olja - echappement d'huile, fuite d'huile
Transportna naprava - engin de manutention	Uho za dviganje - crochet ou anneau de levage
Transportni mehanizem - mécanisme d'entraînement	Ukrep - disposition
Transportni polž - vis sans fin transporteuse	Ultrazvočna preiskava - examen ultra- sonique
Transportni trak - bande transpor- teuse	Umetno jezero - retenue (lac artificiel)
Traverzni obroč - avant—distributeur	Upogibni preizkus - essai de flexion
Traverno dvigalo - pont roulant à palonnier	Uporovni termometer - thermomètre à résistance
Trdnost (natezna) - résistance à la traction	Upoštevati - tenir compte
Trdota - durezza	Upravljanje - commande technique de..
Trdotni preizkus - billage; essai de durezza Brinell	Urnalec višine (cem.) - volet de réglage
Trioglata pila - lime triangulaire	Uravnava - lignage
Tropolna ločilka - sectionneur	Ureditve - mise au point
Tropotna pipa - robinet à trois voies	Usedanje - affaissement
Tulec sklopke - manchon d'accou- plement	Usmerjevalna plošča - plaque directrice
Tuljava - bobine	Usmernik - redresseur
Tuljka - douille	Ustnik - bec de buse, injecteur
Turbina, v odprtem jašku - turbine à chambre d'eau ouverte	Utežna pregrada - barrage poids
Turbinska gred - arbre de la turbine	Utop - étampe
Turbinska komora - chambre d'eau de la turbine	Utor - rainure
Turbinski jašek - chambre d'eau	Uturna matica - écrou à crans
Turbinski podest - passerelle	Utrujenost - fatigue
Turbinski pokrov - foud de couvercle (couvercle, plafond) couvercle de la turbine	Uvodnica - entrée
Tvornica - génératrice	Vagonska zapornica - vanne-wagon
Ubežna hitrost - vitesse d'embal- lement	Vakuumska črpalka - pompe à vide
Udarni drobilec - broyeur par (à) chocs	Valj - rouleau, cylindre
broyeur à percussion	Valjanec - pièce laminée
Udarni ključ - clé fonctionnant au marteau	Valjani profili (profilno jeklo) - profilés de laminage, aciers profilés
Udarni preizkus - essai au choc	Valjarna - laminerie
	Valjni ležaj - roulement à rouleaux
	Varilna maska - masque serre—tête de soudeur
	Varilne klešče - pince à souder
	Varilni agregat - groupe de soudage à génératrice
	Varilni šiv - cordon de soudure
	Varivost - soudabilité

Varnostna ključavnica - serrure de sûreté	Vijačna črpalka - pompe à vis
Varnostna naprava - dispositif de garde	Vijačnica - hélice
Varnostni čep - boulon de sûreté	Vijačno vreteno - vérin à vis
boulon de garde	Vijak za izvlačenje - vis extractrice
Varnostni hitrostnik - limiteur de vitesse; soupape du limiteur de vitesse	Vilice - fourche
Varnostni ventil - soupape de sûreté	Viličar - chariot élévateur
Varnostni ventil s plavčem - valve de sûreté à flotteur	Viličasto dvigalo - grue à fourche
Varnostno nihalo - pendule de sûreté	Visoka voda - crue
Varovalka - fusible coupe-circuit	Višina dviga - élévation; hauteur d'élévation
Varovalna matica - écrou de blocage	Višinska kota - altitude
Varovalni obroč - circlips	Višinska razlika - dénivellation
Varovalni zaslon - écran de protection	Vitlo - treuil
Večstopenjska črpalka - pompe multicellulaire	Vključek žlindre - inclusion de laitier
Vedrna veriga - chaîne à godets	Vključiti (priključiti toku) - mettre en circuit
Vedro - godet, benne (rud.)	Vklopiti - sklopiti - embrayer
Velikost (geol.) - extension (géol.)	Vlečenje (vleka) - traction, tirage
Venec - couronne	Vlečna sila - force de tirage
Venec drsnih plošč - couronne de patins	force de traction
Venec gonilnika - ceinture (couronne de la roue motrice)	puissance de traction
Venec prečnih (veznih) palic - couronne d'entretoises	Vlečna veriga - traînasse
Ventil - valve, soupape	Vlek - tirage
Ventilator za vlek - ventilateur de tirage	Vležajenje - logement
Verižni transporter - chaîne traînante	Vležajiti - loger
Verižno kolo - roue à chaîne (dentée)	Vložek - pièce insérée
Vez (el.) - attache, jonction	Vmesni (rele, kos, obroč) - relai (interposé); intercalaire (pièce, anneau)
Vezalna shema - schéma de câblage; schéma des connexions	Vmesni ležaj - palier intermédiaire
Vezava - couplage	Vnesti v načrt - mettre sur le plan
Vezica - couvre-joint (biellette de directrice)	Vod za visoko napetost - ligne à haute tension
Vezna pločevina - gousset	Vodilna lopata (Francis) - directrice (aube)
Vezni drog - tirant	Vodilna lopata (Kaplan) - aube directrice
Vezni načrt - schéma de câblage; schéma des connexions	Vodilni ležaj - palier de guidage, palier guide
Vezni obroči - cercles d'assemblage	Vodilnik - distributeur
Vgraditi - incorporer	Vodilnikov obroč - cercle du distributeur
Vgreznjeni vijak - vis à tête fraisée	Vodna gladina - niveau d'eau, plan d'eau
Vibracijsko sito - tamis vibrant	Vodni cevovod - conduite d'eau
	Vodni filter - filtre à eau

Vodni udar - coup de bélier	Vtičnica (vtikalna doza) - prise de courant
Vodnjaška črpalka - pompe pour puits	Vtočna pregrada - barrage (digue) d'entrée
Vodokaz - indicateur de niveau d'eau	Vtočna zapornica - vanne de prise d'eau
Vodostaj - niveau d'eau	Vtočni kanal - canal d'entrée
Votla gred - arbre creux	Vtočno koleno - coude d'admission; coude d'injection
Vozna pot - voie carrossable	Vzboklina - tétou
route carrossable	Vzbujevalec glavni - excitatrice principale de pilotage
Vozni električni vod - ligne de contact	Vzdolžna vožnja - translation longitudinale
Vozni pogon - mécanisme d'entraînement	Vzdrževanje - entretien
Vpadni kot - angle d'incidence	Vzeti na znanje - prendre bonne note
Vpadnik - descenderie	Vzkrižna glava - croisillon
Vpenjalnik - poupée	Vzmetni obroček - rondelle élastique
Vprijemni kot - angle de pression	Vzmetno jeklo - acier ressort
Vrat turbine - pièce inférieure (de la turbine)	vzorec, vzorčevanje - échantillon, échantillonnage
Vrednost rude - valeur du minerai	Vztrajnik - volant d'inertie
Vrednosti S, Pb, Zn itd. - teneur en S, Pb, Zn etc.	Vzvojni preizkus - essai de torsion
Vreteno (vijačno = vérin à vis) - broche, mandrin	Vzvratna zapora - antidévireur
Vrsta - espèce	Zagon agregata - démarrage du groupe
Vrstne sponke - bornes en série	Zagozda - clavette, cale, éclisse
Vrtalna raziskovalna dela - travaux de recherches par sondage	Zajemalnik - releveur
Vrtalo, vrtalnik s svedrom - vilebrequin	Zajemanje - relevage
Vrtanje (metal.), vrtanje (geol.) - perçage, sondage	Zajetje - prise d'eau
Vrtilni moment - couple	Zaježitveni bazen - bassin de prise en charge, chambre de prise en charge
Vrtina (geol.) - sondage	Zakovičenje - rivure (rivetage)
Vrvenica - poulie à câble	Zakrita nahajališča - gîtes aveugles
Vsebinska - contenance	Zaleganje rude - extension des amas
Vsebnost (geol.) - teneur	Zamenljiv - interchangeable
Vsipni lijak, vsipni vrat - trémie d'alimentation	Zamuda v dobavi - retard dans la livraison
goulotte d'alimentation	Zanka za vpenjanje - élingue
Vskladiščiti - emmagasiner	Zakroženje - congé
V skladišču - en magasin	Zapiralna pipa - robinet d'arrêt
Vstaviti - intercaler	Zapiralo - obturateur
Vstop - škodljivega zraka - entrée - d'air faux	Zapiranje - fermeture
Vstopni jez (vstopna pregrada) - barrage (digue) d'entrée	Zapirni vijak - bouchon vidange
Vstopni lijak - cône d'introduction	Zapisnik o preizkusih - procès — verbal d'essais
Vstopni rob - arête d'entrée	Zapolnitev - remplissage
Vstopno število vrtljajev - vitesse G.V.	

Zaporni ventil - soupape d'arrêt	Zobnik - roue dentée
Zaporni zid - mur barrage	Zobniki - engrenage
Zaporni organ - organe de garde	Zobniška črpalka - pompe à engrenages
Zapornica - batardeau	Zobniški prenosnik - transmission par engrenages
vanne-batardeau	
Zarezna žilavost - résilience	Zobniški venec - couronne dentée
Zarisati - contremarquer; tracer	Zonarno grajen - de structure zonale
Zasip (rudn.) - remblayage	Zračenje - ventilation
Zaslon - écran	Zračna drča - aéroglossière
Zaslonka - déflecteur; volet	Zračni kotel - cloche du régulateur
Zaščitna barva - peinture de protection	Zračni ventil - ventouse
Zaščitni premaz - peinture de protection	Zračnost - distance intérieure claire, jeu
Zaščitna mreža - grille de protection	Zrakotesni zvar - soudure étanche
Zaščitni rele - relai de garde	Zraslost mineralov - enchevêtrement
Zaščitno ohišje - enveloppe de protection	Zrušilna trdnost (porušna trdnost) - résistance à la rupture
Zaščitno prebarvati - exécuter la peinture de protection	Zvezati z - brancher sur
Zaustavitev v sili - arrêt d'urgence	Zvišanje števila vrtljajev - augmentation de vitesse
Zaviralna naprava (avtomatična) - dispositif de freinage automatique	Zvrnjeno navitje - enroulement superposé
Zaviranje agregata - freinage du groupe	
Zavorna pot - distance d'arrêt	Žabica (obešanka) - cadenas
Zavorna sila - puissance de freinage	Žaga (napeta) - scie (à monture)
Zavorni učinek - effort retardateur	Žaluzija - persienne
Zavorni ventil - robinet de freinage	Žarnica - ampoule électrique
Zazidni vijak - boulon de scellement	Železarna - aciérie, usine métallurgique
Zbiralni cevovod - collecteur	Železnat - ferrugineux
Zgornja vodna gladina - niveau amont	Železniška proga - voie ferrée
Zgornji obroč vodilnika - flasque supérieur	Železobetonski zastor - voile en béton armé
Zgornji tok - amont	Žep (za termometer) - doigt de gant
Zgornji vodilni ležaj - palier guide supérieur	Žerjavar - grutier
Zgradba - structure	Žerjavna proga - voie de roulement
Zgubljena jedra - pourcentage des carottes perdues	Žica (jeklena) fil métallique
Zmletek - cru	Žica zavore - câble de frein
Zmogljivost - capacité	Žična vrv - câble métallique
débit matière	Žila (geol.) filon
Zmozni rotorja - clavette de roue	Žilavost - ténacité; résilience
	žilno baritno orudenje - minéralisation baritique filonienne
	Žleb za iztresanje - goulotte de déversement; goulotte de déchargement
	Žlebičasti kolut - poulie à gorge

SLOVENSKO - NEMŠKO - ANGLEŠKI AGRONOMSKI GLOSAR

Part. I.

<u>Obdelovanje zemlje</u>	<u>Bearbeitung des Bodens</u> <u>Bodenbearbeitung</u>	<u>Soil preparation</u>
1 aeracija -e zračenje: - tal	Durchlüftung f.: Boden -	aeration: soil -
2 agregat -a m skupek: talni -	Aggregat n.: Boden -	aggregate: - in soils
3 bolan in bolen -lna -o: -a ornica, -a zemlja	krank: -e Ackerkrume, -er Boden	
4 branač -a m	Egger m	harrower who harrows
5 branati -am: njivo-; - z brano - vlačiti z vlačo; - čez rob = - v dvoje, -iz ogla v ogel, - na slepo, - v živo	eggen, beeggen: den Acker -; mit Egge, mit Ackerschleife schleifen; mit Egge übergreifen, diagonal- blind -, scharf (tief)	to harrow -over the lap double -, -from one corner to the other, -deeply, sharply
brananje -a s	Eggen n., Eggenstrich m.	harrowing
6 brazda -e ž 1.odreza- na zemeljska plast, 2.zareza, 3.oranje: cela -, prva - = odmetek, predzimska -; iti za -o	Furche f. 1.Ackerstrei- fen m. Pflugbalken m., 2.Einschnitt, Graben m. 3.Pflügen n.: ganze -, Anfurche = ausstich -, Herbst- furche; hinter dem Pflug gehen	furrow: 1.unbroken furrow slice, 2.fur- row slice, 3.plough- ing
7 brežina -e ž	Böschung f., Abhang m.	riser
8 brežnica -e ž	Hangfeld, Steilfeld n.	sloping fieldland
9 bufernost -i ž gl. odbojnost	Pufferung f., Pufferungs- vermögen n.	buffering capacity buffer curves
10 deževnik -a m	Regenwurm m.	earthworm in soil
11 dihanje -a s: -tal	Atmung f.: Boden -	gaseous exchange in soil
12 dnika -e ž.: vlažna-	Talschlucht f., Tief- stelle f.: feuchte Talschlucht	swale
13 donosnost -i ž: -tal	Ertragsfähigkeit f.: Boden -, Einträglich- keit f. des Bodens	productivity of soil

14	drnina -e ž	Brachland n., ungeackertes Land, Rasen m.	fallow
15	drninast -a-o, drnat -ata-o =drnovit -a-o	rasig, grasig	grassy
16	drnje -a s = drnovje -a s	Rasenstücke n.pl. auf gepflügtem Felde	turf, sward
17	drnovati -ujem	Rasenstücke n.pl. vom gepflügten Acker wegräumen	take off the field pieces of sward
18	drobiti (se) -im (se)	(sich) krümeln, klein zerfallen	the soil fractures
19	drseti -im: plug drsi po zbitem sloju zemlje	gleiten: Pflug gleitet über die verdichtete Bodenschicht	slid
20	držač -a m (kdor ravna okopalnik)	derjenige, der den Hackpflug regiert	he who holds (plough etc.) ploughman
21	dvojačiti -im	die zweite Furche geben	giving second ploughing
22	ginevanje -a s: godnosti	Schwund m.: Gare -	dwindling: - of the mellowness of the tilth
23	globok -oka -o: -a tla	tiefgründig: -er Boden	deep
24	gluh -a-o: -a tla gl. oglušeti	taub: -er Boden = Lebermuth, vermullter Boden	puffy: - soil
25	gnati gonim: - v prazno, živino - v prazno (plug gre v prazno, t.j. na vratah)	treiben; leerlaufen: Vieh leer treiben (d.h. Pflug läuft leer an der Ackerwende)	drive: carry the plough over the field land not dipping it into the soil
26	goden -dna-o: -a zemlja = godnica	gar: -er Boden (gare Erde), Oberkrume f. (meist)	mellow: -tilth
27	goditev -tve ž: - strukturne zemlje	Garwerden n., Reifen n.: - des Strukturbodens	getting mellow
28	godnica -e ž 1.godna zemlja = godna orni- ca, 2.rastline god- nice	1.Oberkrume f., Krumboden m., 2.tiefwurzelnde (Futter) pflanzen, garebildende Pflanzen	1.mellow tilth 2.soil buildings and holdings plants
29	godnost -i ž.: - tal	Gare f.: Boden -, Acker	mellowness of soil
30	gonjaj -a m. 1.dolži- na njive, 2.kolikor obdelajo, če ženejo živino enkrat na njivo	1.Ackerbeetlänge f., 2.soviel man in einem Arbeitsgang umackern kann	1.length of the land

31	grapa -e ž, grapica -e ž	hohlgewaschener Weg, vom Regen ausgewaschener Feldweg	gully
32	grapina -e ž	durch Wildbäche ver- wüstetes Land	land full of gullies
33	grbavine -in ž mn	Buckelwiesen f.pl.	
34	greben -a m gl. oranje	Kamm m., Ackerkamm, Rücken m.	top line of the furrow slice
35	griva -e ž	grasbewachsener Rain, ungeackterter Rasen zwischen Feldern	soddy boundaries
36	gruda -e ž, grudica -e ž	Scholle f., Krümel n.	clod, crumb
37	grudičast -a-o; -a struktura = - zlog	krümelig: -e Struktur = -es Gefüge	crumbly: crumb structure
38	grudovina -e ž	schollige Erde	cloddy soil
39	hrbet -bta m zmetek	Kamm m., Beetrücken m.	ridge of the land
40	izpirati (se) -am (se)	(sich) auswaschen, aus- gewaschen werden	eluviate, wash out
41	jamič -a m, jamljič -a m gl. razor	Ausfurche f., Beetfur- che f.	open furrow
42	ježa -e ž	Rasen m., rasige Bö- schung f.	soddy slope riser
43	kališče -a s: - in rastišče	Keimbett n.: - und Wurzelbett	seed-bed
44	kapaciteta -e ž: - tal, - tal za vodo, - tal za zrak	Kapazität f.: Boden -, Wasser -, Luft - (des Bodens)	capacity: Water -, air -
45	kepa -e ž = gruda = gruda na zorani njivi; vrasle -; kepica - e ž	Klumpen m., Scholle f. = Rasenklumpen im Acker, eingewachsener -; Klumpchen n.	clod, - on the surface of the ploughed up land pressed into the soil -, small clod
46	kepast -a-o: -a zemlja	klümperig, schollig: schollige Erde	cloddy
47	koherenca -e ž zvez- nost	Kohärenz f., Zusammen- hängen n.	coherence
48	kolesnica -e ž kolo- tečina kolesnice mn = kolca	Radspur f., Wegenge- leise n. pl. = Pfluggestell	wheel rut
49	kolnik -a m	Feldweg m.	field lane

50	kolotečina -e ž gl. kolesnice	Radspur f., Wagenspuren m. pl.	- wheel track
51	kolovoz -voza m	Radgeleise n., Radspuren- weg m., Fahrweg m.	
52	konsevirati -am gl. gl.ohraniti -njevati: + - vlago	konservieren, erhalten: Feuchtigkeit erhalten	conserve: - moisture
53	kopati -am in kopljem kopanje -a s = kop -i ž	hacken, behacken, hauen Hacken n. = Hacke f., Hau f.	hoe hoeing
54	kotanja -e ž udrtna	Mulde f., Vertiefung f.	trough, soil de- pression
55	krača -e ž gl. vrat	Randbeet n., Querbeet n.	headland
56	kračine -in ž mn	kurze Felder	short fields
57	kraj kraja m (leha, ogon, zlog, postat): ozki -i, široki -i krajček -čka m	Ackerbeet von ver- schiedener Breite (Kamm, Bifang = Billon, Gewende = sehr breites Beet): schmale -e, breite -e Kammfurche f.	land, crest (narrow land, high land, wide land) crest
58	krajek -jka m	Wechsekfurche f.	crest
59	krč -a m., krča -e ž krčevina -e ž	Gereut n., Rodeland n., gerodetes Land	fresh land clearance
60	krčiti -im krčenje -a s	roden Roden n.	clear a tract of land
61	krčiti se -im se krčenje -a s: - koloidov	schrumpfen Schrumpfen n., Schrumpf m. Kolloidschrumpf m.	shrink shrinking: - of colloids
62	kulturen -rna -o: + -i plan obdelovanja = obdelovalni načrt, + - a plast = živa, obdelana plast; + -o stanje zemlje = rodno stanje; + - a tla = obdelana tla	Kultur- : Plan der Kul- turen, - schicht f., = Kulturzustand m. - boden	cultural, - land use planning, top soil, soil tilth, cultivated land
63	laz laza m: -e delati, kopati, žgati	Rodeland n., Gereute n.: roden (Boden) aufreissen, brennen	clearing, assarting clear the wood
64	lazar -ja m	Roder m., Gereuter m.	farmer on the clearance

65	ledina -e ž	Lehde f., Brachland n.	fallow ground
66	lege -e ž: naravna - = nedotaknjena - zemlje; - v grudi	Lagerung f., Lage f.: natürliche (Boden) lagerung = ungestörte Bodenlagerung; Gemeng- lage	horizon: undisturbed-
67	leha -e ž krajček (samo 4 ali celo samo 2 brazdi)	Beet n., Ackerbeetchen n. (nur 4 oder gar nur 2 Kämme)	narrow Land, strip of the land
68	lešiti -im	Beete ausstecken; neben dem Sämann gehend zei- gen, wohin der Same fällt	mark off the land
69	ložina -e ž	Aueboden m.; Acker am Hang	warp soil
70	luknjičav -a-o poro- zen	porös, löcherig	porous
71	luknjičavost -i ž: - zemlje - poroznost zemlje	Porosität f.: Boden -	porosity
72	meje -e ž: - obdelo- vanje	Grenze f.: Bearbeitungs -	limit: - of plough- ing depth
73	mezeti -im: travnik mezi (od vlage), sok mezi (iz drevesa)	1.nässen, Wasser von sich geben; 2.sickern, herausrinnen: Wiese ist schwammnass, Saft rinnt (aus der Baumwunde)	to trickle, to emit sap
74	mezina -e ž, nav.mn mezine	Moorboden m., Morastbo- den m.	moorland
75	mezinast -a-o močvir- nat	morastig, moorig	boggy
76	mikroerozija -e ž	Mikroerosion f.	microerosion
77	močvirje -a s	Moor n., Morast m.	moor, fen
78	mrtvica -e ž mrtva plast zemlje	Untergrund m.	subsoil
79	mravica -e ž: prava - = obstojna -	Krümel n.: echtes beständiges -	crumb: stable -
80	mrvičast -a-o; -e struktura = - zlog zemlje	Krümelig, Krümel-; Krümelstruktur f., krümeliges Gefüge n.	crumbly: crumb struc- ture

81	mrvičavost -i ž	Krümeligkeit f.	crumb structure
82	mrвина -e ž	Krümelerde f., Krümelboden m., Saatbett n.	crummy soil prepared for seed-bed
83	mrviti (se) -im (se)	(sich) krümeln	crumble
84	mrvljivost -i ž	Krümelfähigkeit f.	crumbling capacity
85	+ mulč -a m gl. pozemljina, stlanje	Mulch m., krümelige Isolierschicht f.	mulch
86	+ mulčati -am pokrivati, + mulčanje -a s pokrivanjem	Bodenisolierschicht schaffen, mulchen Mulchen n.	mulch
87	negodnica -e ž	nicht garer Boden, (gewöhnl.) Unterkrume f.	raw tilth
88	nedotaknjen -a-o: -a lega = naravna lega zemlje; -a mrtvica	ungestört: -e Lagerung = natürliche Bodenlagerung; -er Untergrund	untouched soil untouched layer untouched subsoil
89	nepreoran -a-o	ungeackert, ungepflügt	not ploughed up
90	nepropusten -tna-o: -a skorja na površini zemlje	undurchlässig: -e Kruste f. an der Erdoberfläche	impermeable: - crust on the surface soil
91	nižina -e ž, nižava -e ž	Niederung f., Tiefland n., Tiefebene f.	lowland, low country
92	nižinski -a-o	Niederungs-	
93	njiva -e ž (lok. oranica)	Acker m.	arable land, tilled land, tillage
94	obdelati -am, -ovati -ujem: njivo -, do mrtvega -	bearbeiten: den Acker = den Acker bestellen, totbearbeiten	till the land, cultivate soil
95	obdelovalen -lna-o: -i načrt, -a tehnika, -a zemlja	Bearbeitungs-, bearbeitbar: Bearbeitungsplan m., Bearbeitungstechnik f., bearbeitbarer Boden (= zu bearbeitender Boden m.)	tillable: arable land
96	obdelovalnost -i ž	Bearbeitbarkeit f., Bearbeitungsfähigkeit f. (des Bodens)	capacity of soil to be tilled
97	obdelovanje -a s = obdelava: - zemlje, - s strojem, z motorjem, + motorna -, + strojna -	Bearbeitung f.: Boden -, motorisierte Boden -, maschinelle -	tillage of the land, preparation of the land by machines, tillage operations, tilling

98	obgon -gona m: delovni - = delovni obhod	Umtrieb m. (einmaliger): Arbeitsgang m.	turn
99	oborati -orjem oborenje -a s: - rali	umackern Umackerung f., einmaliger Ackergang um des ganze Feld	to plow, going all around the field
100	obračati -am: -zemljo, - plug	wenden, stürzen: Boden stürzen, Pflug wenden	to turn the soil over
101	obronek -nka m, obrov	Abschüssiger Ackerrand m., Böschung f.	slope, hill-side
102	obrov -ova m. gl. tudi obronek	Böschung f., Hang m. zwi- schen Terrassen	sloping front or side of the terrace faced with turf
103	obstoje -jna-o: -a mrvice, -a struktura	beständig: -es Krümel, -e Struktur	stable: - crumb, - structure
104	obstočnost -i ž: - zloga	Beständigkeit f.: - der Struktur	stability: - struc- ture
105	obtežiti -im: - brano s kamenjem, - pripra- vo s tem, da stopi nanjo	beschweren, belasten: Egge mit Steinen -; Gerät durch Darauftreten belasten	load: - the harrow with stones
106	odbočnost -i ž odpor- nost, bufernost: - tal	Pufferung f., Pufferungs- vermögen n.: - des Bo- dens	buffering capacity: - of the soil, buffer curves
107	odeja -e ž: talna -, godna -, živa rast- linska -, mrtva - = varovalna -; trositi varovalno -o	Decke f.: Pflanzen -, Gare -, lebende Pflanzen, -, tote - = Schutz -; Schutz - legen	cover: plant -, protecting -, mulch, mulching
108	odmetek -tka m	Randfurche f., halbe Randfurche, Spaltfurche f.	furrow along boun- daries, split furrow of the land
109	oder -a m	oberste Furche beim Hangacker	the top furrow on a sloping field
110	odorati -orjem	abackern	
111	odorek -rka m	was einmal abgeackert wird, Scholle f.	slice of land out off by plough
112	odpočiti se -čijem se: zemlja, njiva se odpočije	ausruhen: Boden, Acker ruht aus	soil rests, land reposes

113	odprt -a-o:-a brazda, njiva ostane v -i brazdi	offen, rauh, aufgerissen: rauhe Furche f., Acker liegt in rauher Furche	open: - furrow, remain in open furrows
114	oglušeti -im:(barska) zemlja ogluši	vermullen: (Moor) boden vermullt	puff up: the soil puffs un
115	ogon -ona m	schmales Ackerbeet	narrow land
116	ogrebanje -a s = ogrinjanje -a s = + ogrnjenje -a s = osipanje, gl. to	Häufeln, Behäufeln n., Anhäufeln n.	earth, hill earthing, hilling
117	ohranitev -tve ž: - zimske vlage	Erhaltung f., Konservierung f.: - der Winterfeuchtigkeit	conservation: - of winter moisture
118	ohraníti -im in ohrániti -im, ohranjevati -njam: - zimsko vlogo	erhalten, behalten, konservieren: Winterfeuchtigkeit erhalten	conserve: - the winter moisture
119	okopati -am in okopljem: - z roko, - z vprego
okopavati -am (okapati): - na slepo

okopavanje -a s (okapanje): plitko - | hacken, behacken: handhacken, mit Zugtieren behacken
blind behacken

Hacke f., Behacken n.: seichtes | hoe, cultivate: hand hoe, draught animal hoe, blind hoe

inter-row cultivation hoeing: shallow- |
120	okrajek -jka m gl. ozara	grasbewachsener Acker-rand	soddy boundary between two strips of land
121	okvara -e ž: - v strukturi tal	Schaden m., Struktur -	injury: structure -
122	omejek -jka m z rušo obrasle meje med njivami (predvsem po dolgem)	grasbewachsener Acker-rain (hauptsächlich längs des Feldes)	soddy boundary (along the field)
123	oplaz -aza m: plug dela -e; orati na -	ungepflügtes Land in gepflügten Beeten: Pflug lässt freie Stellen; eben pflügen	unturned land between the furrows
124	orač -a m, plužar	Pflüger m.	plougher
125	oračka -e ž glozara	Feldrain m.	soddy boundary
126	oral -i ž = 1.oranje 2.oranica	1.Pflugfahre f., Pflügen n., 2.Ackerland n.	1. ploughing
2. arable land
127	oralen -lna-o: = oren, gl. to	1.Pflug- Pflüge-, 2.ackerbar, pflügbar	arable

128	oranica -e ž	Ackerland n., Acker m.	arable land
129	oranje -a s: likovno = - na lik, - na kraje, - na lehe, - na grebene, - na ploš - - na oplaz; plitvo, srednje glo- boko, globoko -, ši- roko - = - na kraje; jesensko -, strnišč- no -, spomladansko - setveno - drugo -	Pflügen n., Ackerung f., Furche f.: Figu- renpflügen, Beetpflü- gen = Beetbau Kammbau m., Ebenbau; seichte, mitteltiefe, Tief-ackerung, Breit- pflügen = Beetpflügen n.; Herbstfurche, Schäl- furche f., Frühjahrs- ackerung, Saatfurche Zwiebrache f.	ploughing: - round and round, land -, one side -; shallow, deep - autumn -, spring - stubble -, stubble breaking
130	orati orjem: - plit- vo, - za pšenico	ackorn, pflügen: seicht -, zum Weizen -	plough: - shallow, - for the wheat
131	oren -rna -o: -a plast zemlje = orni- ca, -a živina	1. Pflug-, Pflüge-: Ak- kerschicht f. = Pflü- geland, Pflugtiere n. pl. 2. ackerbar, pflügbare	arable: - layer, - land
132	ornica -e ž 1. orna zemlja = plast zem- lje v globini oranja, 2. v travnik opuščena njiva (lok. orlek)	Ackerkrume f. - 1. die ge- ckerte Schicht des Bodens, 2. Egart, Egert m., Ödgar- ten, Frühgarten m.	1. tilled soil surface, top soil, soil proper 2. lea, ley
133	osevek -vka m	unbesäte Stelle im besäten Acker	unsown patch in a field crop
134	osipati -am in -pljem osipanje -a s: - krompirja, -vrtnine	häufeln, anhäufeln, be- häufeln Häufeln n., Behäufeln n.: - von Kartoffeln, - der Gartengewächse	earth hill, ridge up, ridging up: - of potatoes, - of vege- tables
135	oskrbovati -ujem oskrbovanje -a s: - pese, - semenje	pflügen Pflege f.: - der Rüben, - der Setzpflanzen	manage crop management
136	osoj -oja m, osoje osoj ž mn osojina -e ž senčna severna stran	Schattenseite f., ab- sonnige Lage f. schattige Nordseite f.	shady side northside
137	osredeček -dka m	Restbeet n., die letzten 2-4 Furchen beim Aus- einanderwerfen	narrow unploughed strip of land between two furrows
138	otka -e ž	Pflugreute f.	small spade for plough cleaning

139	otočiti -im: - plug	verkanten, regulieren: den Pflug verkanten	where the ridge is to be set out, tilth the plough
140	otrdel -a-o: -a plast zemlje	verhärtet: -e Boden- schicht	compact: - layer of soil
141	ovrati ovrat ž mm - omejek	Steig m. zwischen Feldern	boundaries between two fields
142	ozara -e ž, n.v.mn ozare, na ozarah (lok.griva,okrajek, okrajina, oračka..)	Ackerrain m., Acker- wende f. Pflugwende f., begraste Querfurche am Ende des Ackers	soddy boundary
143	ozibi -ov m mn	Moorboden m., zitterndes Erdreich n.	moorland
144	plasa -e ž proga, pas njive, travnik	Streifen m.: ein Streifen Feldes, Acker - m., Wie- sen - m.	land streak, strip of land
145	plast -i ž: godna- ugodljiva: - ornice, orna plast zemlje, motilna -,premešana -, zaprana -	Schicht f. gare -, gare- fähige -der Ackerkrume, urbare Boden -, Stör -, Einmischungs - Ein- waschungs -	stratum, sheet, layer: mellow tilth restrictive layer
146	plasten -tna-o: -e črte	Schicht-, Schichten-: Schichtenlinien f. pl.	contour: - lines
147	plastiti -im = plit- vo rigolati plastenje -a s	schichten, seicht ri- golen seichtes Rigolen n.	trench plough
148	plastnica -e ž sloj- nica, izohipsa	Schichtenlinie f., Isohypse f.	contour line
149	plazina -e ž	Pflugschle f.	plough sole
150	plug -a m (v-Str)	Pflug m.	plough
151	plužar -ja m	Pflüger m.	plougher
152	pobirek -rka m	letzte Furche beim Ackern	last furrow
153	pobranati -am: - travnike	beeggen, auseggen: Wiesen beeggen	harrow: meadows -
154	podbranati -am: - gnojilo	untereggen: Düngemittel n. untereggen	bring in the soil by harrowing: harrow in the fertilizers
155	podbrazdje -a s, pod- brazdina -e ž	unmittelbar unter der Bearbeitungsgrenze liegender Boden	subsoil close to the tilled surface

156	podgrabiti -im	unterrechen, mit dem Rechen untergraben	rake in
157	podlezina -e ž	Sinke f.	depression of the land
158	podlina -e ž	Acker mit seichtem Boden	shallow arable
159	podmetavati -am: - krompir pod brazdo, - v razor	unter den Pflug setzen: Kartoffeln -; in die Furche setzen	plant under plough: - potatoes; plant in the furrow
160	podor -ore m - 1.pod- doravanje -a s 2.+zeleno gnojenje	1.Unterackerung f. 2.Gründüngung f.	1.plough under, plough in, 2.green manuring
161	podorati -orjem: - rudninska gnojila, zelenino - podoranje -a s - podoravanje -a s	unterpflügen, unterackern: Kunstdünger -, Grünmasse -, Unterackern n.	plough in the soil: plough under the manure
162	podorina -e ž (sk. i.)	Gründüngungspflanzen f. pl. zu unterpflügende Pflanzen (Sammelname)	green manure plants
163	poglobiti -im, poglabljati -am: poglobiti zemljišče, brazdo; postopoma poglabljati ornico	vertiefen: den Acker, die Furche -; Ackerkrume nach und nach -	deepen: - the furrow
164	pokrivati -am pokrivanje -a s + mulčanje	bedecken, Deckschicht schaffen Bedecken n., Mulchen n.	mulch mulching
165	popuščati -am popuščanje -a s: - godnosti	nachlassen Nachlassen n., Schwinden n., Schwund m.: Gareschwund	dwindling of the structure
166	poravnalen -lna-o; -a brana	ebnend: leichte Egge	levelling
167	poravnati -am: - njivsko površino	ebnen, einebnen: Ackerfläche einebnen	level: - the land
168	poskus -a m: glavni orientacijski -, gnojilni - grudni = poskus z lopato	Versuch m.: Hauptorientierungs - = Haupt - zur Orientierung, Düngungs -, Schaufel - = Spatendiagnose	experiment, trial: fertilizer experiment
169	posmoditi -im: - plevel (s kemikalijami)	versengen, verätzen: Unkraut (mit Chemikalien) versengen (vertilgen)	kill the weeds

170	postati -i ž 1.vrsta poljskih delavcev, 2.del polja, obdelanega v enem obhodu, 3.širok kraj	1. Reihe der Feldarbeiter, 1.labour team 2. Teil des Feldes, den eine Arbeiterreihe in einem Gang bearbeitet 3. breites Ackerbeet, Gewende n.	3.land streak
171	povaljati -am:- polje - po zmrznini pri- vzdignjeno deteljo	walzen, anwalzen: das Feld walzen, aufgefrorenen Klee anwalzen	roll:- the field roll down the crop
172	povlačiti -im:- polje z vlačo	schleifen: Acker mit der Ackerschleife -; beeggen	to drag a field land
173	povrhnjica -e ž gl. pozemljina	Mulch m.	mulch
174	pozemljina -e ž = povrhnjica, + mulč	krümelige Isolierschicht f., Mulch m.	a zone of fine crumbly soil, mulch
175	praznina -e ž: - v tleh; talnina in praznina (ant.)	Leere f.: Luftphase f. des Bodens (=was im Boden nicht Bodensubstanz ist); Bodenphase und Luftphase	air spaces
176	prečnica -e ž	Querfurche f., Anwandfurche f., Hilfsfurche f.	headland furrow
177	prečnik -a m	Querackerbeet n	a land stripe across the field
178	pregaziti -im "ovce so temeljito pregazile deteljišče"	zusammentreten "Schafe haben das Kleefeld gründlich zusammengetreten"	consolidate
179	prekopati -am in kop- ljem, prekopavati -am prekopavanje -a s jesensko -	umgraben, tief bearbeiten Umgraben n., Tiefhau f.: Herbsthau f.	deep dig digging, turning up: deep digging
180	prelomnina -e ž: - agregata	Bruchfläche f.: - des Aggregats	
181	prelopatati -am: - prst, pesek, žito prelopatanje -a s	umschaufeln: Erde, Sand Getreide - Umschaufeln n.	shovel: - the earth, - the grain
182	prelopatiti -im prelopatenje -a s	umstechen, umgraben Umstechen n., Umgraben n.	shovel shovelling
183	premetavati -am premetavanje -a s: - zemlje	umwerfen Umwerfen n.: - des Bodens	turn over turn round

184	preorati -orjem, preoravati -am: plitvo - preoravanje -a s	umackern: seicht - Umackern n.- Herbst- ackerung f.	plough up ploughing up
185	+ prepahniti -nem (+ prepehniti): cele brazde -	durchstossen, zerkleinern (Schollen): zusammen- hängende Pflugbalken -	pulverise: - solid furrowslices
186	prepeljati -em: konje po njivi -, da polomijo ledeno skorjo	darübertreiben, überstossen (mit): Pferde über den Acker treiben, um die Eiskruste zu brechen	drive animals over the snow to break the crust
187	prepuliti -im: - ogrščico, repico, - na razdaljo 10 cm v vrstah prepuljen -a-o: - posevek	lichten, vereinzeln: den Raps, Rübsen, - mit 10 cm Reihenabstand - gelichtet: -e, verdünnte Ansaat	handpull: - the kale clear the kale cleared: - up crop
188	presejati -sejem, presevati -am presevanje -a s:- zemlje	sieben, durchsieben, sichten Sichtung f.: Boden -	pass through a sieve screen
189	presevek -vka m gl. osevek	unbesäter Streifen im Acker	a stripe of land left unsown
190	preslega -e ž: - na njivi	Lücke f., Lichtung f., Fehlstelle f., Kahl- stelle: - in der Saat (= im Acker)	patch
191	preslegast -a-o: - nasad, -o žito	lückig, ungleich (vom Anbau): ungleichmässiger Anbau, Getreide mit Kahl- stellen	patchy: - crop
192	prevlačiti -im; de- teljo - z ostro bra- no, - do mrtvega prevlačenje -a s: enkratno, dvakratno -	Schleifen, überreggen: Klee mit Feinegge über- eggen, totegggen Übereggen n., Schleifen n.: einmaliges, zwei- maliges -	harrow: - the clover harrowing
193	prhek -hka-o, prhljiv -a-o: -a zemlja	locker, krümelig: -e Erde	loose, light: - soil
194	prhljiv -a-o gl. prhek	locker, aufgemürrt	loose

- 195 privilegati se -am se: sich anpassen: Egge stick to the
brana se privilega passt sich der Bodenober- ground, the harrow
površju zemlje, se fläche an, passt sich sticks well to the
ne privilega (trga ru- nicht an (reißt den ground
šo ali ne dosega
tal) Rasen auf od. erreicht
nicht den Boden)
- 196 prior -a m greben Beetrücken m., Ackerkamm ridge, crest
m.
- 197 prioravati -am: s zusammenpflügen, anpflü- gather round the
krajnikom njive - gen: Felder mit dem Beet- ridge with the
pflug zusammenwerfen one way plough
prioravanje -a s Anpflügen n., Zusammen- gathering
pflügen, -werfen n.,
Zusammenschlag m.
- 198 priprava -e ž = Vorbau m., Vorbereitung preparation:
pripravljanje -a s: f.: Vorbereitung der
- polj Felder, Feldvorberei- soil -
tungen
- 199 pripraviti -im: - vorbereiten: Boden - prepare
zemljo
- 200 prisoje prisoj ž.mn Sonnenseite f., Sonnen- sunny side
lage f.
- 201 prisojen -jna-o sonnseitig sunny
- 202 privzdigniti -nem: heben; auffrieren (intr.) lift: frost lifts the
mraz privzdigne zem- Frost hebt die Erde, Ro- soil and the plants
ljo, srež je privzdi- heis hob die junge Halm-
gnil mlado strn, - saat, Erde zugl. mit den
zemljo z rastlinami Pflanzen hochheben (beim
vred Auffrieren)
privzdignjen -a-o: aufgefroren: -e Halmsaat lifted: by frost -
-a strn grain crop
- 203 prostornina -e ž: - Volumen n., Rauminhalt m. volume
talnine - der Bodensubstanz
- 204 prst -i ž: drobna -, Erde f. (als Stoffname), earth
gnojna -, humusna -, Humuserde f.: Feinerde,
humozna -; spreminja- Dungerde, reine Humus -, turn to earth
ti se v - mit Humus versetzte -;
sich in - verwandeln decompose into humus
- 205 prstenina -e ž kom- Kompost m. compost
post, mešanec (gnoj)
- 206 prsteniti -im kompo- kompostieren turn to compost
stirati

207	puhel -hla-o: -a ral = nesklenjena ral	schwammig locker: auf- gepuffte Furche = nicht angedrückte Furche = nicht geschlossene F.	fluffy tilth
208	publica -e ž	Löss m., Lössboden m.	Loess
209	pust -a-o: -a njiva	öde, wüst: Ödacker m.	rough, waste: waste land
210	rahlica -e gl. mrvina	zugerichtete Erde, Lockererde f., Krümelerde f.	crumby soil (vidi mrvina)
211	rahljati -am rahljanje -a s = ritje -a s: -zemlje s krožno brano	lockern, auflockern, aufmürben, kultivieren Lockern n., Lockerung f., Grubbern n.: Lockerung des Bodens mit der Scheibenegge	cultivate, dig digging, cultivate by digger
212	ral -i ž: puhla -	1.Pfügeland n., 2.Ackern n., Pflügen n., 3.Joch n. (Mass): lockere Furche	1.turned soil turned tilth, 2. ploughing: fluffy tilth
213	rastlina -e ž: - s plitvimi koreninami, - z globokimi kore- ninami, krmna -	Pflanze f., Gewächs n.: Seichtwurzler m., Tief- wurzler m., Futterpflan- ze f.	plant:shallow rooting -, deep rooting -
214	rastišče -a s: sipko in rahlo -	(1.Standort m.) 2.Saat- beet n. schüttiges und lockeres -	(1.site of growth), 2.seed-bed: a fine and light -
215	razapniti -im razapnjenje -a s razapnjen -a-o	entkalken Entkalkung f. entkalkt	decalcify decalcification decalcified
216	razbor -ora m gl. razor	Beetfurche f., Ausfurche f.	open furrow
217	razgon -a m. gl. razor	Beetfurche, Ausfurche f.	open furrow
218	razmak -aka m:- med redmi sejalnika, - redi in trsov	Anstand m.: Reihen - bei der Sämaschine, Reihen- und Reben -	distance, clearence: clearence space, spaced planting
219	razmakniti -nem	auseinanderrücken	set apart at spaces
220	razmetavati -am gl. zmetavati	auseinanderpflügen, ab- pflügen auseinander- werfen	split, cast the land

221	razor in razor -ora m, razbor, razgon	Beetfurche f., Ausfurche f., Furche zwischen 2 Ackerbeeten	open furrow
222	razoran -a-o	1.aufgerissen (vom Acker) 2.auseinandergepflügt	split land, cast land
223	razoravati -am razoravanje -a s	auseinanderpflügen, abpflügen Auseinanderpflügen n., Auseinanderwerfen n., Auseinanderschlag m, Abpflügen n.	split, cast the land splitting, casting of the land
224	razpadati -am razpadanje -a s: - grud in trde zdravice; biološko, fizikalno, kemično -	zerfallen Zerfallen n., Zerfall m. Zersetzung f.: Zer- fall der Schollen u. des harten Untergrundes; biologische Aufmürbung, physikalische, chemische Zersetzung	decay decomposition clod falls to pieces
225	razpleveliti -im razpleveljenje -a s - njiv	von Unkraut säubern Säuberung f., Unkraut- bekämpfung f.: Säube- berung der Acker von Unkraut	remove the weeds removing of weeds, killing of weeds
226	razpokati -am: - navpično, - vodoravno (zemlja razpoka tako, da potrga korenine)	aufspringen, bersten: senkrecht -, waagrecht aufbersten (Boden zer- springt so, dass die Wurzeln reißen)	crack, cleave, fissure
227	razredčiti -im razredčenje -a s: - pregostega nasada	vereinzeln, dünnen, lichten Dünnen n., Vereinzeln n.a Dünnung f.: - einer allzu dichten Saat	singling: - of overdense crop
228	razrezovati -ujem razrezovanje -a s: - ruše (z razrezo- valcem)	skarifizieren Skarifizierung f.: - des Bodens (mit Skari- fikator)	scarify scarification
229	razsipčen -čna-o: -a zemlja	zerreiblich, bröcklig: zerreiblicher Boden	drifting soil, blotting
230	rebrnica -e ž brež- nica: strma njiva- -e orati poprek na strmec, -e orati po plastnicah(slojnicah)	Hangacker m., Hangwiese f.: steiler Hangacker, Hangäcker quer zum Ge- fälle pflügen	field on slope: - contour plough- ing

- 231 redčiti -im: sončni- lichten, voreinzeln, ver- single, bunch:
ce -; na roko, s dünnen (ausdünnen): hand singling,
strojem -; na šope Sonnenblumen vereinzeln; bunching
ali na gnezda - mit der Hand ausziehen,
mit der Maschine lichten, machine singling
auf Büschel od. Horste
vereinzeln
- redčenje -a s Vereinzeln n., Lichten n. singling
- 232 regniti -nem: zemlja bersten, aufbersten: Erde crack: earth cracks
regne berstet auf, bekommt
einen Spalt
- 233 rezanje -a s: - oz- Schneiden n., Furchenzie- cutting:
kih brazd hen n.: Schmalfurchen- - crested
ziehen furrows
- 234 režati -im zevati, klaffen, aufspringen: fissure, crack,
odpirati se: zemlja Boden klappt vor Dürre break into
reži od suše fissure
- 235 rigolati -am: čez rigolen, tief pflügen: trench-dig,-ging
jarek - über den Graben -
rigolanje -a s: - Rigolen n.: -des Bodens
zemlje za posaditev zum Rebenanbau, - und
trt,- in plastenje Schichten n.
- 236 riti rijem:- zemljo, wühlen, grubbern: Boden cultivate: - soil,
- samo z oplazom aufwühlen; nur mit Pflug- - with the sidecap,
(brez deske) kopf (ohne Streichbrett) turn up the land,
Wühlen n., Grubbern n. cultivating
- 237 ruša -e ž: Rasen m., Grasnarbe f.: sod, sward:
naravna -, prenovi- Naturrasen m., Rasen- re-sodding
tev -e erneuerung f.
- 238 sipek -pka-o = sip- schüttig, mulmig; riese- loose, light:
čen -čna-o: -a zem- lig, mehlicht: schüttiger drifting
lja Boden a light soil
- 239 sklad -ada m: narav- Lagerung f., natürliche -, layer, stratum
ni -, porušen -, gestörte -, geschlossene-, natural -, compact -,
sklenjen -, zgoščen-, verdichtete -, ungestörte compressed -,
nedotaknjen - = na- - = natürliche - untouched -
ravni -
- 240 skleniti -nem: - ral schliessen, andrücken: consolidate
sklenjenost -i ž: Pflugfurche - = den
- trate Boden schliessen, Schluss consolidation of
m.: Boden - the soil,- sward

241	skorja -e ž: tanka, debelejša - na zemlji, trda - na njivi (zaradi dežja); zdrobiti -o	Kruste f.: dünne, dicke - re - des Bodens, harte - auf dem Acker (durch Regen entstanden); - brechen	crust, thin -, thick -, hard -; break the -
242	skupek -pka m zlepek agregat: obstojni -, neobstojni -; glinohumusni kompleks = organskomineralni k. = obstojni -	Aggregat n.: beständiges -, unbeständiges -; Tonhumuskomplex = organisch-mineralischer Komplex = beständiges - = Lebendverbauung f.	aggregate: stable -, unstable -; absorptive complex
243	sloj -oja m: trd - zemlje, trdi mejni - = zatrdeli mejni -; spodnji -i, površinski -i	Schicht f.: harte Boden-, harte Grenz - = verhärtete Grenz -; Unterschichten, Ober-schichten	layer, stratum, compact - surface -, subsoil -
244	slojevitost -i ž: - zemlje, biološka -; pokvariti prirodno biološko -v zemlji	Schichtung f.: Boden -, biologische Boden -, natürliche biologische Boden - stören	
245	slojnice -e ž	Schichtenlinie f.	contour line
246	sovrat -a m = vrat, vrati (lok.sovratnik, vozare, vračke, vzare, zavrat -ec -nik zoral, zvrati -nica, zvrtnice)	Ackerwende f., Pflugwende f., Querfurche f. am Ende des Ackers, unbegraste Querfurche	headland
247	spirati -am (se) spiranje -a s: -gor-njih delcev (zgor-njega sloja)	abschwemmen, abspülen Abschwemmung f.: - der oberen (obersten) Bodenteilchen	erode deplete
248	spodnjica -e ž	Unterschicht f. (des Bodens)	subsoil
249	sposobnost -i ž: - tal za zadrževanje vode = - tal za vezanje vode; - tal za vsrkavanje vode	Fähigkeit f., Vermögen n. Wasserbindungskraft f.; Saugvermögen des Bodens	capacity: water holding -; water absorption
250	sprašiti -im obdelovati: - deteljo, za žitom strniko takoj	umbrechen: den Kleeacker -, Stoppelfeld nach Getreideernte sofort -	break: clover -, stubble -,
251	sprhneti -im	verwesen, vermodern	decompose

- 252 sprhnina -e ž, sprh- Humus m., Schwarzerde humus
lina, sprstenina, f., Verwesungsprodukt
humus n.
- 253 sprsteniti se -im se zu Humus werden, sich decompose
= sprsteneti -im humifizieren
- 254 srež -a m, sren, aufgefrorene Erde, Schnee frost-heaving
privzdignjena zemelj- =(Eis)kruste, durch Frost
ska skorja ob zmrza- gehobene Erdkruste: Pflan-
vanju: - privzdigne zen wintern aus
rastline
- 255 srežiti se -im se harschen, sich mit cover with
Rauheis bedecken
- 256 srežnat -a-o mit Rauheis überzogen crusted snow
- 257 stabilizator -ja m: Stabilisator m.: - der stabilizer
- struktura Struktur
- 258 stlanjc -a s organische Deck- mulch
schicht f., Garedecke f.
- 259 strižina -e ž unbegrester Erdstreifen turf boundaries
zwischen 2 Äckern
- 260 strnika -e ž, Stoppel f., Halmstoppel stubble
strnišče -a s f. Stoppelfeld n.
- 261 strnjen -a-o: -a braz-geschlossen: -e Furche consolidated furrow
da = sklenjena brazda
- 262 struktura -e ž, zlog: Struktur f., Gefüge n.: structure:
- tal, naravna - Bodenstruktur, natürli- soil -, natural -;
zemlje: kompaktna = che Boden -; kompakte = compact -, crumble
zbita -, listnata -, verdichtete -, blätteri- -, laminar = platy -,
mrvičasta, ploščiča- ge -, Krümel = -, Platten phylliform -, angular -,
sta, prehodna, roba- Übergangs -, Kanten -, squamous -;
ta, školjkasta, škri- Muschel -, Schiefer -;
lasta -;
motnje -e, obolenje Störungen in der -, Er- deterioration of -,
-em okvara -e, nena- krankung der -, Struktur- restrictive layer
den prehod v -i schaden m., Strukturfall in -, - fall
m.
- 263 strukturen -rna-o Struktur-, Gefüge - structural
- 264 surov -ova -o: + -a rauh, roh: Rauhfurche f. open: - furrow
brazda = odprta, ne- winter fallow
obdelana brazda, gl.
odprt
- 265 svet -a m: raven -, Land n., Terrain n., Boden land: flat -,
travniški -, travna- m., Gegend f.: ebenes Land, grass -
ti - Wiesenland n., Grünland n.

266	škrabljati -am freza- ti, škrabljanje -a s frezanje	fräsen Fräsen n.	hoe use the rotary hoe hoeing
267	škrabljan -a-o: -a	gelockert, aufgelockert, gefräst: -er Boden	pulverised by rotary hoe
268	tajati se -am se tajanje -a s	tauenm auftauen Auftauen n.	thawing up
269	tal -a-o	aufgetaut, abgetaut, aper	thawed up
270	talen -lna-o: -a vo- da, -e razmere, -e bakterije	Boden-, Grund-: Grund= wasser n., Bodenver- hältnisse n.pl., Boden- bakterien n.pl.	soil: - water, -con- ditions, - bacteria
271	talnina -e ž (ant.: praznina)	Bodensubstanz f., Boden- phase f.	solid soil
272	tip -a m; - tal	Typ m.: Boden -	type: soil -
273	tipičen -čna-o: zna- čilen: -i prerez, -a tla	typisch: -er Durchschnitt, -er Boden	typical: - profile, - soil
274	tla tal s mn	Boden m.	soil
275	traktorizacija -e ž:	Traktorisierung f.: Umfang der -	tractorisation: size of -
276	traktorski -a-o: -a obdelava	Traktor-, Schlepper -: maschinelle Bearbeitung f.	tractor: - tillage
277	trata -e ž	Rasen m., Anger m.	lawn
278	tretjačiti -im	dritte Furche, dritte Hacke geben	give third ploughing
279	tretjak -a m tretje oranje	drittes Ackern	third ploughing
280	udelan -a-o: - svet, -o barje	kultiviert, zugerichtet: zugerichteter Boden, -es Moor	cultivated: - soil, - moor, in good structure, having plenty of body
281	ugodljiv -a-o: -a tla	garefähig: -er Boden	capable of getting in good tilth
282	ugodljivost -i ž: - tal	Garefähigkeit f.: - des Bodens	capacity of getting in good tilth
283	ugodnilka -e ž gl. godnica	garebildende Pflanze f., Garebildner m.	soil restorative plant, soil building, reple- nishing plant

- 284 ugrez -a m, ugrez-
nina 1.Einsenkung f. depression
- 285 ugrezen -zna-o:-svet sumpfig, einsinkend: moorish: moorland
-er Boden = -e Gegend
- 286 ugreznina -e ž 1.Einsenkung f., hallow, depression
- 287 uležan -a-o: -a
zemlja, premalo -a
zemlja = puhla zem-
lja; - gnoj gesetzt, abgesetzt: ge- settled down, firm:
setzter Boden, schwacher firmland, slightly
Boden = aufgepuffter firmland = fluffy
Boden; verrotteter = land; decomposed dung-
reifer Stalldünger decomposed manure
- 288 usahniti -nem: ozi-
mine so usahnile verwelken, verdorren: withered
Wintersaat ist verdorrt
- 289 used -a m Senkung f., Erdsenkung f.
- 290 usedati se -am se sich setzen, absetzen slack and settle down
- 291 usedlina -e ž: raz-
lične -e v ilovici Niederschlag m., Boden- sediment, deposit:
satz m.: verschiedene - in loam soil
Niederschläge im Lehm-
boden
- 292 usipčen -čna-o gl.
sipek locker, schüttig pulverizing, drifting
- 293 utonjen -a-o: -a nji-
va Schwemm-, oft überschwemmt waterlogged:
Schwemmacker m. - land
- 294 valjati -am walzen roll
valjanje -a s: - Welzen n.: - der rolling, packing:
zimskih posevkov Wintersaaten -of wintercrops
- 295 vgrez -a m = vgreza-
nje, vdiranje Eindringen n. (in den going deeply
Boden)
- 296 vgrezati (se) -am eindringen: Eggenzinken go deeply: harrow
(se): zobje brane dringen in den Boden tines -
se vgrezajo v zemljo ein Eindringen n.: Einsin-
vgrezanje -a s: pre- ken (Eindringen) der Rä- going deeply:
prečevati - koles der verhindern wheels -
- 297 viseti -im: travniš-
ki svet nekoliko vi-
si hängen: Wiesenland hängt be inclined, sloped:
etwas = hat Hanglage grassland is sloped
- 298 višinski -a-o: -e Höhen-: - linien = contour lines
črte = plastne črte Schichtenlinien f.pl.
= plastnice
- 299 vlačiti -im:- z vla-
čo, -po travniku schleifen: mit Acker- drag:
vlačenje -a s schleife -, Wiese - run over with -,
Schleifen n. meadow -

- 300 vlaga -e ž - v zemlji Feuchtigkeit f.: Boden
= talna -, zimska -, -, Winter -, Verluste
izgube zimske -e an Winter - humidity: soil -,
winter -, loss of
winter -
- 301 vlaka -e ž: 1.enkrat- 1.Überziehen n, Bestrei- running over with
na - z okopalnikom, chen n: einmaliges - mit a drag or hoe,
z brano, 2.zbranan Hackpflug, mit Egge = a land stripe run
ali povlečen pas zem- Eggenstrich, 2.Eggenzug over with a drag
lje m.bezw.mit einem Zug be- or harrow
strichener Streifen Feldes
- 302 voda -e ž: izpodneb- Wasser n.: Niederschlags- water: precipitation
na -, odcedna - = - = Meteor -, Sicker - = -, gravitational
gravitacijska -, pod- Gravitations -, Grund -, -, - table, soil
talna -, talna -; Boden -; -,
vegetativna -, vpoj- vegetatives -, Saug -, vegetative -, ..
na -, veseča (lebde- Schweb -, Kapillar - = film -, capillarity
ča)-, vezana (zaprta) festgehaltenes -, hygro- -, hygroscopic
= kapilarna -, higro- skopisches -; Horizontal -; - in movement ..
skopska; premična tal- (Seih-) -, stehendes -
na -, mrtva (stoječa)-
- 303 vonj -a m: značilen - Duft m., Geruch m.: typi- odour: soil scent,
po prsti, prstenast - scher Bodengeruch, soil -
Erdgeruch
- 304 vrat -a m, nav.mn. Ackerwende f. headland
vrati - gl. sovrat
- 305 vrkla -e ž, vrklica Pflugreute f. v.otka
-e ž = otka
- 306 zablatiti (se) -im (sich) verschlämmen: smear over, mud up:
(se) težja zemlja se schwererer Boden ver- heavy soil consoli-
zablati v kepe, dichtet sich zu Klumpen dates into clods
zablačen -a-o: s pe- verschlämmt: durch Sand smeared up: meadows
skom -i travniki -e Wiesen - by sand
- 307 zabrazditi -im: - anfurchen, anpflügen; start ploughing, set
kraj, - njivo; - v einfurchen: Beet anfur- to plough:
tujo njivo chen, Acker anfurchen; - the land ..;
in fremden Acker ein- get ploughing
furchen neighbours land
zabrazditev -tve ž Anfurchen n., Einfurchen setting to plough
n.
- 308 zaceliniti -im (se) selbst begrasen, berasen, set to grass
natürlichen Graswuchs
bilden
- 309 zacelinjen -a-o: neubegrast, wiederbegrast set down to grass
-a njiva Neuegert m.

310	zagatiti (se) -im (se) zapahniti se: brana se je zagati- la z grudami	sich verstopfen: Egge hat sich mit Klumpen verstopft	clods collect in the front of the harrow tines
311	zagnojiti -im = po- gnojiti: - zemljo,- zemlji	düngen: den Boden -, dem Boden Dünger zukommen lassen	manure: - soil
312	zakisan -a-o: -a zemlja	sauer (sauer geworden): Sauerboden	acid: - soil
313	zakisanost -i ž: do- ločiti stopnjo -i zemlje	Versäuerung f., Säure f.: Grad der Boden- säure feststellen	acidity: - rate of soil recording
314	zaklinek -nka m = zaklinec -nca m	Keilfeld n., spitz zu- laufendes Ende des Ackers	wedgelike land, triangular plot of land
315	zakrajšek -ška m	halbe Furche längs der Ackerseite	furrow along the sides of the field land
316	zакrkniti -nem	sich verhärten, ver- stocken	get hard
317	zaliz -a m = zaliza- nost, zapranost tal: - prve stopnje	Verschlämmung f., Ver- schmiertheit f.: Boden- verdichtung ersten Grades	getting sticky: first grade consoli- dation of soil
318	zalizan -a-o: -a tla	verschlämmt, verklebt: verklebter Boden	smeared up: - land
319	zaliznost -i ž gl. zaliz	Verschlämmung f.	consolidation
320	zalizati se -ližem se = zamazati se: zem- lja se zaliže, zama- že ali zapere	sich verschlämmen sich verschmieren: Boden wird verschlämmt, verschmiert oder eingewaschen	get sticky
321	zamazati (se) -mažem (se)	(sich) verschmieren	get sticky
322	zamočvirjen -a-o: - travnik	vermoort, Moor -; Moorwiese f.	moorish; moor meadow
323	zamok -oka m	Nässe f., nasse Stelle	waterlogged piece of land
324	zamolkel -kla-o: - travnik	durchfeuchtet, feucht, sumpfig: sumpfige Wiese	waterlogged waterlogging
325	zamolklост -i ž	Durchfeuchtung f.	stage of waterlogging

326	zaorati -orjem 1.podorati (pokriti) 2.z oranjem izpolniti: jamič -, mejo -, 3.začeti orati	1.unterackern, einackern, 2.durch Ackern ausfüllen: Beetfurche zuackern, Grenze (Furche) zuackern, 3.anfurchen	1.plough under, set to plough 2.cover with a furrow 3.set to plough up
327	zapahnniti (se)-nem (se) gl.zagatiti se	(sich) verstopfen	choke up
328	zapeščeniti (se)-im (se)	versanden, vermuren, mit Sand verstopfen	cover with sand
329	zaplaviti -im, zaplavljati (lok.zamlažiti, zamuljiti, zaprati)	verschwemmen, verschläm- men, verschlicken	smear over
330	zaplavljen -a-o:-o polje, -e ozimine	verschwemmt, verschlämmt: -es Feld, -e Winter- saaten	smeared up
331	zaploskati -am: dež njivo zaploska, zatepe	festschlagen, durch Nie- derklatschen verdichten: Regen schlägt den Acker- boden fest	smear over as by rain
332	zaprati (se) -perem (se); zapran -a-o gl. zalizati -an	(sich) verschlämmen: ver- schlämmt	smear over
333	zaprodiviti -im (se)	vermuren, mit Sand oder Schotter verschütten	cover with sand
334	zaskorjiti se -im zaskorjenje -a s	sich verkrusten, Kruste bekommen Verkrustung f.:	get crusty getting crusty
335	zastirati -am +mul- čati = pokrivati zastiranje -a s + mulčanje = pokrivanje	Isolierschicht geben Bedecken n., Mulchen	mulch mulch
336	zategel -gla-o: -a zemlja	bindig: Bindeboden m.	heavy textures, - soil
337	zateglost -i ž	Bindigkeit f.	heavy texture
338	zatepsti -em, utep- sti, ubiti: dež za- tepe setev zatepen -a-o, utepen -a-o: od dežja -a zemlja	festschlagen, nieder- klatschen, niederdrük- ken: Regen drückt die Saat zusammen festgeschlagen: vom Regen- fall festgeschlagener Boden	rain lays down the crop laid down by rain

- 339 + zatrdel -a-o: -e verhärtet: -e Boden- compact: - layer of
plast zemlje = otrdel schicht soil
- 340 zbit -a-o: otrdeli geschlossen, kompakt: compact
in -i sloj zemlje verhärtete und geschlos-
sene Bodenschicht
- 341 zbranati -am: do (zu Ende) eggen: tot- harrow, dead -
mrtvega - eggen
- 342 zdrobiti -im: - zerkleinern, verkleinern: crumble up: loosen
grude Schollen f.pl. the soil
zerkleinern
- 343 zemlja -e ž: kmetij- Erde f., Boden m.: land- land, soil, earth:
ske -, orna -, obde- wirtschaftliche Nutz-
lovalna -; godna -, fläche f., Ackerboden, arable soil; defective
bolna -, lakotna -; Kulturboden, Krumen -; -, top -; hot -, cold
gorka -, hladna -; kranker -, Hunger -; -;
ječmenova -; krom- warmer -, kalter -; barley -, wheat -,
pirjeva -, pšenična- Gersten -, Kartoffel -, potatoes -
Weizen -
- 344 zgoščen -ena: - verdichtet: dichtere strongly compact:
sklad, - horizont, Lagerung, Verdichtungs- - soil,
-a ornica horizont m., Krumenver- compact top soil
dichtung f.
- 345 zgoščenost -i ž Verdichtung f., Dichte compaction
f. Dichtheit f.
- 346 zlepek -pka m gl. Aggregat n., Krümel n. aggregate, crumble
skupek
- 347 zlepiti -im verkleben, verbauen glue up
zlepljenje -a s: Verkleben n., Lebendver- glueing up:
- talnih drobcev bauung f.: Verbinden von glue up particles
v kepice Krümeln zu Klümpchen = to crumbles
Lebendverbauung der Krume
- 348 zlikan -a-o: brazda ausgeschliffen: Furche furrow slice is
je zlikana (se sve- f. ist glänzend, ver- shining by ..
ti); lemež in deska schmiert; Pflugschar und share and mould
sta po oranju -a Streichbrett sind vom board are by
Ackern ausgeschliffen
- 349 zlog -a m 1.gl. 1.Struktur f., 2.Gewende 1.structure,
struktura, 2.gl. n.(breites Ackerbeet) 2.headland
kraj
- 350 zloženost -i ž gl. Struktur f. structure
zlog

351	zmetavati -am: - in razmetavati = prio- ravati in razorava- ti; zmetavanje -a s	zusammenwerfen, zusam- menpflügen, anpflügen: anpflügen und abpflü- gen; Zusammenwerfen n., Zusammenpflügen n., Anpflügen n.	gather the land, ridge setting gathering of land
352	zmetek -tka m gl. greben, hrbet	Beetrücken m.	ridge of the field land
353	zmogljivost -i ž = (pri stroju:) sto- rilnost; - tal, - ruše, - posestva; storilnost stroja	Leistungsfähigkeit f., auch Arbeitsleistung (der Maschine): Leistungsfähigkeit des Bodens, - des Rasens = Ergiebigkeit des Rasens, - des Grundbesitzes; Leistung der Maschine	fertility, producti- vity: soil -, output of grassland = producing capacity of land; effectivi- ness of farm capacity of the machine
354	zmrviti -im: -gornji sloj zemlje	zerkrümeln: Oberschicht zerkrümeln, zermürben	crumble up: - surface
355	zmrvljen -a-o: ena- komerno zmrvljena površina polja	zerkrümelt: gleichmässig gekrümelte Ackerober- fläche	loosened
356	zmrzal -i ž = zmrzli- na	Frost m.	frost
357	zorati zorjem: - na kraje (na ogone, na zloge)	pflügen: beetpflügen (Bifänge, Gewende -)	plough: - the land
358	zračenje -a s: - tal = aeracija tal	Durchlüftung f.	aeration
359	zračnost -i ž, kapa- citeta za zrak: kapaciteta tal za zrak	Luftigkeit f., Luftkapa- zität f.: - des Bodens	air absorption: air space in soil
360	zravnavati -am: - površino zemlje z vlačo zravnanje -a s	einebnen, planieren: Bodenoberfläche mit Ackerschleife einebnen Einebnen n., Ebnen n., Planieren n.	level: - the soil, - the soil surface by dragging levelling
361	zrnat -ata-o: -i zlog	körnig: -e Struktur, Einzelkornstruktur f.	single grained: - structure
362	zveznost -i ž kohe- renca	Kohärenz f.	coherence
363	zvrčati -am: brazde se morajo pri oranju -	umlegen: Furchenbalken müssen beim Ackern umgelegt werden	invert: - furrows- furrows have to be inverted by plough

364	žganjkljast -a -o:-a zemlja	klunkerig: -e Erde	smeary soil
365	živica -e ž: nezaprana -, zaprana -	Obergrund m., Ober- krume f.: nicht eingewaschene Oberkrume, einge- waschene - (Schichte)	top soil smeared up -, not smeared up -

+ Prof. Vinko SADAR

ŠE DVA KAPITALNA PRIMERKA TURISTIČNE ANTIPROPAGANDE

Tržaško "Gospodarstvo" je 7. avgusta objavilo propagandni članek o Gorenjskem sejmu v nemščini; članek verjetno ni bil preveden v Trstu. Nemščina tega članka (v 3 stopljah) in tisk sta revna: "Gastwirtschaft und Handwerkschaft", "welche Messe sich immermehr entwickelte und ihr Potential sich ueber ganz Jugoslawien ausdehnte und in letzter Zeit die Staatsgrenzen nach Italien und Oesterreich ueberschritt", "Kontakt zwischen Kaufmaennern", "ueberragte der Warenaustausch 1,700.000 neue Dinars", "mit voruebergehenden Messeplaetzzzen" itn. itn.

Prav žalostno je, da vodstvo tako pomembne in zdrave prireditve, kakor je Gorenjski sejem, ni imelo za potrebno poiskati spodobnega prevajalca in korektorja tiska. Doklej bomo še brali tako mizerna skrpucala in videli nemško govoreče obiskovance sejma, kako se zgražajo nad takimi "komercialnimi besedili"? Mar so v Sloveniji še industrijski ali komercialni naročniki, ki ne vedo za "Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije" v Ljubljani, Gosposvetska 1/I desno, kjer bi bil lahko tudi "Gorenjski sejem" za minimalno tarifo v najkrajšem roku dobil brezhiben prevod za tisk?

Drug izdelek podobne baže je prospekt "Hotel CREINA, Kranj" v 4 jezikih. Že sam francoski "prevod" je tako neužiten, da smo napravili resničen prevod (brez narekovajev) ter ga bomo ob priložnosti priobčili poleg kranjskega "prevoda". O nemškem in o angleškem "prevodu" prinašamo samo po tri vzorce, da ne bi bralcev prehudo obremenili:

- "zwischen Alpenflussen Saya und Kokra"
- "eine vollkommene Komodität"
- "mit Fernsehenapparaten"
- "The history of the settlement reaches the prehistoric period"
- "A natural bathing"
- "From there is a possibility for hunting".

QUOUSQUE TANDEM?

J.G.

NAS NEMŠKI ŠTUDIJSKI VEČER 15. APRILA 1969

Druga prireditev jezikovnih krožkov v Društvu znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije je bil nemški študijski večer. Tudi ta večer je obiskalo veliko članov in nečlanov (55 oseb). Vodil ga je dr. Ivo Murko, Ljubljana, poročali pa so: dipl. tolmač prof. Erich Simak z Dunaja o "Heutige Dolmetschfragen in Österreich", dr. Janko Golias (Ljubljana) o "Nekaterih težavah prevajanja med nemščino in slovenščino" in dr. Ivo Murko o "Boljšem in slabšem prevajanju iz nemščine in vanjo".

Dr. Murko je začel večer z besedami: "Začenjam nemški študijski večer. Pozdravljam vse navzoče, zlasti nečlane. To je tretja prireditev jezikovnih krožkov v Društvu znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije. Namenjena je aktivnim prevajalcem in prevajalcem začetnikom in vsem prijateljem prevajanja iz nemščine in v nemščino.

Tile naši študijski večeri niso zamišljeni kot predavanja, temveč kot poročila o aktualnih problemih prevajanja, kot kritični pogledi v prevajalčevo delo, in naj bi pomagali manj izkušenim in mlajšim prijateljem našega dela, ki je majhnemu narodu tako zelo potrebno. Pokazali bi radi vzroke in posledice napak pri prevajanju in tolmačenju. Zato ne mislimo toliko na vrhunske stvaritve, temveč skušamo biti ob rojstvu te čudovite stvaritve, ki ji pravimo "dober prevod" v materinščino in iz nje.

Saj med leposlovnim in znanstvenim prevajanjem ni bistvenih razlik - so le dobri in manj dobri prevodi. Zato vam na vseh teh naših večerih predvajamo poučne primere boljših in šibkejših prevodov - brez imen prevajalcev. Predvsem si želimo obravnave, žive diskusije! Tri zgoščena poročila, ki jih boste nocoj slišali, naj bi sprožila vprašanja. Zato prosim: po vsaki točki vprašajte, mi pa vam bomo skušali odgovoriti.

Vsebine naših večerov bomo objavljali v "Mostovih", in kdor jih želi brezplačno prejemati, naj napiše svoj naslov na prezenčni listi."

Nato je vodja večera dr. Murko povzel uvod še v nemščini ter zaprosil g. Simaka, da poda svoje poročilo.

G. Erich Simak, konferenčni tolmač, profesor inštituta za šolanje tolmačev na dunajski univerzi in tajnik avstrijskega združenja tolmačev "Universitas", je pripravil živahno poročilo o problemih sočasnega ("konferenčnega") tolmačenja v Avstriji. S prijetno neposrednostjo, brez pisanega besedila, je govoril o težavah izobrazbe teh zelo visoko kvalificiranih ustnih "Sprachmittlerjev" - jezikovnih posrednikov, njihovem dolgem in težavnem študiju, njihovih na videz zelo visokih tarifah, ki jih določa Mednarodna zveza konferenčnih tolmačev (Fédération Internationale des Interprètes de Conférence - AIIC) v Parizu, in blišču in bedi simultanege (sočasne, hkratne) tolmačenja s pomočjo aparature, ki omogoča, da sedi tolmač v kabini s slušalkami na ušesih in spremlja tisto, kar govori v sosedni dvorani, hkrati pa to, kar sliši, govori v prevodnem jeziku v mikrofoni - in to poslušajo tisti med občinstvom v dvorani, ki so si izbrali slušalke za prevodni jezik. Da takšno

delo ni lahko, je pač vsakomur jasno, prav tako kakor to, da zahteva dolgoleten in temeljit študij in priprave. Tarifa AIIC je dokaj zamotana glede na to, da navadno sodeluje ekipa, ker tolmač v kabini ne vzdrži dolgo in ga mora od časa do časa nadomeščati drug tolmač, in na raznolikost nalog. Kot temelj veljata tarifni postavki § 43.- na dan za delo v ekipi in § 69.- na dan za samostojno delo. Na Dunaju je na leto povprečno 200 kongresov in skupščin mednarodnih organizacij, pa kljub temu ni stalnega dela za tistih 25 hkratnih tolmačev, ki delajo v Avstriji. Želeli bi si prožnejše tarife in s temi visokimi postavkami nimajo pravega veselja. Delo prevajalca, ki sedi v svoji sobi in poustvarja izvirnik v prevodnem jeziku na papirju, se močno razlikuje od tolmaškega dela, saj ima prevajalec pripomočke in več časa, medtem ko mora tolmač v hipu najti ustrezni izraz v prevodnem jeziku in vrh tega še sproti oblikovati v prevodnem jeziku stavek, ki ga govornik šele izraža v izvirnem jeziku. Prav v teh nenehnih, na videz nepremostljivih težavah pa tiči mik, ki se mu tisti, ki ga je okusil, noče več odreči. Za pismeno prevajanje tolmač nima več veselja - njegovi možgani so se razvili v drugi smeri in čim zahtevnejša je naloga, s tem večjo vnemo se je loti. Kajpada konferenčni tolmač s tako napornim delom - saj mora jahati v vseh sedlih, tj., poprej mora hitro prodreti v vsako stroko in v strokovno terminologijo obeh udeležениh jezikov - hitro izčrpa svoje moči in mora delo sorazmerno zgodaj opustiti. Po Simakovem referatu je sledila diskusija: bilo je nekaj vprašanj, zlasti glede tehnike hkratnega tolmačenja. Na vsako vprašanje je predavatelj takoj zadovoljivo odgovoril.

Kot drugi referent večera je dr. Golias izvajal:

Einige Schwierigkeiten des Übersetzens zwischen Deutsch und Slowenisch

Die Probleme jeglicher Übersetzung - der wissenschaftlichen, technischen und der übrigen Fachübersetzung, und der belletristischen Übertragung - sind dreierlei: Mängel des Originals; objektive Schwierigkeiten (auf Grund der Inkongruenz zwischen der Ausgangssprache und Zielsprache, unabhängig von Autor und Übersetzer), und subjektive Schwierigkeiten (auf Grund der besonderen Probleme eines gegebenen Originals für einen bestimmten Übersetzer).

Vielleicht sind gegenüber der deutschen Sprache, wegen ihrer spezifischen Abstraktheit, diese drei Gruppen etwas weniger übersichtlich; Goethe: "In einer so wunderlichen Sprache wie der deutschen bleibt immer etwas zu wünschen übrig", und: "Das Deutsche hat es verstanden, die Wissenschaften unzugänglich zu machen"! Um so mehr verdient jene Dreiteilung unsere volle Aufmerksamkeit.

In jeder dieser drei Gruppen finden sich: reale Unzulänglichkeiten (aus der Unkenntnis realer Tatsachen) und sprachliche Mängel (aus der Unkenntnis der beiden Sprachen). Nehmen wir einige praktische Beispiele der drei Gruppen in beiden Gebieten.

MÄNGEL DES SLOWENISCHEN ORIGINALS.

Man hört oft die Forderung, eine gute Übersetzung solle sich lesen "wie ein Original". Aber in der heutigen Hast sind gut geschriebene Originale, besonders in der Wissenschaft und Technik, sehr selten. Reale Mängel des Originalen sind daher so häufig, dass sie einen ernsten Mangel darstellen, der zwar vielfach in Artikeln behandelt, praktisch aber verschämmt umgangen wird. Besonders schlimm steht es in dieser Hinsicht um unsere Fremdenverkehrswerbung. Sie ist stereotyp, langweilig und veraltet. Ein kleines Beispiel möge genügen: Ein grosser Kurort in Oberkrain warb noch vor wenigen Jahren für ein Hotel in dieser Art: "Imamo lep senčnat vrt z razgledom na goré. V vsakem nadstropju imamo kopalnico in stranišče. Nudimo tople in hladne jedi in alkoholne pijače." Lassen Sie mich dieser "Werbung" eine Hotelreklame aus einer obskuren Hügelgegend Irlands gegenüberstellen:

"Wir bieten Ihnen gute Kost und Getränke, bequeme Betten, eine gewisse Originalität in der Gesamtanlage des Gebäudes, und eine angenehme Atmosphäre. Sie können bei uns Freibäder und Spaziergänge geniessen, wenn Ihnen das passt. Wir können Ihnen leider nicht mit Kino, Varieté und Tanzkapelle aufwarten, aber dafür finden Sie bei uns jenes Gefühl der Ruhe, die heute so selten ist. Die Naturschönheiten um unser Hotel sind zwar nicht unser Verdienst, doch könnten wir in solcher Umgebung zum Dichter werden. Da wir indes zur Bequemlichkeit neigen, überlassen wir das unseren Gästen." - Ist dieser Werbetext nicht unvergleichlich wirkungsvoller?

Ja, Texter sind bei uns noch Mangelware. In der Bundesrepublik, in Österreich und vollends in der Schweiz werden bessere Werbetexte von Schriftstellern verfasst.

Technisches Wissen, Völkerpsychologie und ein sehr guter Stil sind die Erfordernisse jedes guten Werbetextes. Unser grosses Unternehmen "Gorênje" hatte vor wenigen Tagen eine eigene Tagung von Werbefachleuten und Ingenieuren über die Abfassung neuer Werbeparolen für "die zehn Vorteile der Wschmaschine".

Was die rein sprachlichen Schwächen des Originalen anlangt, so lassen sich Mängel der Syntax unterscheiden; Mängel des Wortschatzes; und Mängel des Stils, der Logik und Klarheit. Zur Syntax gehört auch die Wortfolge, z.B. "bombaževa mercerizirana nit" statt "mercerizirana bombaževa nit"; oder "modne ženske tkanine" statt "ženske modne tkanine".

Logische Schnitzer sind z.B.: "razni" vor Zahlwörtern - ein hässlicher Pleonasmus: "Deset raznih vzorcev", "pet raznih ansamblov" u.dgl.m. Oder "čez" vor der genauen Zahlangabe: "Čez 17 ranjencev"; oder die Verbindung von "npr." mit "itd.": Izvažamo npr. v Avstrijo, Italijo, Švico itd."

Da das Slowenische so viele Jahrhunderte unter deutschem Einfluss stand, kopiert es immer noch alte Schwächen des deutschen Stils, und die goldenen Ratschläge des DUDEN gelten durchaus auch für unsere Sprache:

1. Ziehen wir kurze Sätze vor!

2. Wählen wir lieber Verben als Substantive! "Ich kam, sah und siegte." Ein römischer General, der gemeldet hätte: "Nach Erreichung der hiesigen Örtlichkeit und Besichtigung derselben war mir die Erringung des Sieges möglich" wäre eben nicht Cäsar gewesen.
3. Schreiben wir akustisch, nicht papieren! In jedem guten Stil klingt ein innerer Rhythmus mit, eine innere Melodie; das sind Vorzüge der gesprochenen SPRACHE, nicht der "Schreibe". Das Papierslowenisch ist unsere schlechteste Erbschaft aus Österreich: "Čeprav je bil z naše strani podan ugovor,..."
4. Klar, aber knapp, und immer das treffende Wort: nicht "tiho je govoril", sondern "šepetal je". Schopenhauer sagt irgendwo: "Der grosse Schriftsteller sagt die schwierigsten Dinge einfach, der Stilgaukler umgekehrt."
5. Wähle die richtige Atmosphäre! Ne bomo pisali "Tolminski puntarji so se na vse kriplje topli z graščaki", temveč "so se borili na življenje in smrt"; in tudi ne: "Hišnik je v alkoholiziranem stanju izvedel napad na sosedo".

Im Duden heisst es: "Die Verbesserung des Ausdruckswirkt auf den Gedanken zurück". Erlauben Sie mir hinzuzufügen: "Schlechter Ausdruck verdummt nicht nur den Zuhörer und Leser, sondern auch den Sprechenden oder Schreibenden".

Objektive Schwierigkeiten: Hier beginnen die eigentlichen Schwächen der Übersetzung. Die realen Schwierigkeiten beruhen auf der ständigen (und für einen gewissen Zeitraum permanenten) Spannung zwischen der Geschichte, Kultur und Zivilisation, Mentalität und Lebensweise in den beiden Sprachen. Dasselbe gilt im rein sprachlichen Bezirk. Da gibt es Unterschiede der Syntax (dazu gehören auch die Wendungen und die Wortstellung, besonders wichtig im gleichzeitigen Dolmetschen. Bekannt ist z.B. das Scherzwort, wonach in einem zweibändigen deutschen Buch das Verb aus dem 1. Band erst im 2. Band steht. Ferner gibt es die Unterschiede des Wortschatzes (besonders der Fachterminologien), und der allgemeinen Sprech- und Schreibtraditionen in den beiden Sprachen, mit allen ihren teils gemeinsamen, teils grundverschiedenen Sprichwörtern, übertragenen Bedeutungen, Assoziationen und Anspielungen: "Da wendet sich der Gast mit Grausen", "wir werden ihre Städte ausradieren" usf. Das Deutsche hat die Fähigkeit, lange Wortverbindungen neu zu bilden: Schuhverkauf, Kleidernaht, Kartoffelanbaugeräte; das Slowenische gebraucht reichlich "pa". Alle diese zahlreichen Eigenheiten gehören zum elementaren Rüstzeug des Übersetzers, sind schon in Schulen erlernbar, und sozusagen Gemeingut der in beiden Sprachen leidlich Gebildeten. Sie brauchen daher nicht näher erörtert zu werden. Einige Beispiele aus der Fremdenverkehrswerbung: "... die aus einem Schloss verarbeitete spätromanische Kirche". "In Bled gibt es Fahrten in den Kutschen um den See herum", und in Kranjska gora findet der Sommergast: "gezüchtete Jagdbezirke". "Drobni izdelki": "Niedliche Erzeugnisse". "Speisen werden vorbereitet". "Domači narezek": "Heimaufschnitt". V Mojstrani so betonski stebri za vodne rake" (pravilno: mlinski žlebovi): "Betonpfeiler für Wasserkrebse".

Wesentlich ist hier weniger die Unkenntnis als die Vermessenheit des Übersetzers. Punkt (3) der internationalen Satzungen der Übersetzer verlangt vom Übersetzer eine gute Kenntnis der Sprache, aus welcher und besonders jener, in welche er übersetzt, und Punkt (7) schreibt eine ausgiebige Allgemeinbildung und eine hinreichende Kenntnis des Sachgebietes vor und verlangt, dass sich kein Übersetzer in eine Übersetzung einlasse, wenn ihm das nötige Grundwissen dazu abgeht.

Subjektivne težave so prava domena prevajalčevih napak. Drugače kot pri objektivnih gre tukaj za posebne neskladnosti realij obeh jezikov in med samima jezikoma, se pravi: razlike, vezane na določenega avtorja, njegov čas, način in slog, in na določenega prevajalca, njegovo starost, zdravje, kondicijo in razpoloženje, njegova nagnjenja in hotenja, njegov spol, poklic, vpliv hitrice (najhujše sovražnice prevajalca), utrujenosti in podobno.

Področje teh napak pa so spet: realna stanja in jezik: sintaksa, slovar, asociacije, aluzije in citati, kar je vse lastno avtorju, delu, oddelku dela.

Primer "realne napake": "Pivka dobiva po podzemskem Raku vodo iz Cerkniškega jezera": "... erhält Wasser durch die unterirdische Schleuse Rak". Napaka "Schleuse" seveda uničuje čar vtisa naravne lepote.

Prav znamenit primer je Habejev slavn roman "Ob Tausend fallen", ki je v slovenskem prevodu postal pravcat učbenik, kako ni treba prevajati. Po nesreči je tu "prevajalec" izbral avtorja z mnogo besednimi igrami, aluzijami in citati, kar je vse prava past za neizkušenega prevajalca. Iz premnogih napak, ki bralca šokirajo skozi vso to knjigo, smo izbrali le 6 posebno poučnih:

(SINTAKSA)		"Prevod":	Pravilno:
	Ob tausend fallen	Če jih tisoč pade	In če (=čeprav) jih tisoč pade
(SLOVAR)	schlaksiger junger Mann	žlindrast mlad mož	neroden mlad mož
(FRAZE)	wir standen Schlange	smo stali v kači	smo stali v vrsti
	der uns den Appell abnimmt	prevzel apel (!)	prebral dnevno povelje
(CITAT)	in einer Schlacht, die einem Schlachten gleich	v bitki, ki naj bi bila podobna bitki	v bitki, podobni pobijanju

Tu smo še zelo laksni. Stalno ponavljamo, da so napake v tehničnem prevajanju lahko nevarne za zdravje in imetje, v leposlovnem pa ne. O leposlovnem prevajalcu, ki v prevodih (kakor v navedenem) uničuje avtorja na vsem prevajalčevem jezikovnem področju, nihče ne govori. Upanje na t.im. "popravke v naslednji izdaji" je jalovo, saj do druge izdaje ne pride.

Zato bi svetovali vsem slovenskim založbam, da bi pri prevodih v slovenščino ne le skrbele za dobrega slovenskega lektorja, ampak tudi za kontrolo previda samega. Napake (kakor navedene) lahko pomaga izločiti vsak boljši študent (germanistike itd.). Tako bi obvarovali založbo, avtorja in bralce velike škode. Razpasla se je nevarna razvada, češ da zadošča za dober prevod poleg užitnega slovenskega sloga nekoliko slovarjev in mnogo korajže.

Toda ni tako. Take knjige so potem videti mikavne na knjigarniški polici; ko jih pa - lačen lepe knjige - bereš, imaš nekam čuden vtis, in ko jih podrobno pregledaš, niso več tako lepe - prav kakor nekatere hrenovke: pri mesarju so privlačne, pri jelu pa imajo nenavaden okus, in pod mikroskopom - ojej!

Seveda imamo tudi dobre prevode. Naj vam preberem pasus iz romana G.Grassa "Pločevinasti boben", kjer avtor v somračnem "črnem humorju" opisuje izkop trupla:

"... die Frau kam and Licht!

Während er die Löcher fürs Fundament eindfünzig tief aushob, kam sie hoch in die Frische und lag noch nicht lange unten, seit letztem Herbst erst im Dunkeln und war doch schon fortgeschritten, wie ja überall Verbesserungen vorgenommen wurden..."

"... Ženska je prišla na svetlo!

Medtem ko je on kopal jame za temelje, globoke poldrug meter, je prišla na vrh in na zrak, in sploh še ni dolgo ležala tam spodaj, šele od zadnje jeseni v temi, a je bila vendar že razkrojena, kakor je sploh povsod čutiti razkroj..."

Le poslednji pasus je nekoliko slabši: Izvirnik ima "fortgeschritten" in "Verbesserungen", prevod pa "razkrojena" in "razkroj", kar ne sledi dovolj precizno avtorjevemu zapletenemu sarkazmu. - V tem romanu je bilo nekaj pretrdih orehov za prevajalca. Ker so nekateri izmed njih poučni, jih navajamo:

(Str.309 prevod str. 280) seine Sabberlippe = sabljaste ustnice (pravilno: slineče se ustnice); (417:27) gelangweilt = dolgočasno (prav.: zdolgočasen); (435:43) so hiess der Windjammer = tako se je reklo tisti nesreči na veter (prav.: tisti veliki jadnici); (545:143) Dat mag sein Möglichkeit han, davon hannich jehört = Že mogoče da imajo takšne možnosti, vendar nisem nič slišal o tem(!) (prav.: Že mogoče, sem slišal o tem); (567:163) kam aus Kölle = prišla iz Kölle (prav.: iz Kölna); (664:252) runde Kullertränen = krokodilske solze (prav.: debele solze).

Za konec bi še prebral pasus iz opisa predjamskega gradu, v izvirniku in v kongenialnem prevodu:

Od vasí, od koder je po poti, ki položno prečka s travo porasli breg, edini dostop do gradu, pri-

Vom Dorfe, von dem aus der Weg, der den grasbewachsenen Hang sanft ansteigend durchquert, den einzigen Zugang zum

de obiskovalec do mostička, ki vodi čez umetno izsekan jarek do vrat v vhodnem stolpcu. Ob vsaki strani stoji visoka kamnita piramida kot sestavni del renesančne arhitekture, ki ji po času nastanka ter po stilu pripada vsa stavba. Na njej z izjemo enega samega okenca v gotskih oblikah ni več nobenih sledov srednjeveške stavbne tradicije.

Schloss bildet, gelangt der Besucher zu einer kleinen Brücke, die über einen künstlich in den Felsen gehauenen Graben zum Tor des Eingangsturmes führt. Zu beiden Seiten steht hier je eine hohe Steinpyramide, ein Kennzeichen der Renaissancearchitektur, in der der ganze Bau sowohl zeit— als auch stilgemäss gehalten ist. Mit Ausnahme eines einzigen gotisch geformten Fensterchens ist an ihm keine Spur der mittelalterlichen Bauüberlieferung zu entdecken.

Za konec vas prosim, da vse problematske prevode v nemščino ali iz nemščine - v knjigah, prospektih, javnih napisih itd. - sporočite našemu Društvu, Gosposvetska 1, Ljubljana, Zdenko Knez, tel. 20-774. Tam tudi lahko zaprosite za nasvet o krajših prevajalskih vprašanjih. Potrudili se bomo, da vas zadovoljimo.

Kot tretji referent večera je na koncu govoril dr. Murko "O boljših in slabših prevodih iz nemščine in vanjo", zlasti s pravnega področja.

KO KOGA PLAČA I ZAŠTO?

U republikama, a i na saveznom nivou formiraju se fondovi za razvoj i unapredjenje prosvete i kulture. Jedan zamašan deo ovih fondova popunjava se iz naziva poreza na autorski honorar. Iz ovog naziva popunjava se (većim delom) i fond za socijalno osiguranje tzv. slobodnih umjetnika. Drugi deo ovih fondova troši se u vidu davanja subvencija raznim društvima kulturnih i javnih radnika, umetnika, naučnika itd. za njihovo javno istupanje u zemlji i inostranstvu (putem predavanja, izložbi, lokalne stručne štampe itd.), putovanja članova ovih društava u zemlji i inostranstvu u cilju upoznavanja tamošnjeg razvoja kulturno-prosvetne, umetničke, naučne itd. delatnosti, uspostavljanja veza sa srodnim savezima i društvima itd. itd. Sve je ovo pravilno i dobro kad ne bi postojalo izvesno totalno nerazumevanje od strane onih koji rukovode ovim fondovima prema jednom savezu i njegovim članovima, odnosno prema jednom zamašnom broju kulturnih i javnih radnika čija je delatnost preko potrebna svakoj razvijenoj zajednici.

Da budemo konkretni.

U Jugoslaviji, kao uostalom i u svim drugim razvijenim zemljama u svetu, postoji već deset godina Savez društava naučnih i tehničkih (stručnih) prevodilaca Jugoslavije koji učlanjuje pet istoimenih republičkih društava

va (Bosne i Hercegovine, oko 70 članova; Hrvatske, oko 370 članova; Makedonije, oko 60 članova; Slovenije, oko 80 članova, i Srbije, oko 420 članova). Članovi ovih društava su mahom ljudi sa visokim školskim obrazovanjem, odlični poznavaoци jednog ili više stranih jezika. To su lekari, inženjeri, ekonomisti, pravnici, filozofi, ugledni kulturni i javni radnici učlanjeni i u drugim društvima (advokata, pravnika, lekara, inženjera, ekonomista, književnika, književnih prevodilaca, likovnih umetnika itd.). Jedan njihov zamašan broj, više iz ljubavi prema proučavanju jezika i potrebama zajednice, odao se prevodilačkom radu kao slobodnoj profesiji. Ovi ljudi svakodnevno daju zajednici neophodno potrebne prevode dela iz nauke i tehnike.

Kao član upravnog odbora saveza društava o kojima je reč ili kao delegat matičnog društva već niz godina prisustvujem godišnjim skupštinama i drugim javnim istupanjima republičkih društava. Na svim tim skupštinama iz godine u godinu slušamo iz izveštaja upravnih odbora iste, skoro zapanjujuće podatke, o nerazumevanju na koje društva nailaze kod rukovodilaca pomenutih fondova. Ne samo da se njihovim članovima, čak ni onima slobodnih profesija (sem u malom broju u SR Hrvatskoj i SR Srbiji) ne priznaje pravo povlašćenog socijalnog osiguranika, već i kad se sete na ova društva ili njihov savez, pružaju im tako minimalne subvencije za njihov rad u zemlji i inostranstvu da je to, u uporedjenju sa drugim srodnim društvima, skoro neverovatno. Začudjujuća je i činjenica da je situacija gotovo u svim republikama ista, ili potpuno ista kad je u pitanju ova grupa kulturnih i javnih radnika, svojevrsnih umetnika. Subvencije ovim društvima (savez je zaboravljen) kreću se od 150 do 350 hiljada starih dinara. I to je sve, ili skoro sve.

A kolika su novčana sredstva (o drugome suviše je govoriti) koja ulažu članovi ovih društava u pomenuti fond, odnosno fondove?

Iz istih izveštaja na godišnjim skupštinama pomenutih društava iz godine u godinu čitamo da se aktivnim prevodilačkim radom (prevodjenjem naučnih, tehničkih, školskih i drugih dela) bavi oko 700 članova ovih društava. Da je minimalni prihod pojedinog člana iz zvanja autorskog honorara godišnje oko 10.000 brutto dinara. Da od te sume ide u pomenute fondove (zavisno gde žive i rade ovi umetnici) 15 do 20 % iz naziva poreza na autorski honorar. Ni osnovnoškolcu neće biti teško da izračuna ($10.000 \times 700 \times 0,15$) koliko članovi pomenutih društava ulažu u fond za razvoj i unapredjenje prosvete i kulture i u fond za socijalno osiguranje tzv. slobodnih umetnika. Ulažu, dakle, minimum oko 1.000.000 dinara a primaju u vidu subvencija maksimum 10.000 dinara! Dobro bi bilo čuti koliko materijalno ulažu druga srodna društva, koja uglavnom crpe ove fondove!

U čijem je interesu ovakva praksa i ovakav rad bog zna. Svakako, u to sam siguran, nije u interesu zajednice!

Milislav M. GRUJIĆ

DVE LISTINI O HONORARJIH STALNIH SODNIH TOLMAČEV

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
REPUBLIŠKI SEKRETARIAT
ZA PRAVOSODJE IN OBČO UPRAVO
LJUBLJANA
Župančičeva ulica 3 - P.p.644 -
Telefon 22-001

Številka: P 74/A-1/68
Datum: 31/7-1970

DRUŠTVO ZNANSTVENIH IN TEHNIČNIH PREVAJALCEV SLOVENIJE
LJUBLJANA
Gospodsvetska 1/I desno

Pri pregledu vašega glasila "Mostovi" št.7 iz junija 1970 smo ugotovili (strani 42 in 43), da je upravni odbor vašega društva na sejah 11/6-1969 in 20/4-1970 določil honorarje za prevode oziroma sklenil priporočiti tolmačem tarifo za honorarje pri ustnem tolmačenju.

Po teh vaših sklepih utegnejo nastati nejasnosti glede višine nagrade tistim prevajalcem (tolmačem), ki prevajajo kot stalni sodni tolmači. Po določilu tretjega odstavka 27.člena zakona o sodiščih splošne pristojnosti (Ur.l.SRS, št.20/65) predpiše republiški sekretar za pravosodje in občo upravo višino nagrade za delo stalnega sodnega tolmača. Pravilnik o stalnih sodnih tolmačih (Ur.l.SRS, št.1/68) podrobno določa v 19., 20. in 24. členih višino nagrade stalnim sodnim tolmačem. Pravilnik je še vedno v veljavi ne glede na to, da republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo proučuje možnost ev.spremembe prednjih členov. O tem pa bo republiški sekretariat seveda konzultiral vaše društvo.^{x)}

Da se izognemo nesporazumom, bi bilo priporočljivo, da vaše društvo precizira navedbe v članku "Informacija o honorarju" v 7.številki vašega glasila "Mostovi".

PO POOBLASTILU REPUBLIŠKEGA SEKRETARJA
samostojni svetovalec

M.P.

Gojmir Jelenc l.r.

Socialistična republika
Slovenija
Republiški sekretariat
za pravosodje in občo upravo
Ljubljana - 10

^{x)} Republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo je sprejel naš predlog glede honorarjev za pismene prevode z dne 21.12.1965, ki je temeljil na postavkah, priporočenih v MOSTOVIIH št. 5 (avgust 1965). Dne 30.6.1966 smo navedenemu sekretariatu med drugim pisali: "Spričo giblivosti ravni cen ne moremo izključiti spremembe v bodoče. Če bi se objava pravilnika znatno zavlekla, bi bilo vsekakor umestno, da nas tik pred objavo vnovič konzultirate o tem vprašanju, da ne bi bil pravilnik glede tega že ob objavi sami zastarel." Sekretariat ni upošteval našega predloga glede predhodne konsultacije. Kakor znano, so se cene življenjskih potrebščin od avgusta 1965 do sedaj dvignile za več ko 100 %.

Občinsko sodišče v Kopru
prejeto dne 19.6.1970

K 100/70

S K L E P !

Senat okrožnega sodišča v Kopru je pod predsedstvom p.o.s. dr. Jožeta Žabkarja, ob sodelovanju s.o.s. Cvetka Spindlerja in s.o.s. Janeza Metelka kot članov senata ter Milene Barut kot zapisnikarice, po zaslišanju okrožnega javnega tožilca Staneta Kanduča, v kazenski zadevi zoper obd. Mohameda El-Barshoumya, zaradi kaznivega dejanja tatvine po členu 249/I KZ, o pritožbi stalnega sodnega tolmača za angleški jezik Igorja Pogačarja, iz Kopra, zoper sklep Občinskega sodišča v Kopru z dne 3.4.1970 opr. št. K 100/70-16, na seji dne 2.6.1970

s k l e n i l :

Pritožbi se ugodi in se sklep sodišča prve stopnje s p r e m e n i tako, da se tolmaču - pritožitelju za ustno tolmačenje odmeri nagrado v netto znesku 135.- din (stotridesetpet din).

Na nagrado je plačati prispevke, ki se izplačajo iz proračunskih sredstev Občinskega sodišča v Kopru.

O b r a z l o ž i t e v

Z napadenim sklepom je prvo sodišče na podlagi zahtevka sodnega tolmača Igorja Pogačarja namesto zahtevane namesto zahtevane nagrade v neto znesku 45.- din za uro tolmačenja, istemu odmerilo za ustno prevajanje nagrado 30.- din na uro in določilo, da je tolmač od odmerjene nagrade dolžan plačati prispevke.

Zoper zgornji sklep se je v zakonitem roku pritožil sodni tolmač za angleški jezik Igor Pogačar, ki v pritožbi predlaga, da naj pritožbeno sodišče napadeni sklep spremeni tako, da mu za ustno prevajanje odmeri nagrado v netto znesku 45.- din na uro, kakršno tarifo je sprejel upravni odbor društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije.

Pritožba je utemeljena.

Po določilu 1.odst. 19.člena Pravilnika o povračilu stroškov v kazenskem in pravdnem postopku (Ur.list SFRJ šte. 31 z dne 3.8.1966) in določilu 1.odst. 21.člena Pravilnika o stalnih sodnih tolmačih (Ur.list SRS z dne 11.1.1968), gre za ustno prevajanje sodnemu tolmaču nagrada v znesku najmanj 5.- din na uro. Ker poleg gornjih določil o najnižjem znesku nagrade tolmačem za ustno prevajanje ne obstaja uradna tarifa prevajalskih nagrad, večina tolmačev sodišču zaračunava svoje storitve po informaciji o prevajalskih honorarjih, ki jo je sprejel upravni odbor društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije na seji dne 11.6.1969.

Iz dopisa društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije z dne 28.4.1970 izhaja, da je upravni odbor navedenega društva potrdil načelo, da znaša honorar za uro tolmačenja pred sodiščem prav toliko, kolikor znaša honorar za pisani prevod ene avtorske strani iz slovenščine v drug jezik - sedaj torej din 45.- netto, brez kakršnegakoli odbitka. Za odmero nagrade tolmačem veljajo določila 19. člena Republiškega pravilnika o stalnih sodnih tolmačih in nadaljnjih členov istega pravilnika. Ker navedeni pravilnik in Pravilnik o povračilu stroškov v kazenskem in pravdnem postopku določata le najnižjo mejo nagrade za ustno prevajanje pred sodiščem, v praksi sodišča odmerjajo nagrado tolmačem po smernicah oziroma po informacijah o prevajalskih tarifah. Smernice glede višine honorarjev so sprejeli dne 24.junija 1967 delegati na občnem zboru Jugoslavije. Navedene smernice je objavilo dne 6.12.1968 glasilo društva strokovnih prevajalcev Slovenije "Mostovi".

Glede na spremenjene razmere je upravni odbor društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije na seji dne 11.6.1969 sprejel informacijo o prevajalskih honorarjih, po kateri znaša nagrada za ustno prevajanje 45.- din netto brez kakršnegakoli odbitka.

Četudi za nagrade za delo tolmačev ni posebnih predpisov, po katerih bi se jim lahko v smislu določila 3.odst. 17.člena pravilnika o povračilu stroškov v kazenskem in pravdnem postopku odmerila nagrada in četudi sodišče po 2.odst. istega člena istega Pravilnika odmerja nagrado tolmačem po prostem preudarku, pri čemer upošteva trajanje postopka, vloženi trud in zamotanost zadeve, ni niti pravnih niti dejanskih ovir, da sodišče pri odmeri nagrade tolmačem ne bi upoštevalo nagradnih tarif iz informacije o prevajalskih honorarjih.

Sklep upravnega odbora znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije o višini nagrad tolmačem za sodišče sicer ni pravno obvezen, višine nagrad prevajalcev za posamezna dela v netto zneskih kot predvideva informacija, pa so sprejemljive, zlasti še, če se upošteva, da so tarife za nagrade sprejete na občnem zboru delegatov 24.6.1967, glede na spremenjene razmere prenizke in je vprašljivo, če ustrezajo vrednosti dela, ki ga opravi tolmači. Ker razen veljajočih že zgoraj citiranih pravilnikov, ki določata najnižji znesek nagrade stalnim sodnim tolmačem za ustno prevajanje, zvezni organ, ki je pristojen za pravosodje, ni izdal natančnejših predpisov o stroških kazenskega postopka kot predvideva člen 96 Zakonika o kazenskem postopku, ni razlogov, da sodišče ne bi pritožitelju priznalo in odmerilo nagrado v višini, ki jo je priporočilo društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije. Ker je to društvo po določilu 5.člena citiranega republiškega pravilnika o stalnih sodnih tolmačih pooblaščen, da daje mnenje o jezikovnem znanju osebe, ki se postavi za stalnega sodnega tolmača, tudi sicer ni razloga, da ne bi društvo preko svojega upravnega odbora dajalo priporočil, oziroma potrjevalo načel o višini nagrade tolmačem za posamezna opravila, upoštevajoč vloženi trud in zapletenost zadeve.

Specifičnost tolmačenja terjja strokovno usposobljene tolmače, ki se morajo

zglasiti na sodišču in sodelovati kot tolmači tudi v času, ko bi sicer morali delati na svojem rednem delovnem mestu, za kar jim pripada primer-
na nagrada, katero so po zakonu upravičeni zahtevati.

Vprašanje stroškov kazenskega postopka je velikega pomena, tako za družbo
kakor tudi za vsakega posameznega državljana.

Seveda pa se ne sme prezreti, da si sodišče lahko zagotovi uspešno sodelo-
vanje tolmačev in strokovno prevajanje v kazenskem postopku, le v primeru,
če se bo delo tolmačev ustrezno nagrajevalo.

Ker v danem primeru senat tega sodišča meni, da nagrada za ustno prevaja-
nje v netto znesku 45.- din na uro, katero je zahteval tolmač, ni pretira-
na in da ustreza njegovemu posebnemu jezikovnemu znanju, trudu in zamota-
nosti zadeve, je utemeljeni pritožbi ugodil in določil kot v izreku.

Okrožno sodišče v Kopru
dne 2.6.1970

Zapisnikarica:
Milena Barut

Predsednik senata:
Sodnik Dr. Jože Žabkar

Pravilnost odpravka potrjuje
Vodja pisarne pri oddelku
Podpis nečitljiv

M.P.
Socialistična republika
Slovenija
Okrožno sodišče Koper 3

SURVEY OF THE CONTENTS

Page	
	Ten years ago, the Association of Scientific and Tech-
nical Translators of Slovenia was established.
1- 13	A chronicle of the first decade and of achievements as
well as a list of still unsolved translators' problems.
14- 45	An analysis of shortcomings of Slovene dictionaries.
Publishers are to blame: they make contracts with sin-
gle authors or with three of them at the utmost, in-
stead of organising adequate teams to do the work.
46- 65	Four articles on linguistic questions.
66- 75	An article on the translation of sales promotion texts,
some thoughts on the outlooks of translators in Slove-
nia, and a selection of information from BABEL.
76-123	Two glossaries: the first one on hydraulic machines,
mining and metallurgy (Slovene-French), and the other
one on agronomy (Slovene-German-English).
124-130	Report of a German educational evening.
130-135	Subsidies granted to associations, as well as transla-
tors' and interpreters' fees are discussed.

There are contributions in English, French, German, Italian,
Serbo-Croatian, and Czech. - Various petty items are scattered
over the number.

VSEBINA

Str.

DESETLETNICA

- Kronika markantnih dogodkov	1
- Povzetek "MOSTOV" št. 1 - 7	8
- Dve čestitki k desetletnici	12

NAŠE SLOVARSKÉ TEGOBE

- II Še o naših slovarskih tegobah	14
- III Naše stališče	19
- IV Osvrt na dva velika lingvistička dela	24
- V Nemško-slovenski in slovensko-nemški slovar	29
- VI Nos dictionnaires	38
- VII Il traduttore tecnico-scientifico sloveno e gli strumenti a lui a disposizione per un corretto lavoro di traduzione	40
- VIII Povzetek	43
- Še dva odmeva na "Naše slovarske tegobe"	44

LINGVISTIKA

- Nekaj misli o sodobnem slušnem jeziku	46
- Notes on errors of word order and vocabulary in Slovene-English translation	50
- K prevajanju slovenskih prislovnih določil v angleščino	59
- Nekaj navodil za pisanje besed iz nekaterih azijskih in afriških jezikov	62

PREVAJALSTVO

- Prevajanje propagandnih besedil in njegovi problemi	66
- Nekaj misli o prevajalcih in njihovi prihodnosti pri nas	68
- Iz osrednje prevajalske revije	72

GLOSARJI

- Slovensko-francoski tehniški glosar	76
- Slovensko-nemško-angleški agronomski glosar	97

DELO V DRUŠTVU

- Naš nemški študijski večer 15. aprila 1969	124
--	-----

EKONOMSKA VPRAŠANJA

- Ko koga plača i zašto?	130
- Dve listine o honorarjih stalnih sodnih tolmačev	132

RAZNO

- Medjezična zgodba: Tolmač v zadregi	23
- Mostovi št. 2	28
- Tri slavne besede o prevajanju	37
- Jezikovna okužba	45
- Nove knjige v društveni knjižnici	45
- A famous limerick	49
- Slavna beseda o besedi	58
- Confiteor	61
- Še dva kapitalna primerka turistične antipropagande	123

Pošiljajte članke, informacije in druge prispevke za MOSTOVE
na naslov: Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slove-
nije, Gosposvetska cesta 1/I desno, 61000 Ljubljana!